

40
68

FLACĂRA

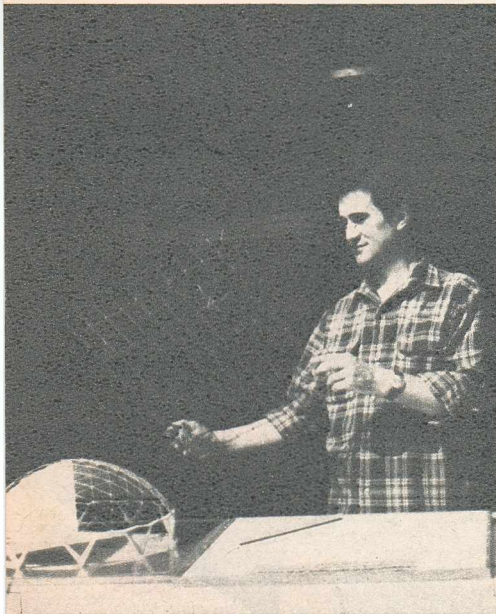
ANUL XVII
NR. 696
8 SEPTEMBRIE 1968

Biblioteca Municipality Deva
SALA DE LECTURĂ

ÎNCERCAREA PE MODEL

În cadrul activității pe care o desfășoară Institutul de cercetări pentru construcții și economia construcțiilor (I.N.C.E.R.C.) există și preocuparea de a se verifica printr-o metodă modernă — așa-numita tehnică a încercării

Machete folosite în laboratorul de încercări pe modele de la I.N.C.E.R.C. pentru stabilirea rezistenței unor viitoare construcții.

cării pe model — rezistența construcțiilor mai importante.

În legătura cu aceasta am solicitat amănunte unui specialist: conf. dr. ing. ION UNGUREANU, șeful laboratorului de încercare pe model, adică a laboratorului în care

proiectele prind viață, uneori chiar înainte de deschiderea unui șantier.

— Astăzi, încercările pe modele a viitoarelor edificii — ne spune interlocutorul nostru — constituie în toată lumea un ajutor prețios în elaborarea proiectelor. Experimentarea rezistenței s-ar putea face și pe construcția reală, dar această metodă, pe lângă faptul că este costisitoare și dificilă, are dezavantajul că nu mai permite remedierea unor erori de concepție, existând astfel posibilitatea ca întreaga lucrare să fie compromisă. Încercarea pe model este mult mai ieftină și se poate face înainte sau paralel cu elaborarea proiectului. În laboratorul nostru s-au experimentat mai multe modele printre care, în ultima vreme, pavilionul expoziției de mobilă de la Pipera, la scara 1/10.

În momentul de față, la Timișoara se construiește o mare și elegantă sală a sporturilor. Pentru această clădire care are în plan forma unui pătrat de 46 x 46 m, s-a adoptat o soluție modernă pentru acoperiș, și anume o rețea spațială din țevi metalice sudate la noduri — așa-numita structură tridimensională. (Autorul proiectului este dr. ing. Mircea Răzvan de la D.S.A.P.C.-Timiș, consultant tehnic fiind prof. D. Mateescu de la Facultatea de construcții din Timișoara.) Ei bine, pentru verificarea ipotezelor de calcul din proiect a fost necesar să realizăm în acest laborator, la scară redusă, modelul acoperișului asupra căruia facem încercările de rezistență necesare.

— Ce mai aveți în verificarea dv.?

— În laboratorul nostru facem acum experimentări și pentru un tip nou de cupole de mari deschideri — așa-numitele cupole geodezice — care vor servi la acoperirea unor viitoare săli de expoziții, săli de spectacole, construcții industriale etc.

F. URSEANU

ÎȚI MAI ADUCI AMINTE, TOAMNĂ...

A venit deci anotimpul autumnal încărcat de soare și de melancolie. Îmi dau seama că sînt robul iremediabil al memoriei. Fiindcă, iată, e de ajuns să pătrundă în cetate această blestemată «iapă roșie», cum o numea Esenin, pentru ca toamna să-mi readucă în conștiință, cu o maximă acuitate, amintiri ulcerate: taxa neplătită a școlii, cărțile necum-părate, uniforma, veșnic visată și totodată neavută, grijile mamei pentru lemnele iernii și atîtea alte persecuții și obsesii cite făceau ca sufletul nostru să fie «bucuros de moarte», cum sună ilustrul vers argezean.

M-am întilnit deunăzi cu toamna pe străzile orașului și n-am recunoscut-o. Cîteva milioane de copii ai acestei țări merg la școală fără nici o plată. Citesc uimit și emoționat o cifră astronomică: douăzeci și nouă de milioane de manuale școlare au ajuns în ghiozdanele elevilor. Se cere pentru aceste cărți un singur preț: cei ce le primesc să învețe. Trec pe stradă și toamna nu îmi mai oferă

spectacolul ei de odinioară, preferat: copii în zdrențe pe străzile unui oraș dezolat. În curțile școlilor împodobite festiv un zîmbet sincer și nesimulat dă bună dimineața hulușilor în uniformă: toamna zîmbește. Există deci posibilitatea ca natura să schimbe de psihologie radical. În mai puțin de un sfert de veac anotimpul tristeților bacoviene, vitriolat de plumbul ploilor și al noroaielor, a virat la substanță. Să veghem toți ca această splendidă victorie a naturii umane asupra naturii să nu fie știrbită prin apariția, fie și sporadică, a unor vechi îndărătnicii: toane de profesori acriți, ifose ale unor copii aușiți, gesturile unor mame abuzive, stabilind între copii și în bănci ierarhii și distanțe. Să veghem ca nimeni și nimic să nu întunece fruntea acestei primăveri de toamnă, în care sufletul nostru e, mai mult ca oricînd, «bucuros de viață».

Aurel BARANGA

ARC PESTE DUNĂRE

Iată uriașa punte de beton și oțel care va uni Bărăganul cu Dobrogea. Se știe că construcția podului a început acum doi ani și a fost impusă de dezvoltarea economică a țării.

Marele pod va avea cinci arcuri suspendate, la o înălțime de 20 metri, ceea ce va permite trecerea pe sub el a tuturor tipurilor de nave fluviale. El va avea o lungime de 1 456 metri, cu o lățime de 13,80 metri, precum și două trotuare pentru pietoni. La sfîrșitul anului 1969, șoferii care vor traversa podul vor privi din goana mașinii spre bacurile care i-au purtat altădată și care vor intra la «iernat» pentru totdeauna

AI. GÎNJU

VIZITA CONDUCĂTORII ÎN JUDEȚELE

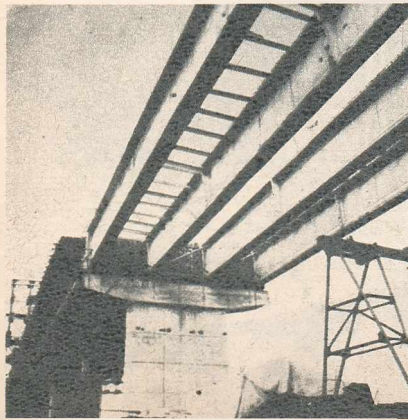

Tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, Ilie Verdeț, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, și Maxim Berghianu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Comitetului de Stat al Planificării, au făcut o vizită de lucru în județele Caraș-Severin, Timiș și Arad.

Poposind în mijlocul oamenilor muncii, conducătorii de partid și de stat s-au sfătuit cu ei despre problemele actuale ale activității economice, sociale, culturale, despre modul cum se traduc în viață mărețele obiective trasate de Congresul al IX-lea al partidului și de Conferința Națională a P.C.R., despre îndeplinirea sarcinilor ce decurg din ultimele hotărîri ale partidului și guvernului.

La Caransebeș sau Reșița, la Timișoara sau Arad, pretutindeni acolo unde conducătorii de partid și de stat s-au întilnit cu populația acestor locuri, s-a manifestat și afirmat unitatea oamenilor muncii români, maghiari, germani, sirbi și de alte naționalități în jurul partidului și a conducerii sale, deplina aprobare a politicii sale interne și externe marxist-leniniste. Pe tot parcursul acestei vizite au răsunat ovații și urale puternice la adresa conducătorilor patriei noastre socialiste, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Fotografiile noastre reprezintă imagini de la Combinatul siderurgic din Reșița, Uzinele de vagoane și de textile din Arad și de la mitingul din Timișoara.

DRILOR DE PARTID ȘI DE STAT RAȘ-SEVERIN, TIMIȘ ȘI ARAD

F

Prezentarea
grafică
Vasile
OLAC

COPERTA NOASTRĂ

1 octombrie, început de an universitar! La orizont, seminarii, cursuri, sesiuni. Dar pînă atunci o glumă bună, ca între vechi prieteni ce se revăd după o minunată vacanță (Marina Lupas, Irina Pal, Teodor Domocoș, Suzana Karancsi din Centrul universitar Cluj).

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TLPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

AVENTURILE „SFÎNTULUI”

CUVÎNT ÎNAINTE

Nu că mă laud, dar curajul de a mă aventura în cele mai riscante întreprinderi nu mi-a lipsit niciodată. Iată câteva exemple:
— Invitat la o familie în casa căreia se află numeroase doamne pasionate de televizor, nu preget să mă retrag în altă cameră pentru a conversa cu încă un curajos ca mine în timp ce pe micul ecran rulează un sirop vechi cu Bette Davis.
— Într-un cerc de intelectuali care dezbat cu pasiune șansele «Farului» din Constanța, am îndrăzneala să afirm că nu mă pricep la fotbal.
— Soții directorului general, cu care mă cunosc de mult, îi spun, cu un zîmbet care sfidează primejdia, că biata ei copilă în vîrstă de 8 ani e puțin supraîncărcată urmînd, pe lîngă cursurile de zi ale școlii elementare, lecții particulare de pian, înot, patinaj, balet, franceză și engleză, deși — după toate aparențele — n-are genialitate precoce, dar în schimb vrea, ca orice copil, să se și joace.
Toate aceste acte de curaj i-au făcut pe cunoscuți să mă supra-numească «Sfîntul». Desigur, cu intenția de a rîde de mine. Dar, ca pictorii impresionisti care au transformat o poreclă batjocoritoare într-un nume de glorie, am izbutit și eu prin perseverență și nu fără grele sacrificii să salvez de la ridicol această denumire. Să vă ofer pentru azi

EPISODUL 1:

«Sfîntul» în troleibuz

N-am nici o frică! «E!» se apropie, scoțînd scînteii din troleu și arborînd cu trufie ciorchinele de călători pe scările de la urcare și de la coborîre. În stație, bărbați vinjoși își suflecă minciile pentru bătaie, în timp ce reprezentantele sexului frumos pregătesc cu grație umbrelele și poșetele ce se vor transforma curînd, în buzdugane. Eu — «Sfîntul» — aștept impasibil. Mă bizui pe tehnica mea de vechi călător cu mijloace de circulație în comun. Cînd monstrul arhiîncărcat oprește în stație, mă dau deoparte invitînd femeile să urce. Deci, nu încasez nici o lovitură. Apoi, împins de valul bărbaților, mă trezesc pe scară și, ca un acrobat, pun un virf de picior sus pe planșeul vehiculului. Am înghițit din timp o pastilă contra răului de mare și suport perfect, în timpul mersului, tangajul și ruliul. Treptat, cei din spate izbutesc, prin grele opinteli, să cucerească suplimentar cîțiva cm de spațiu. Acum stau în troleibuz cu ambele picioare. În acest moment începe partea cea mai grea a aventurii: trebuie să mă feresc de călcăturile persoanelor de sex feminin, care nu se țin cu mina de nici un suport și se biziue exclusiv pe forța de proptire a colectivului. Cel mai periculos e la pornire. Atunci, reculul persoanei din față poate fi fatal. Cîteva stații reușesc să dejoj mișcările doamnei excelent hrănite care mă precede. Dar inevitabilul se produce după o frîmă bruscă, urmată de un demaraj în trombă. Zeci și zeci de kilograme zvîcnite cu un pas înapoi, strivesc pantoful meu frumos lustruit, învinețind tot ce se găsește în interiorul lui, supus legii durerii. Doamna care m-a călcat mă privește foarte supărată. Transpirat și încovoiat de suferință îi spun cu un zîmbet înlăcrimat:

— Pardon!

Persoana nu se aștepta la o asemenea reacție. E deci deconcertată. Cîțiva bărbați din jur rid în barbă. Doamna se indignează:

— Ce-ai spus?

— Am spus — pardon!

— Vorbește frumos!

«SFÎNTUL»

pentru conformitate L. SĂRĂTEANU

PE DRUMUL DE COSTIȘĂ...

Am început să pricep cîte ceva din vechiul chin al sergentului (o spun cu mîna pe inimă...) în momentul în care am luat piepțuș dealurile cît munții ale Vasluiului. Bătrînul Alexandri avea dreptate. Am mers, am urcat, iar am coborît. Mi s-a făcut sete. Apă, ioc. Am vrut să-mi odihnesc gîndurile involburate pe un peisaj înverzît. Nimic. Am vrut să rup o poamă (doar e toamnă, doar sîntem pe meleagurile binecîntate ale Moldovei, nu departe sînt Hușii cu struguri, mere și nuci falmoase, amintite pînă hăt, în cronici). Am vrut... Ți-ai găsit! Nimic, absolut nimic. Dealuri, dealuri golașe, cît vezi cu ochii. Ici-colo cîteva hectare de pămînt mai bine îngrijite. Ce s-a întîmplat? Ce m-a determinat să umblu așa, te-leleu, de se cruceau oamenilor în urma mea?

Mai nimic, stimați cititori. Adică mai nimic (sau ceea ce a rămas) dintr-un plan care prin 1963 își propunea, orgolios, și promitea (cui dorea să asculte...) marea cu sarea. Un plan care trebuia să transforme radical ținuturile Vasluiului, cunoscute de atîta timp ca expuse tuturor intemperțiilor și erodărilor. Să le transforme în grădini și livezi înfloritoare. Anii au trecut și, ca în cunoscutul cîntec (trebuie să fie vreunul pe tema aceasta, conțez pe originalitatea larg recunoscută a textierilor noștri de muzică ușoară!), după sărbătoarea a venit uitarea... Ploile și-au urmat cursul, săpînd, pe unde le venea la îndemînă, șanțuri largi cît riurile, soarele, vînturile, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, au ros mai departe ce se mai putea rozele. Stătea rîmănu în bătaură și se întreba:
— Ira, da' dice nu facem și noi ceva, că peste tot se face!?

Care n-au mai răbdat, au pus mîna pe sapă, pe hîrleț, au mai făcut planșii, au executat terasări. Nu i-a mai răbdat inima să aștepte, cum să spun, defalcarea planului... Și bine au făcut. După cinci ani, 60% din suprafața actualului județ Vaslui este încă supusă proceselor de eroziune (asta vine cam... 200 000 ha!). Iar 30 000 ha din lunca Bîrladului, a Răhovei, Crasnei ori Vasluiuțului sînt în perma-

nență în pericol de inundație. Cine să se mai mire că recoltele sînt în fiecare an minime, că C.A.P.-urile obțin venituri derizorii? În fond care este... arzătoare problemă?

Vechea regiune lași a neglijat acest ținut (cele patru raioane: Bîrlad, Vaslui, Huși și Negrești care formează actualul județ Vaslui) sub motivul (!!) că ar fi periferice și puțin productive. S-a făcut o treabă de mintuală, ca să nu mai vorbim de faptul că orientarea culturilor a fost total greșită, fiind axată pe pomicultură și nu pe viticultură, așa cum o cer imperios condițiile pedoclimatice locale. Nu s-au elaborat planuri anuale care să analizeze situația concretă de la o cooperativă la alta, iar fondurile alocate pentru memorabilul plan din 1963 (care prevedea extinsă lucrări pe cuprinsul întregii regiuni de atunci) au fost mult inferioare necesităților. Deși în fosta regiune lași exista (și există) o pepinieră agrosilvică, care distribuie gratuit material săditor, nimeni n-a popularizat-o, nimeni n-a apelat la ea. Iar dacă lucrările de plantări ori terasări au fost minime, aceasta se datorează și lipsei unor dotări tehnice corespunzătoare. S-ar mai putea enumera încă mult și bine ceea ce... nu s-a făcut.

Capital mi se pare ceea ce se va face. Un plan complex de măsuri, elaborat recent la nivel județean în colaborare cu Direcția combaterii eroziunilor, vine să ne mai... răcorească. Sintetizate, aceste măsuri vor permite, în sfîrșit, ca în următorii ani suprafața amenajată pentru irigații să ajungă la aproape 4 000 ha, cea a culturilor în fișii și benzi înierbate la circa 45 000 ha, iar 900 ha vor fi desfundate și terasate pentru vie.

Am început prin a evoca imaginea sergentului, urcînd, ars de rană și de oboseală, drumurile în pantă ce duc spre Vaslui, imagine din păcate verificată și de noi. Să sperăm că noile organe județene vor face totul pentru a schimba această stare de lucruri dezolantă. Fiindcă la Vaslui promitem a reveni (și tot într-o toamnă, cînd se fac numărările de tot felul...).

M. HETCO

ȘANTIER

BAIA MARE. În cartierul minerilor de la Săsar, ca structorii grupului I au dat în folosință unul dintre cele n moderne complexe comerciale ale municipiului Baia Mare 9 unități, printre care o alimentară cu autoservire, și 4 unit de prestări de serviciu. Valoarea investițiilor: 3 milioane.

TULCEA. Orașul de la porțile Deltei va avea noi su de alimentare cu apă potabilă și industrială prin construirea unei moderne stații de pompare. Apa va fi captată din Dună în prima etapă, stația va furniza orașului 220 litri de apă secundă.

SATU MARE. De curînd, în microraioul 14 al municipiului Satu Mare constructorii au început să înalțe bloc de 10 etaje (176 apartamente). A început de asemenea construcția unui alt bloc cu 35 apartamente.

GALAȚI. În prezent se efectuează lucrările de extind a fabricii de oxigen din Combinatul siderurgic de la Gala. Dezvoltarea fabricii este legată de necesitățile sporite oxigen pentru oțelărie și de perspectiva punerii în funcți a celui de-al treilea convertizor.

BÎRLAD. A fost dată parțial în exploatare o fabrică produse lactate. În vederea intrării integrale în funcți se lucrează la instalarea unor noi utilaje, printre care o maș ce produce 600 l/unt pe oră, depășind de patru ori produc unei mașini obișnuite. O seamă de instalații ale noii fabrici sînt complet mecanizate.

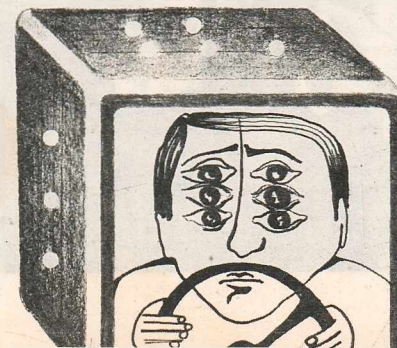
CRAIOVA. În cadrul ansamblului de clădiri ale noii g a orașului, a fost dar recent în folosință noul sediu al direc regionale C.F.R. Este vorba de una dintre cele mai moderne clădiri din Craiova (parter plus 7 etaje).

— Constructorii de la I.C.S.M.-Craiova au început crările la un nou obiectiv: blocul observator hidro-meteor de proiectare, aparținînd Comitetului de Stat al Apei. Clădirea va avea 6 nivele.

VASLUI. Zilele acestea s-a recepționat un nou bloc locuințe (40 de apartamente). Alte cîteva blocuri sînt în c de construcție sau în stadiul de finisare. Numărul total apartamentelor care se vor pune în curînd la dispoziția ce tenilor din Vaslui va fi de 244.

SUCEAVA. Lucrările de construcție-montaj ale noii înt prinderi de piese de schimb ce se construiește în lunca Suce se găsesc într-un stadiu avansat. Se lucrează la instala agregatelor în secțiile turnătorie de fontă, forjă și debit. De asemenea, începe montajul utilajului la secția prelucru

BACAU. La antrepozitul frigorific din localitate se a în construcție clădirile unei secții destinate sortării și conservării la frig a legumelor și fructelor. Capacitatea: 500 t fructe și 1 000 tone legume anual. Toate operațiunile, me nizate. Pentru congelare se va folosi o tehnologie cu tu nouă (prin strat fluidizant).

ZAI

De
DIMITAten
mări

DEȘI ASTĂ-VARĂ N-A PLOUAT...

Din balanța furajeră întocmită de cooperativele agricole de producție la începutul lui august și comunicată Consiliului Superior al Agriculturii rezultă că furajele au fost asigurate doar în proporție de 73% la concentrate (porumb, orz, mază etc.), 50% la finuri, 50% la suculente (sfeclă, pom-imb insilozat, cartofi etc.). 71% la plante osiere (coceni, paie, pleavă). Mult mai multe rezultate au avut întreprinderile agricole de stat.

Cum condițiile climatice din cea de-a doua jumătate a anului au fost favorabile creșterii dezvoltării plantelor, a existat posibilită-

țile de a realiza o recoltă bună. În condițiile vremii din anul '68. Harnicii mecanizatori și muncitorii de la întreprinderea agricolă de stat "Cămin" (jud. Ialomița) sînt în plină activitate de recoltare a porumbului. După cum vede în fotografie, mijloacele de recoltare sînt mecanizate.

tatea asigurării furajelor necesare atît unităților socialiste din agricultură cît și gospodăriilor individuale.

Printre acțiunile întreprinse de partid și de stat pentru combaterea efectelor secetei din vară a fost, după cum se știe, și măsura de a se însămînța un milion de hectare cu cultură dublă. Adică, după recoltarea grîului și a orzului să se semene, pe aceleași terenuri, plante furajere: porumb, floarea-soarelui, iarbă de Sudan etc. Din datele pe care ni le-a furnizat ing. Vasile Șută, din Consiliul Superior al Agriculturii, rezultă că din cele 850 000 hectare, pe care revenea cooperativei agricole de producție, peste 720 000 hectare sînt cultivate pe bază de cultură dublă. Stadiul de vegetație al acestor culturi este bun, ceea ce făgăduiește o recoltă bogată. Alături de otava de pe fînețele naturale, noua recoltă va putea suplini întregul deficit din balanța furajeră.

În momentul de față, pentru asigurarea hranei de iarnă a animalelor, este necesar să se recolteze la timp porumbul pentru

siloz, cultivat în ogor propriu, cel în cultură dublă, strîngerea și depozitarea frunzelor și coletelor de sfeclă și, bineînțeles, insilozarea acestora. După datele pe care ni le-a comunicat Consiliul Superior al Agriculturii, pînă la mijlocul lunii septembrie cooperativele agricole de producție insilozaseră numai 922 000 tone furaje, respectiv 20% din necesarul de insilozat, în timp ce I.A.S.-urile insilozaseră peste 1 milion de tone, respectiv 53% din necesar.

Vești bune în acest sens ne parvin din județele Constanța, Ilfov, Bistrița-Năsăud și Brăila, unde operația de recoltare și insilozare a atins un procentaj ridicat.

B. SURU

Mii de elevi contribuie cu elan la strîngerea și depozitarea recoltei. În fotografie: un grup de elevi de la Liceul nr. 2 din Călărași, participînd la lucrările de recoltare a porumbului într-o întreprindere agricolă din preajma orașului lor.

Foto Gh. VINȚILĂ

COMPLICITAȚEA NEPĂSĂRII

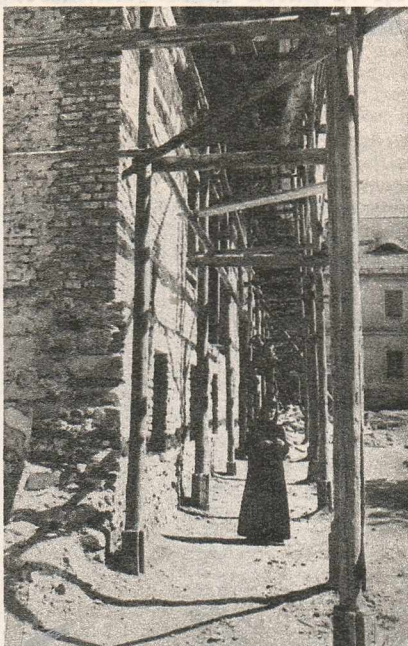
Victor Agapie a fost pînă nu demult gestionar la raionul de mezeluri 3 al O.C.L. «Alimentara» Craiova. În cîteva luni a delapidat suma de 15 000 lei și apoi a dispărut din Craiova. Nu a furat deodată întreaga sumă, ci încetul cu încetul, puțin cîte puțin. Colegii de serviciu declară acum că l-au văzut de mai multe ori pe Agapie făcînd cumpărături și chefură care depășeau veniturile sale, că uneori lua bani din vînzările zilnice. Și totuși nimeni nu a sesizat conducerea O.C.L. «Alimentara» despre apucăturile lui Agapie. Sub ochii acestor colegi nepăsători, necinstea și-a făcut loc. Se pune întrebarea: «Oare nu era mai omeneș și — de ce nu? — mai cinstit ca divulgarea acestei grosolane infracțiuni să se fi făcut la timpul potrivit?» Pentru liniștea lor, ca să nu fie «deranjați» în eventualitatea unei anchete, colegii infractorului au «stat cumînți în banca lor», dîndu-și seama de gravitatea mutismului lor abia atunci cînd hoștile lui Agapie au fost descoperite, cînd acesta a dispărut.

Întîl alt caz: Grigore Ștefănescu și Sandu Marin de la întreprinderea de electricitate din Craiova, Ion Cheroiu de la I.S.C.-CET.-Craiova, Ștefan Popa de la I.C.F.-Craiova, Florea Crișan, Pătru Vasile, Nicolae și Maria Păcurariu de la Direcția regională C.F.R.-Craiova, știa despre Constantin Moniță, fost gestionar la magazinul de articole mărunte al O.C.L. «Metalochimice, lemn și materiale de construcție» din Craiova, că fură din gestiune. La rîndul său Moniță, nu era nici el străin de unele matrapazlicuri care îi priveau pe ceilalți. Pînă la urmă infractorii s-au înfrățit în ale furtului taine. Ștefănescu, Sandu și ceilalți au sustras de la întreprinderile unde lucrau diverse materiale electrice în valoare de 69 382 lei, pe care le-au valorificat prin magazinul al cărui gestionar era Moniță. Veniturile realizate astfel se împărțeau între ei. Moniță nu s-a mîrginit însă doar cu ceea ce-i revenea din afacerea murdară și a început să fure încetul cu încetul și din gestiunea de care răspundea; în decurs de numai un an și cîteva luni el a frustrat statul cu suma de 59 853 lei. Justiția a pronunțat o hotărîre dreaptă în cazul acestor delapidatori. Constantin Moniță a fost condamnat la 12 ani muncă silnică și confiscarea totală a averii, iar ceilalți la diverse pedepse privative de libertate între 2 și 6 ani.

Nu se poate crede însă că faptele acestor răufăcători nu au fost cunoscute și de către alți cetățeni, de către colegii de muncă ai acestora. Ei au tăcut însă pentru că să nu-și facă... dușmani. «Ce, parcă fură de la noi? Fură din avutul obștesc... Nouă nu ne-au făcut nimic!» — gîndesc aceștia, și habar n-au că își fură singuri căciula, că avutul obștesc este și al lor. La umbra acestei nepăsări, hoții și-au făcut de cap, au furat ca în codru din avutul obștesc, din avutul nostru, al tuturor. Cred că este cazul ca, într-o asemenea situație, să ne gîndim la un anume grad de complicitate a nepăsătorilor, a celor care se fac că «nu aud și nu văd», a celor care «stau cumînți în banca lor» atunci cînd în jurul lor cei certați cu cinstea și morala săvîrșesc nelegiuiri.

Carol BORA

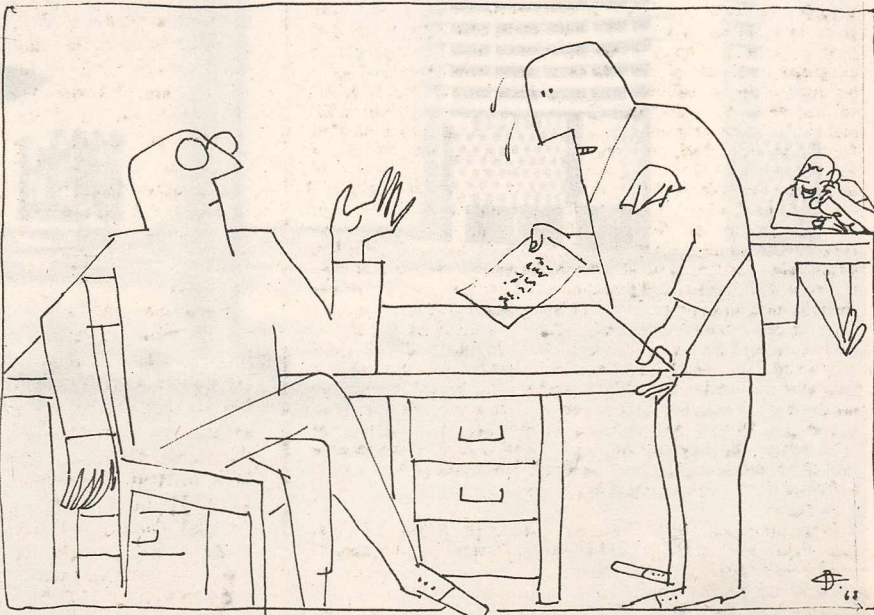
FOTOCOMENTARIU

Măicuțele de la Dragomirna trăiesc de 7 (șapte) ani, datorită schelelor printru care își umblă pașii, revelația unor momente din secolul al XVII-lea, cînd a fost durată mănăstirea. Noi, nostalgici numai de la caz la caz, întrebăm de ce și pînă cînd atîta întîrziere? Inginerul constructor ne explica cu ferveoare că «aici nu poate să lucreze oricine și mai ales oricum», că «aici e migală mare». Sîntem întru totul de acord. Știm, restaurările se fac în ani, știm, se lucrează cu migală, dar n-am știut că «a lucra» poate fi identic cu «a stagna». Mai ales că întîrzierea nu e legată de migală cît de faptul că arh. Ioana Grigorescu, restauratoarea, vine pe aici rar de tot, fiind legată și de celelalte șantiere de restaurare. (Avem oare numai un singur specialist în România?)

Se știe, Dragomirna confirmă o răscruce în arta zidirilor bisericesti din Moldova secolului al XVII-lea; nu vrem ca ritmul restaurărilor să sugereze cine știe ce răscruce inversă în stilul de muncă al secolului nostru, al D.M.I.-ului și al arhitectei restauratoare.

Bazil DUNĂREANU

— Veniți peste o săptămînă cînd se întoarce colegul meu din concediu. Eu îi tin doar locul!

Desen de Cik DAMADIAN

GH. FOCȘA, directorul Muzeului satului, București.

— Cîți turiști au vizitat muzeul de la începutul lui și pînă azi?

— Cu 6 000—7 000 mai mulți oaspeți față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

— Ce achiziții deosebite a făcut, în ultimul timp, muzeul?

— Un străvechi complex de fabricare a uleiului din zona Zagnci (Transilvania), un ansamblu spodăresc (secolul al XVIII-lea) din Țara pușului, numeroase obiecte de artă populară în județele Mehedinți, Gorj, Vâlcea etc.

ILARIE MUNTEANU, secretar al Organizației municipale U.T.C.-Sibiu.

— Care sînt primele rezultate ale muncii patriotice desfășurate în ultimele luni de tineretul din Sibiu?

— Numărul orelor de muncă patriotică reate de la începutul anului și pînă acum se ridică la 850 000. A fost taluzat malul Cîmbinului, s-a făcut importante amenajări la Muzeul etnografic al Transilvaniei din parcul Dumbrava la bazele sportive ale orașului. De asemenea, șantierul de construcție al noului cartier tipodrom. Valoarea lucrărilor executate: peste 100 000 lei. Acțiunea va continua, urmînd pînă la sfîrșitul anului numărul orelor de muncă patriotică să depășească cifra de 100 000.

ION BOGDAN, inginer-șef al întreprinderii restiere Nehoiu.

— Nouități despre pregătirea noului an forestier?

— În anul care începe, întreprinderea noastră va lucra cu un parc de 170 ferăstraie mecanice în parchetele Chilmiziu, Viforita, Corțiu, Uduboaia, Copăceciu, Bonțu, Pietricica, Treșu. S-au montat noi funiculare, numărul lor fiindu-se acum la 40. Să mai adăugăm încă de km drumuri forestiere și mecanizări fazele scos-apropiat la exploatare, în proporție de 90 la sută din totalul masei lemnoase. Au fost construite sau renovate numeroase bane, s-au amenajat beciuri pentru păstrarea mentelor, au fost reamenajate magazinele de sfacere din exploatare.

Ing. HERO AREȘTEANU, director tehnic Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini.

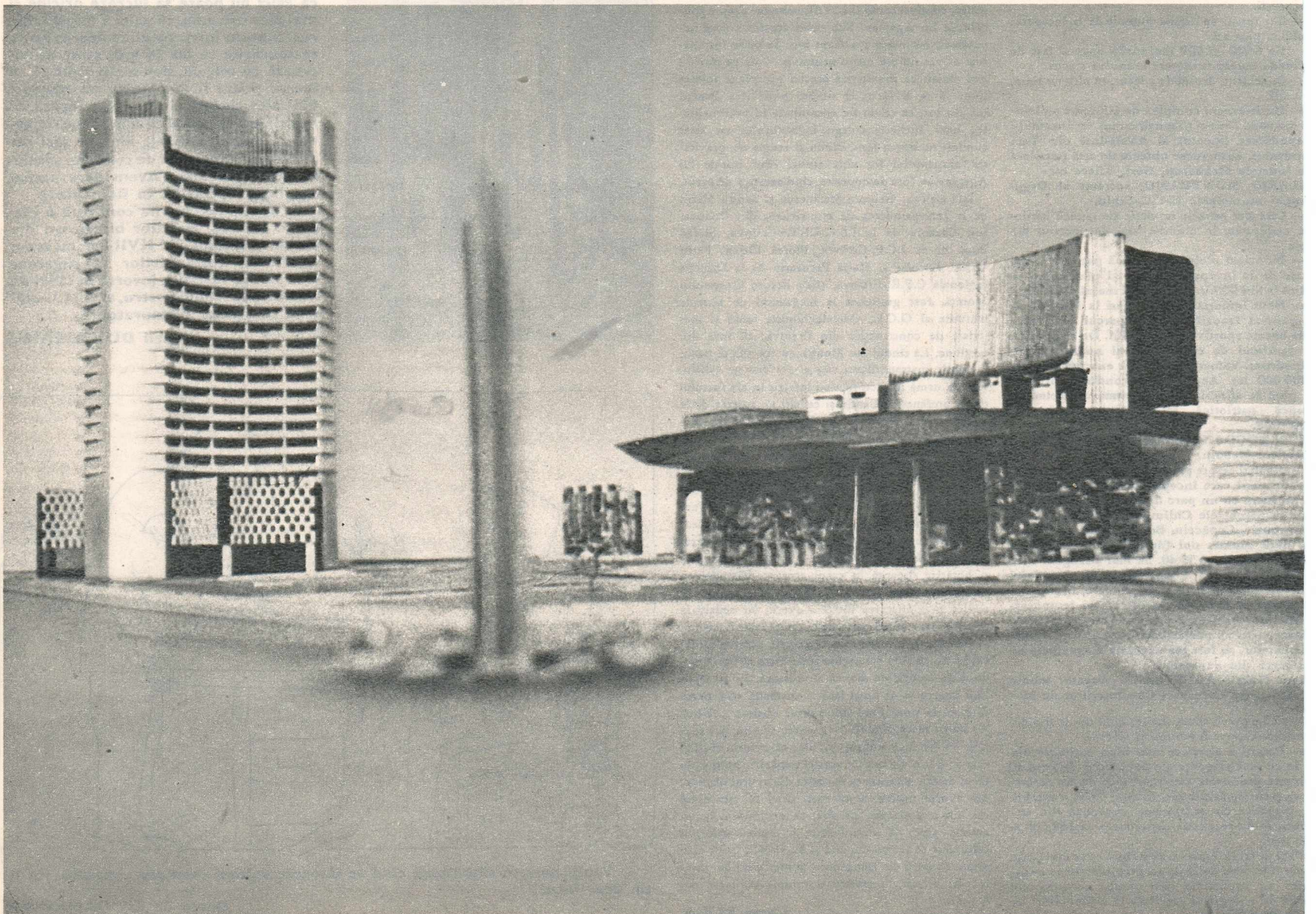
— Ce ne puteți spune despre noul tip de frigider mînesc care va fi fabricat la Găești?

— Pentru a satisface mai bine cerințele din în cea mai exigentă a populației în ceea ce privește produsele electrotehnice de uz casnic, va pune în fabricație, în anul 1970, o familie de frigider cu compresor, compusă din trei suri, avînd respectiv capacitatea de 140, 180 și 0 litri.

— Față de frigiderul care se fabrică în prezent în țară, noile tipuri prezintă cîteva avantaje: au capacitate mai mare, consum mai redus de energie și «rezistă» la temperaturi de 30-35°C.

CASA DE MÎINE

Iată macheta ansamblului arhitectural-urbanistic din Piața Nicolae Bălcescu: înălțat pe o platformă aflată cam la 1 m deasupra trotuarului, el va invita trecătorul să parcurgă, urcînd în pantă lină, cei 50 de m pînă la intrarea în Teatrul Național, să-și înalțe privirea pînă la al 24-lea nivel al hotelului «Intercontinental-București» (cu 420 camere!) și să poposească, eventual, la restaurantul panoramic aflat la ultimul etaj al hotelului (lăsîndu-și mașina în parcajul subteran cu o capacitate de 950 turisme). De aici, clădirea teatrului, cu cele două mari săli ale sale, cu acel uriaș turn al scenei placat cu ceramică de un albastru pal, cu prelungul corp al anexelor (proiectat de arh. Ruxandra Verona) și îmbrăcat într-un trafor realizat din travertin ivoriu de Borsec (pe care arh. N. Cucu și arh. Iulian Nănescu l-au proiectat în maniera în care meșterii populari cioplesc lemnul și piatra), își va putea demonstra întreaga sa personalitate arhitecturală și plastică sa insolită.

TEATRULUI NATIONAL

Teatrul Național poate începe să-și facă bagajele, mai ales pe cele repertoriale: dacă nu stagiunea viitoare, cel mai târziu în următoarea el se va putea, în sfârșit, muta în casă nouă, după ce atîta vreme a stat cu chirie în săli «bine intenționate», dar modeste, prea puțin în stare să răspundă nobililor sale ambiții dar și nevoilor noastre, ale spectatorilor. Nu vă dăm o veste nouă: colegii de breaslă ne-au luat-o înainte și v-au povestit zilele trecute, în cuvinte și cifre, cum va arăta viitorul Teatru Național, marele hotel «Intercontinental-București» din vecinătatea sa și întreg ansamblul arhitectural-urbanistic din Piața Bălcescu, în care ele se încadrează. Noi mergem mai departe și vă oferim imaginea sa plastică: înainte de a fi oameni ai tehnicii, arhitecții sînt niște artiști și ceea ce vedeți în paginile de față, în machetă sau desenat chiar de arhitecții cosemnatori ai proiectului, reprezintă momentul înfierbîntat al fantazării dar și cel în care imaginația a întins mîna științei și au început să colaboreze în bună înțelegere.

*

Ce trebuia să fie acest «acasă» al primei noastre instituții teatrale, cum trebuie să arate azi — dar și miine — lăcașul unui Național, într-o țară ca a noastră în care, recunoaștem, se face încă film prost, dar foarte adesea un teatru excelent, în care apar mereu surprinzătoare talente actorești și regizorale, mereu surprinzătoare fenomene teatrale? E o întrebare la care răspunsul nu se poate da pe loc, nici măcar într-o lună sau în douăsprezece, și care a cerut, de fapt, niște ani pentru a fi formulat cu precizie științifică și largă previziune artistică de către autorii proiectului. Noțiunea de Teatru Național a încetat de mult a mai fi sinonimă cu cea de teatru academic, arta produsă aici a depășit de mult rigorile unui clasicism rigid, înghețat; se cuvenea deci ca noua sa clădire să ofere trupei nr. 1 a țării posibilități de a experimenta toate modalitățile teatrale, de a epuiza toate procedeele regizorale menite să satisfacă setea de nou a slujitorilor scenei. Regizorii noștri visează de mult să scoată teatrul

din strîmta cutie a scenei, să mute actorii în sală, printre spectatori, pentru a-și amesteca aici, laolaltă, suflarea, și gîndurile, și simțămintele; ei visează de mult să redea teatrului dimensiunile sale inițiale și forța sa de comunicare inițială. Noul Național va avea — în sala sa principală — o scenă clasică, italiană, dar studioul său va lăsa regizorului, pe lângă posibilitatea de a-și juca spectacolul pe scenă italiană, și pe cea de a folosi arena, înconjurată din toate părțile de spectatori sau — după vrere — de a prezenta spectacolul în cadru elisabethan, ca pe vremea lui Shakespeare, cu publicul învăluind pe trei laturi scena. Iar marca sală de repetiții din subsolul studioului va putea adăposti oricînd, fără absolut nici o îngrădire tehnică, orice formulă de spectacol; și întreg acest rai pe pămînt al regizorilor nu va aștepta decît marile idei și marile spectacole atît de mult rîvnite și de atît de mult timp făgăduite. Se pare că această cvadruplă folosință artistică a teatrului, aceste mari săli deservite, foarte economic, de un singur rînd de anexe (ateliere, depozite, cabine), a fost apreciată de marii arhitecți străini, consultați după realizarea proiectului, drept una din cele mai valoroase însușiri ale sale.

E locul să spun ceva: la ora actuală se construiesc multe teatre în lume. După ce au obosit să tot clameze moartea prin anemie pernicioasă a teatrului, după ce s-a demonstrat că televizorul este ceea ce este și că nu poate infuleca timpul oamenilor decît în prima perioadă, de familiarizare cu aparatul, după ce filmul și-a mai regăsit din spectatori, rămînînd totuși în primul și ultimul rînd un mare business artistic, după toate acestea, oamenii au reînceput să fie cuprinși de dorul de teatru, de dorul după arta aceasta vie, care ajunge la tine direct, fără a trebui să parcurgă kilometri sau să colaboreze cu pelicula și care te readuce printre oameni, scoțîndu-te din claustrarea impusă de marile orașe. Statisticile mondiale arată că numărul spectatorilor de teatru e în creștere. Drept care, la Washington se construiesc acel «Stage», a cărui sală este o arenă pătrată, unde actorii pătrund din holuri prin cele patru colțuri, trecînd printre

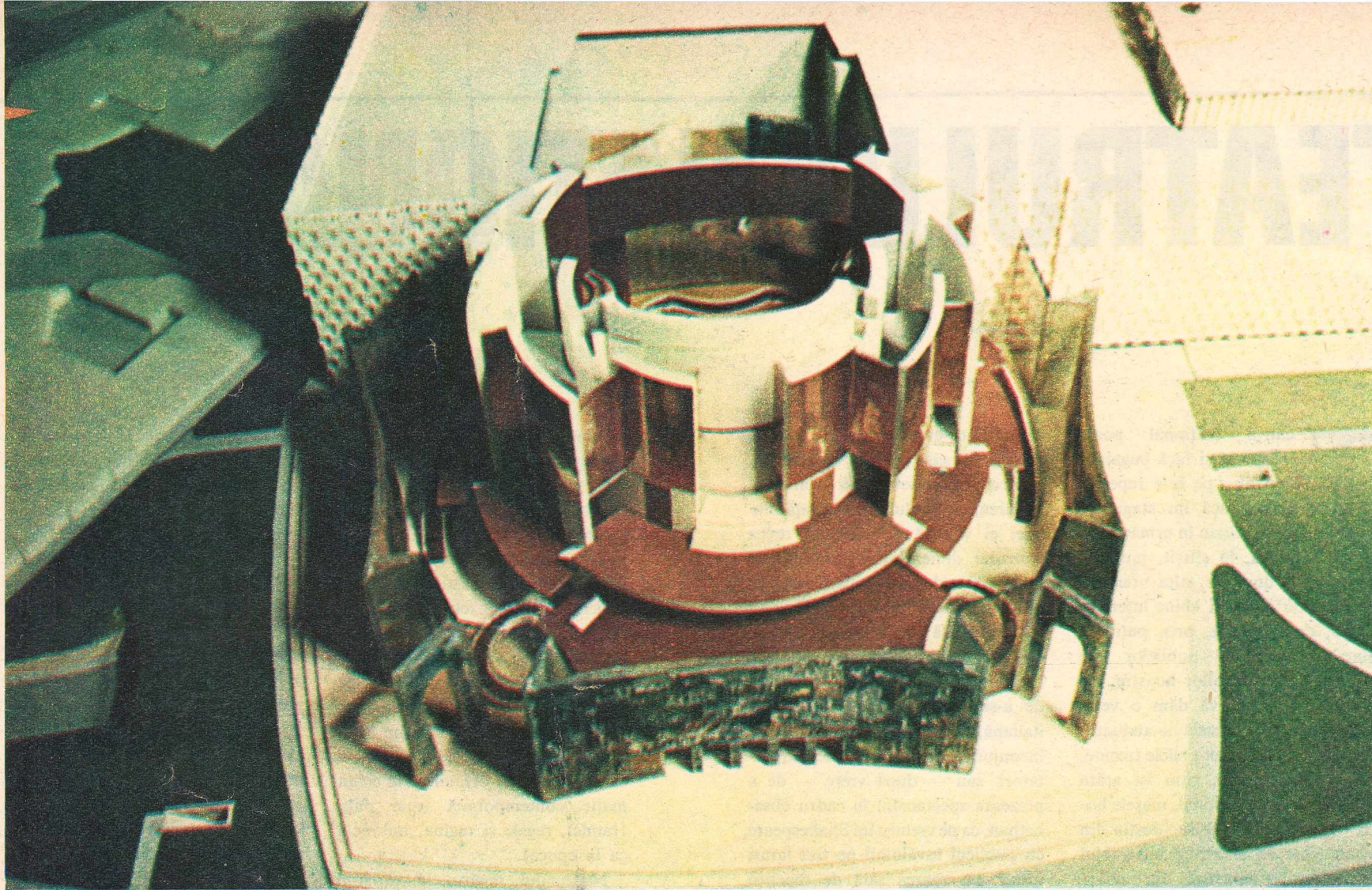
spectatori și instalîndu-se în mijloc (unde «Othello» — de pildă — este jucat cu cîteva elemente de recuzită, dar cu lumini formidabile, pornite din reflectoarele instalate savant în grila tavanului). La Düsseldorf, arh. Pfau termină un teatru numai din linii moi, curbe, excluzînd deliberat orice linie dreaptă. Pentru celebrul regizor Tyron Guthrye, arh. Ralph Rabspon construiesc la Minneapolis un teatru în stil elisabethan, cu un decor-fundal masiv din lemn, valabil pentru orice spectacol, în care se joacă un «Hamlet» în costume contemporană (mai puțin Hamlet, regele și regina, îmbrăcați ca în epocă).

Naționalul nostru, la căpătiul căruia au stat, ca ursitoare, mulți din oamenii noștri de teatru, pentru care Sică Alexandrescu și Liviu Ciulei au colindat, împreună cu cîțiva arhitecți, lumea și au studiat scenele cele mai interesante, va oferi toate aceste posibilități și încă altele în plus. Pînă aici, arhitecții au trebuit să asculte de cuvîntul oamenilor de teatru, să răspundă nevoilor lor artistice. Apoi însă, arhitectura și urbanistica au trebuit să-și spună cuvîntul hotărîtor. Arhitectul Horia Maicu a gîndit — cu știutul dumisale simț al ritmurilor compoziționale, cu acea viziune artistică personală și cu acea știință de a da orașului exact chipul și expresia cerute de personalitatea sa — fiecare obiectiv în parte, dar și acest întreg ansamblu arhitectural-urbanistic din Piața Bălcescu, în care un hotel zvelt, cu trei pereți concavi, înălțîndu-se cam 90 m spre cer, pune în valoare ampla construcție a Teatrului Național. Șeful proiectului teatrului este un tînăr și talentat arhitect, Romeo Belea, care a pornit — în conceperea acestui monument de artă, împreună cu colectivul său alcătuit tot din tineri arhitecți — de la considerarea sinceră și plină de respect a tradițiilor noastre arhitecturale, a elementelor majore ale acestor tradiții. Fără îndoială că teatrul lor va fi o prezență insolită într-un București ale cărui cîteva noi construcții cu funcționalitate culturală au mai multă prestanță decît specific. Dar pentru cine cunoaște și a admirat (și cine nu cunoaște, și cine nu a admirat?!) mănăstirile pictate din Bucovina, nu va fi uimit, ba dimpo-

trivă, va regăsi cu emoție pe pereții Naționalului acele fresce în care va domina albastrul Voronețului, realizate, de astă dată, în mozaic, și care vor povesti, pe trei pereți, cîte ceva din istoria culturii românești, a teatrului universal și a teatrului românesc. Cine își amintește de streășina largă de la Arbora sau de cea a Voronețului, gîndite pentru a proteja pictura murală, le va regăsi evocate și în acoperișul Naționalului, desigur preluate și tratate în spirit contemporan; întreaga modalitate arhitectonică a clădirii este extrem de nouă pentru ochiul laicului, cu pereții săi curbi, alcătuiți din niște coji decalate, pictate și în interior — de astă dată al fresco — sau împodobite, în holuri, cu șapte mari tapiserii. Cum vor arăta aceste opere de artă monumentală — pentru care, în sfârșit!, se va realiza acea de mult preconizată colaborare între arhitecți și artiști plastici — încă nu vă putem spune: ele formează obiectul unor concursuri ce urmează să fie lansate.

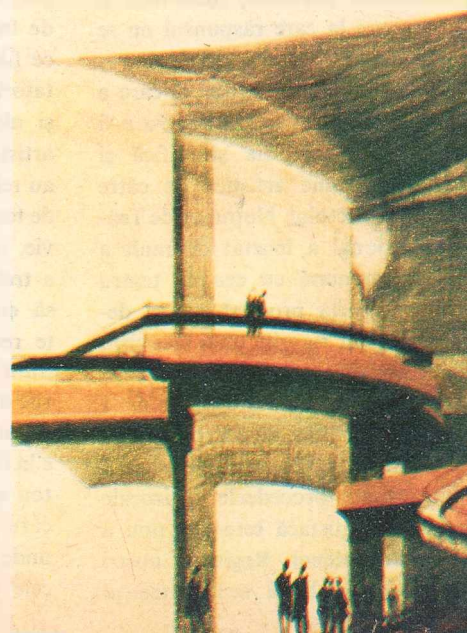
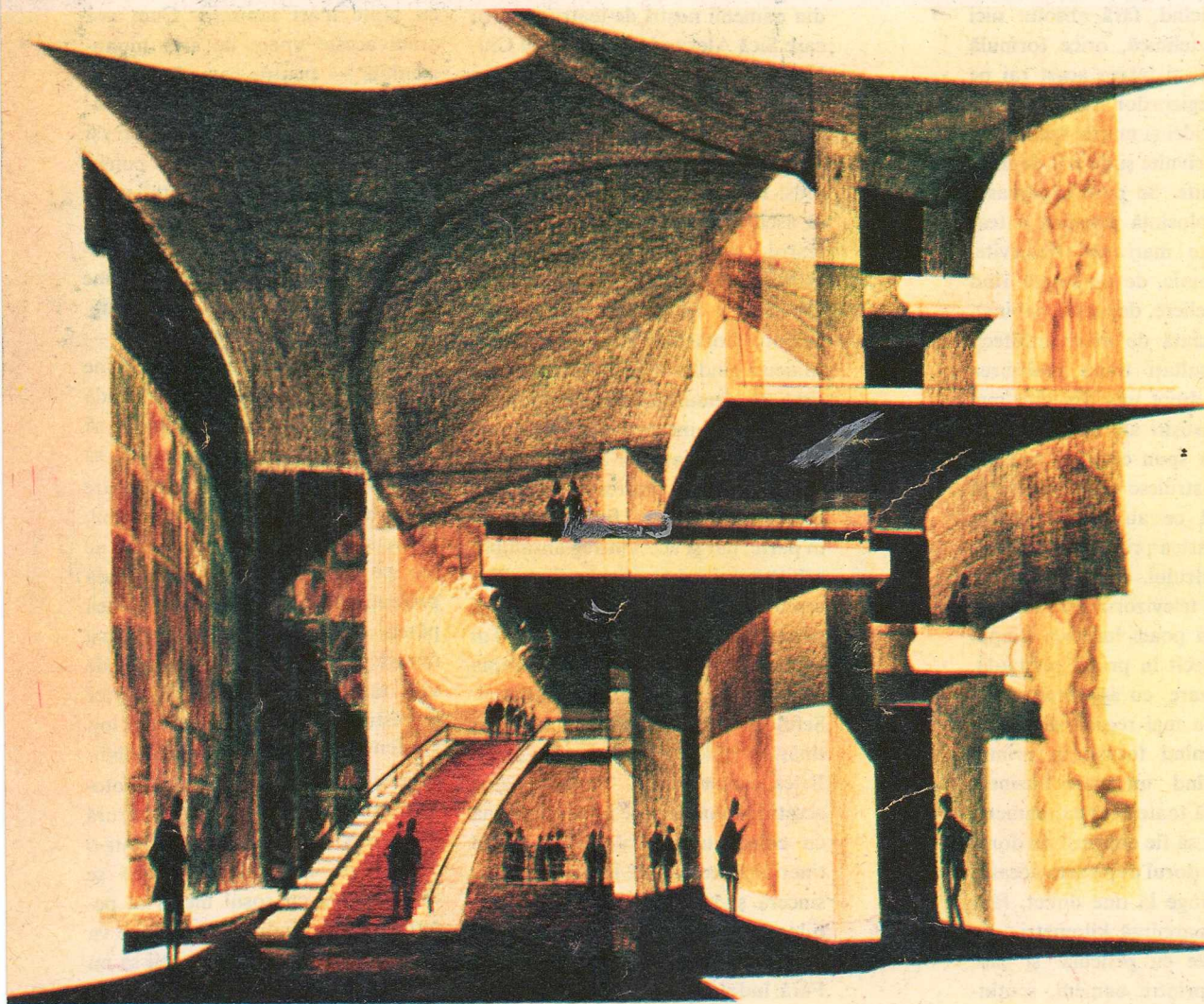
Spectatorul are, desigur, în primul rînd pretenții artistice cînd vine la teatru, dar, să nu ne înșelăm, oameni sîntem, oameni care vor — la un spectacol — să vadă bine ceea ce se petrece pe scenă, să audă perfect, să stea cît mai comod, să circule liniștit spre fotoliile lor, să aibă, în pauză, ambianța odihnitoare și reculeasă a unui foaier confortabil. Preocupările acestea nu au stat de loc pe ultimul punct din agenda proiectanților, așa cum ar putea părea din aceste rînduri. Pentru fiecare din cele 980 de scaune ale sălii mari (din care 700 la parter și restul în singurul rînd de loji existente) au fost calculate vizibilitatea și audibilitatea perfecte, fotoliile vor fi tapitate cu o țesătură răcoroasă, nealunecoasă (într-o nuanță de muștar-auriu, care se armonizează cu roșul închis al pereților), între rîndurile de scaune va fi suficient spațiu ca întîrziat să nu mai deranjeze pe nimeni, la garderobă e calculat astfel spațiul încît, în cîteva minute doar, fiecare își va putea relua haina. Ce să vă mai spunem despre viitorul teatru? Poate e mai bine totuși să privim împreună imaginile ce urmează în paginile 8—9.

Sanda FAUR

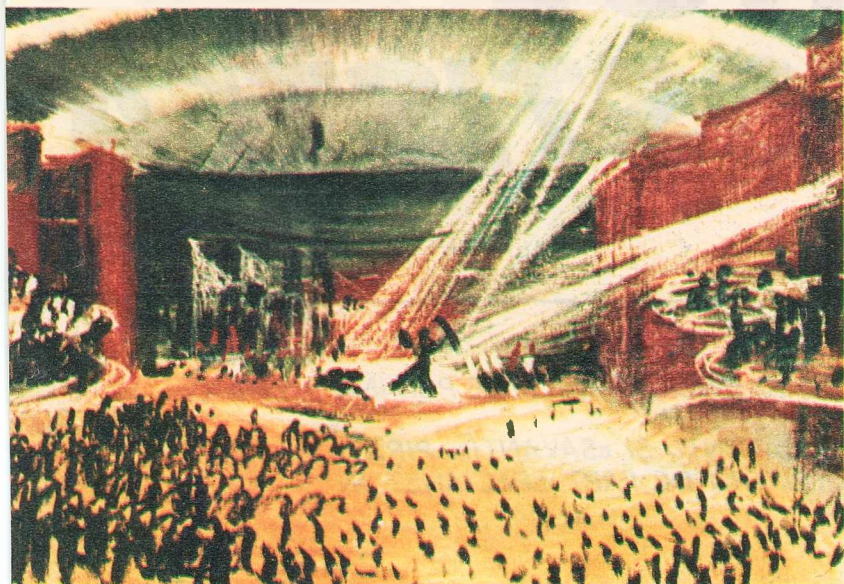
«Decapitată», macheta sălii principale a Teatrului Național ne arată toate secretele ei: se pot vedea pereții concavi, alcătuiți din cofre decalate, foaierele, cu pardoseala tapisată în roșu închis, urcând spre sală prin șapte platforme succesive, se vede câte ceva din sala cu 700 de locuri dispuse în amfiteatru și celelalte 280 — instalate în unicul rând de loji balcon existent.

Iată cum vor arăta holul și foaierele teatrului (desenate de arh. Antonio Teodorov — șef proiectului de arhitectură al sălii principale). Se pot vedea aici elegantele scări elicoidale, frescele de pe pereții interiori, tapiseriile, candelabrele ce vor da acestor încăperi atmosferă de căldură și de retulegere artistică necesară.

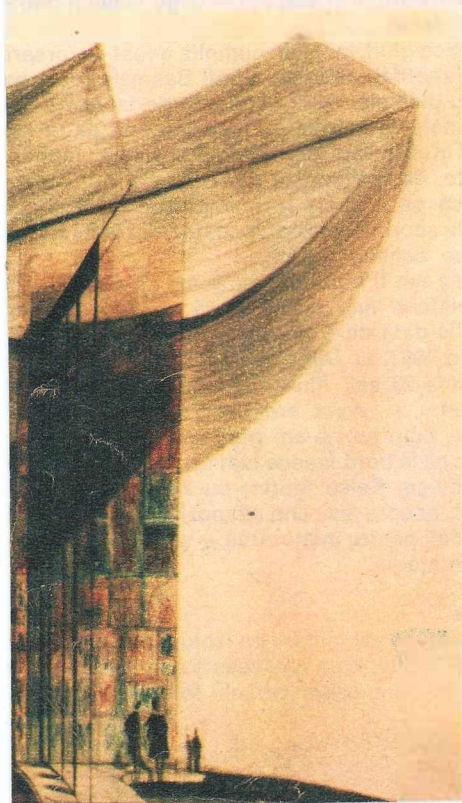
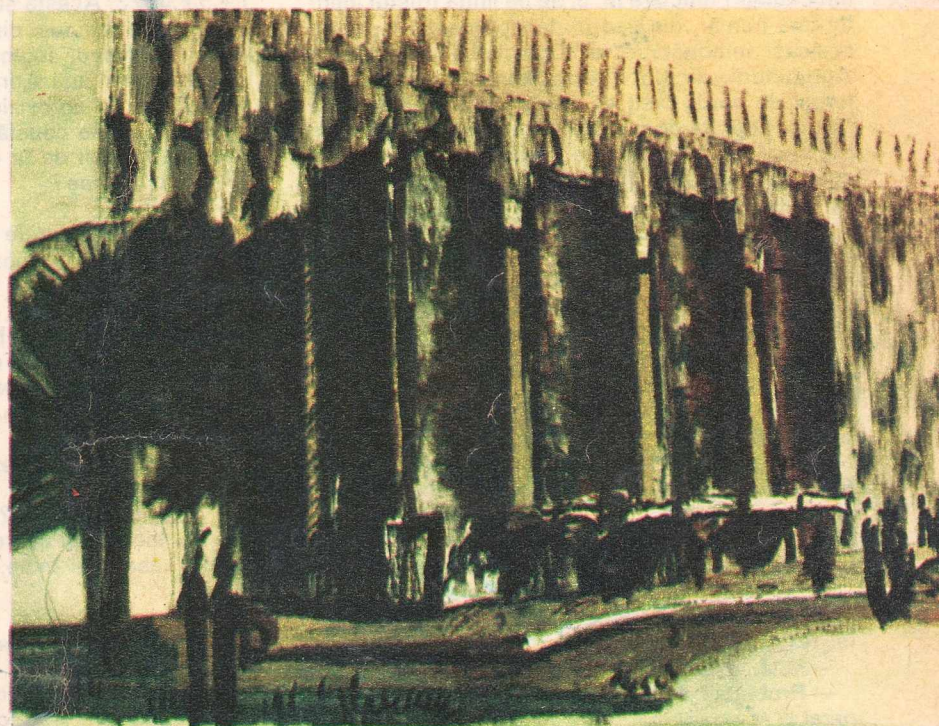
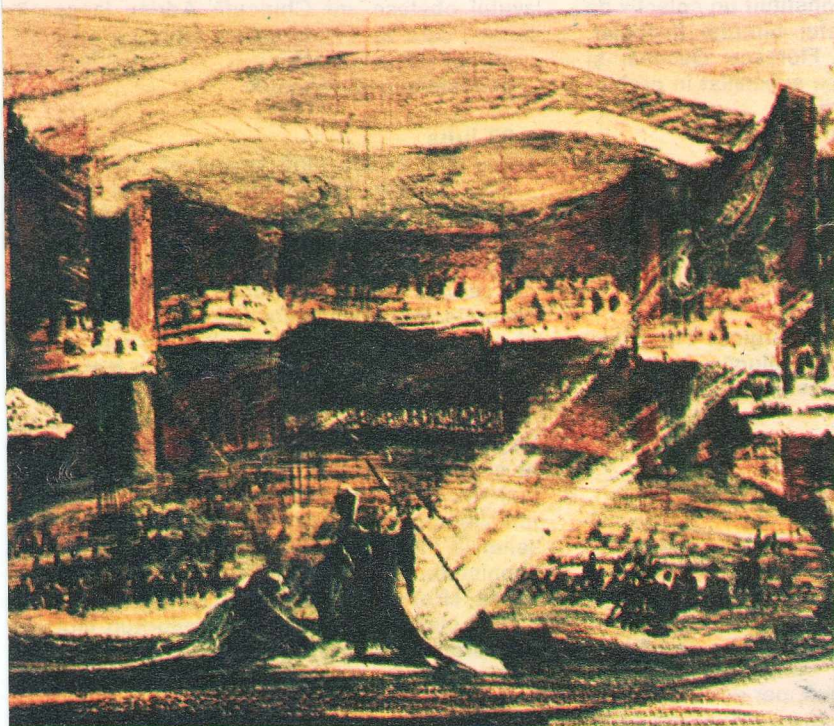

A. Teodorov ne prezintă și sala principală a Naționalului, văzută din cele două teatre — de actori și de spectatori. Rîndurile de scaune vor fi continue — pentru a găsi «puncte de sprijin» în orice loc al sălii, să poată înfîlși pretutindeni privitorilor, iar aceștia să-i poată vedea și urmări perfect din orice scaun. Portalul e o deschidere ce se poate micșora și mări (pînă la 16 m) iar scena, amplu dimensi excelent dotată tehnic (proiectată, ca și turnul ei, de arh. Eugen Apostol), poate cele mai rapide schimbări de decor și recuzită visate de regizori (și spectatori!).

CASA DE MIINE A TEATRULUI NATIONAL

Cum se vede, și intrarea în cea de-a doua sală a Naționalului — studioul — nu va fi lipsită de prestață: și aici, patru picturi murale vor întâmpina spectatorul, familiarizîndu-l cu atmosfera de artă a teatrului.

Arh. R. Bordenache — șeful proiectului de arhitectură al sălii studio — ne prezintă foaierele acestei săli. Și aici, aceeași sobră armonie cromatică, același joc al volumelor, aceeași eleganță reținută.

NAUFRAGIUL DE PE MOSTISTEA

- FRAGMENTE DIN JURNALUL DE BORD AL UNEI EXPEDIȚII DE POMINĂ
- POMINĂ ȘI POMANĂ
- CUM AU DEVENIT COPIII DE 10 ANI SAVANȚI ȘI «SAVANȚII» PIRAȚI
- SPECIALISTUL ÎN PROBLEMELE DELTEI ERA DE FAPT SPECIALIST ÎN PROBLEME DE «CODRU».

Eu cred că isprăvile petrecute la Trustul pentru îmbunătățiri funciare nr. 3, de pe lângă trustul identic fără număr, din cadrul departamentului pentru aceleași îmbunătățiri, al Consiliului Superior al Agriculturii, nu pot fi consemnate decât într-un jurnal de bord. Cred că numai pentru a-l asigura față de hoții de documente rare jurnalul de bord a primit copertele derutante de dosar nr. 147/1968 al Colegiului penal al Tribunalului Suprem. Și, cred că pentru același motiv, cazul încă se mai află, după doi ani pe rolul instanțelor judecătorești.

Dar să-l răstoim:

16 iulie 1966

La «amiralitate» e mare forfotă. S-a născut o idee:

— Le arătăm noi ce poate T.C.I.F....

— ...Și ce băieți sîntem.

— Le rupem gura!

— Să-l mai văd eu pe directorul băncii că ne penalizează!

Entuziasmul participanților crește clipă de clipă. Fiecare își vede o legătură în plus consolidată, un aranjament pus la punct, în cadrul feeric, inspirat, al Deltei Dunării. Doar «marele amiral», C. Vasiliu, chibzuiește, nu s-a pronunțat încă:

— De fapt, asta e tot un fel de mituire.

Stupoare. Înflăcărea pălește pentru o clipă. Își revin, repede, cite unul:

— Mită, o excursie? E absurd!

— Problemă de protocol, tovarășe director general...

«Marele amiral» nu e mulțumit:

— Dar ce sîntem noi, oficiu de turism? Ambasadă?

Dezumflare generală. Și ce frumos ar fi urmat să se încheie chemările: «Rugăm să considerați această invitație ca o apreciere a sprijinului pe care ni l-ați acordat...»

— Nu. Nu putem bloca ambarcațiile, în plin sezon de lucru, pentru o excursie de agrement. Dacă ar fi fost de studii sau de studii și agrement...

— De studii, de studii și agrement! — interveniră toți în cor.

— De vineri pînă duminică?

— De vineri seara pînă duminică la prînz.

— Și cine studiază?

— Ei, cei de pe listă, cu nevestele și copiii peste trei ani.

— Ah, nu! Nu luăm cercetători așa mici că urlă și nu putem dansa.

— Atunci peste zece ani.

Hotărîrea e luată. Statul-major răsuflă ușurat. La secretariat, o voce gravă a început dictarea apelului dactilografiat în 106 exemplare: «Trustul de construcții pentru îmbunătățiri funciare... vă roagă să participați... Transportul și cazarea pe vas sînt gratuite, iar masa care se va servi va fi la prețul de cost al alimentelor».

20 iulie

Conducerea expediției a fost incredințată «contra-

amiralului» Popovici Mircea, director adjunct al T.C.I.F. nr. 3. Acesta și-a constituit un colectiv de organizare compus din șeful biroului financiar, Mișu Niculescu, inginerul Florescu Decebal și inginerul Chiricuță Adrian ca specialist în problemele Deltei și aprovizionării.

Întâi în prima consfătuire de lucru:

— Chemăm și de la «pompe»?

— Care pompe?

— U.P.B.

— Aa, am chemat de la «Progresul»-Brăila și să nu chemăm de la «pompe»-București?

— Dar ce studiem?

— «Dealul Mare».

— Nu, nu. E un ștab la «Metalurgice»-Tirgoviste care nu studiază decît «Valea Călugărească».

— Prea scump. Și poate ștabul nici nu vine.

— Atunci «Odobești».

— La gheață, merge.

— Dar cu ce facem experiențele?

— Cu pește.

— Fără instrumente?

— Iau tot eu doi acordeoniști de la «Faleza» din Galați. Lăsați pe mine, se descurcă Chiricuță!...

26 iulie

«Contraamiralul» Popovici lansează o primă torpilă.

Cu numărul doi doi doi nouă, per doi șase zero șapte, nouă sute șizeci și șase, ref. avans spre decont. Motiv: la, la, la... (barbă). Torpila lovit plin cont doi unu nouă, penetrat fondurile prin registru casă, poziția X. Se acordă credit cinci mii lei. Contabil șef. I. Martinescu, predat inamic cu control preventiv cu tot. Stop. Adică nu e nimeni care să zică «stop»!

Leșinînd la postul său, casierul mai are timp să murmure: «Asta nu mai e avans spre decontare, ci avans spre desfătare!»

29 iulie, ora 14.00

Portul Galați.

— Vira ancora!

Remorcherul «Zimbru», trăgînd cele patru pontoane, pornește în aval. În pîntecele vaselor — provizii destul de modeste pentru cinci traversări, în derivă, ale Oceanului Arctic. S-a prevăzut că dacă această caravană eșuează, nauvrugații și urmașii lor să aibă de mîncare pînă ce vor descoperi din nou focul.

Prova spintecă valurile, căpitanul — zările, bucătarii — crapii.

Se întinde prima masă. Și ultima. Nu, nu vă speriați, că-ți înțeles? Pur și simplu, masa va rămîne întinsă, în continuare, pînă la sfîrșitul călătoriei. Din consumul delicatelor: 5 ki-lo-gra-me cafea rîșnită, 400—430 kg pește, 2 coșuri mari cu raci etc. Numai personalul ambarcațiilor a primit — pe lângă bani, mîncare, coniac — 50 litri vin.

Se ciocnesc primele pahare, se toastează pentru avutul obștesc, iar Chiricuță Adrian lansează butadă care va deveni deviza tuturor:

«Vinul de la gheață, atmosfera o dezgheață!»

30 iulie

«La mila 23 sat, fiind amenințați...»

Aici, tocmai aici, unde conținutul jurnalului devenea atît de captivant, rîndurile sînt acoperite de o pată de origine necunoscută. S-ar putea să fi vin amestecat cu cerneală, răsturnate de vreun din cei mai tineri cercetători, cînd juca leapșa pe cocotăte. Principalul este că imediat ce începea sîni se taie răsufliarea, a trebuit să intrerupem lec-tura și să rămînem cu respirația cum e mai rău-nici tăiată, nici netăiată.

Nu trebuie să te ocupi, ca mine, de istoria naufragaților celebri, ca să-ți pui, îngrozit, întrebarea ce amenințare a apărut? Te gîndești întîi la ce mai rău: aisberg! Am fost străbătut de un fior imaginîndu-mi colosul de gheață ivindu-se, din senin, la tribord. Parcă și vedeam degetele acor-deonistului Radu Gheorghe, zis Dandanoi, de la crama «Podgoria» din Galați, amuțite pe clape tocmai cînd brodau mai abitir înflorituri lăutăreș pe marginea refrenului de la:

«Inel, inel de a-uu-r,

cu piatră la mij-lo-ooo-ooo-c»...

Mi-am imaginat «artistul» revenindu-și apoi brusc, la conștiința menirii sale, făcînd un sem-acompaniatorului și atacînd — largo maiestruoso — «Titanic-vals».

Al doilea gînd, la fel de cumplit, a fost — corsari Pilotaj, abordaj, cabotaj, ultraj! Basmale roșii, batucuri cu picățele, mîini acoperite de tatuaje înșfăcînd bunătățile întinse pe mesele celor patru șle-puri... Totul în fum de ghiulele și lulele, zăngăn-de cuțite, de tacimuri în general.

Sau să se fi spart rezervoarele cu apă dulce cazuri de scorbut la bord, monstrul din lacul Knoc ajuns pe canalul Sulina...

Mult ne-am fi frămîntat și poate că n-am fi dez-legat misterul nici astăzi. Dacă nu descoperim declarația dată de Chiricuță Adrian, în ziua de 1 februarie 1967, la Direcția generală a miliției:

«La mila 23 sat, fiind amenințați... să rămînem fără pește...» Asta era deci amenințarea! O! Doamne, cum nu ne-am gîndit!...

Noroc că la bord fusese luat cantinierul șantierului Fundulea, Selea Marin, cu 2 400 lei bani din gestiune asupra sa. Din dispoziția lui Chiricuță au fost dați pentru înlăturarea — slavă Domnului — a «amenințării».

31 iulie

Numai după examinare cu izotopi radioactivi am reușit să descoperim că această pagină din jurna-l e falsă. În compoziția cernelii folosite s-a ident

fiat un element chimic cu totul nou, necunoscut în tabelul lui Mendeleev: Chiricuțiu. Cerneala are proprietatea secretă de a «lua ochii» cititorului, făcându-l să uite dintr-o dată ce a citit ori a înțeles până atunci.

Spre exemplu, în cazul nostru, uităm că excursia s-a organizat fără nici un ban sigur, că avansul luat de tovarășul Popovici trebuia poate restituit, banii aduși de Selea Marin lăsaseră sertarul gol. Cît despre contribuția convivilor de pe șlepuri, aceasta era pur simbolică, 25 dintre ei fiind chiar scutiți complet. Uitînd toate acestea, puteam să credem relatările organizatorilor că bilanțul excursiei s-a realizat așa cum pretind dinșii.

Că Niculescu ar fi început:

— Ne mai trebuie 3 500 lei să plătim bucătarii, ospătărițele, muzicanții.

— Îi plătim din fondul directorial de 1% pentru premierea muncitorilor. Și cum directorului Popovici i s-a părut că nu e destul de convingător, a explicat mai apăsător:

— Ce, tovarăși, fondul nu e pentru stimulente? Noi ce le dăm? Nu stimulente? Vreți să spuneți că nu sînt muncitori? Dar nici țărani nu sînt. Aa, e adevărat că n-au «lucrat» decît trei zile, dar tocmai de-asta îi premiem! Că ne despărțim de ei. Pe muncitorii noștri de pe șantier, permanenți, îi avem și la anul, și peste doi ani, putem să-i premiem oricînd, dar aștia pleacă.

— Lăsați că mă descurc eu la șantier, salvă din nou situația «specialistul» Chiricuță.

Atît. Ceilalți doi ar fi înțeles că prin copacii din Fundulea cresc bancnote, nu dude. Chipurile, nici n-ar fi existat de la început ideea întocmirii unor pontaje fictive. Dar Chiricuță așa a înțeles să se descurce cît timp găinile lui nu ouau galbeni. A obținut prin fals 9 472 lei. Parte pentru cheltuielile excursiei, parte pentru el.

Mai tîrziu, cînd Chiricuță își va scrie memoriile la miliție (fila 50), fiind vorba de remunerație, și-l va reaminti pe Pristanda: «Am făcut ilegalități pe șantier, lucruri incorecte, dar nu necinstite». Curat murdar!

5 decembrie

Șantierul Fundulea. Pe malul Mostiștei — peisaj dezolant. Vara a trecut cu bine. Cu cei 9 472 lei, a ținut pontul.

Chiricuță bea cu încă un «lup de mare»: în ultimele 24 de ore — 3 litri țuică și 17 de vin. Bea și filozofează cu Ionescu Călin, fals inginer, cu o falsă diplomă. «Specialist» și el. Acesta vrea să se spinzure.

— De ce?

— Păi ce-ai face dacă printr-o porcărie făcută de tine ai compromite unele persoane care ți-au vrut numai binele?

— Le-aș cere scuze, aș face închisoare, apoi mi-aș reface viața, răspunse degajat Chiricuță. (Relatare mot à mot.)

Și, iluminat de idee, s-a hotărît să o verifice.

8-9 decembrie

Inginerul Chiricuță Adrian întocmește și prezintă pentru plată acte fictive în valoare de 33 780 lei.

12 decembrie

Comenzi scurte. «Amiralitatea» acționează paralel, și oarecum contradictoriu, cu Chiricuță

- Stringe vela mare!
  - Ridic-o pe-aia mică!
  - Rupe ștatele!
  - Opriți plata!
  - Cu toată viteza înapoi!
  - Aam eşuuuaat!
- Prea era de oaie.

*

...(Filă de jurnal nedată și nescrisă, dar în întregime reală.)

După atîtea isprăvi «marinărești», era cazul ca Adrian Chiricuță să îmbrace un costum vîrgat. Însă nu știu cum naiba s-a croit stofa, că dungile au fost așezate pe verticală...

Mircea RADU

Ilustrație de V. OLAC

CIUDĂTENII...

...iscate de modul în care sînt obligate să lucreze (și sînt tratate) casieritele magazinului «Victoria».

Programul lor de lucru, pe două schimburi, are, de fapt, trei variante:

- I (legal): 7—15 și 15—22
- II (aparent real): 7—16 și 15—23
- III (real): 7—18 și 15—1 noaptea.

Care să fie cauza? La programul legal se adaugă, fatalmente, o oră (cel puțin) consacrată sortării și predării banilor. Nimeni nu ar avea ceva de obiectat. Dar nu înțelegem de ce un om care știe că lucrează în tura de dimineață trebuie să ajungă acasă la orele... 19, iar unul care știe că lucrează în tura de după-amiază, să ajungă acasă pe la orele 1 noaptea? Explicația derivă dintr-o dispoziție a conducerei I.C.S.-«Victoria», care obligă casieritele să-l ajute (?) pe casierul central, fiecare câte nouă zile pe lună, prin rotație (patru zile pe lună în fiecare

serie și o duminică), fără remunerarea orelor suplimentare. Cine își mai poate aroga (în anul 1968) asemenea drepturi? Ilegalitatea este mai flagrantă dacă ne gândim că cererile repetate ale casieritelor, de a se discuta într-un cadru organizat situația lor, au fost tratate cu refuz și, uneori, cu «mici» represalii. Într-o discuție purtată cu șeful-contabil al direcției generale de resort, acesta ne-a confirmat caracterul abuziv al măsurii amintite. Dar ne-a vorbit de o «socoteală» pe care și-a făcut-o I.C.S.-«Victoria» și anume: casierita, deși începe programul la orele 7, nu lucrează efectiv de la această oră, deoarece clienții nu intră în magazin imediat după deschidere, casierita pierzînd astfel, după niște calcule, 15 minute pînă ce vine... primul client! Cu alte cuvinte, casierul e de vină dacă nu vin clienții în magazin. Socoteala ni se pare cel puțin hilară!

B.D.

CÎND AUTOMATUL NU ESTE AUTOMAT

LA EFORIE-NORD

Ne-am bucurat cu toții că, în sfîrșit, vom putea vorbi cu unele localități din țară fără oficiile «interurbanului», prin intermediul automatelor telefonice, formînd numai un prefix convențional și numărul abonatului. Asta teoretic. Practic însă...

Eforie-Nord. Am dat 3 lei (prețul unui minut de convorbire), am format prefixul 90 și numărul postului telefonic din București. De la capătul celălalt al firului mi se răspunde: «Greșeală». Notați: convorbirea a început la ora 18.00. Dau din nou 3 lei și iar formez prefixul și numărul de la București. Din nou greșeală. «Greșeala» automatului m-a costat, nici mai mult, nici mai puțin, decît 30 lei. Fără să vorbesc însă un singur minut. Se făcuse ora 21.00. Rog pe una dintre cele trei operatoare să cheme un tehnician să repare automatul. Cine să te audă?! Erau foarte ocupate — dădeau din miini, gesticulau, făceau semne: adică «vorbeau» cu turiștii străini (care, ca și mine, așteptau să vorbească prin centrala automată cu Bucureștiul).

AI. GÎNJU

ȘI LA MANGALIA

— Așadar, tovarășe diriginte, telefoanele interurbane automate mi-au furat 19 lei, în monede de 3 și 1 leu.

— Cred. Sînt defecte de la ora 9 dimineața.

— Acum e 6 după-amiază și nici un anunț nu avertizează publicul că aparatele sînt defecte.

— Știți... se lucrează la Constanța, acolo este defecțiunea.

— Dar banii mi-au fost «operați» aici, la Mangalia.

— Regret, să vedem ce pot face pentru dumneavoastră. Vă rog să mă urmați, spuse dirigintele, luînd de pe biroul său o foarfecă.

Ajuns la telefonul buclucaș, dirigintele operează cu foarfeca pe sub clapetele aparatului și, zîbind jenat, îmi întinde două monede de 3 lei și una de 1 leu.

— Asta e tot, restul nu mai vrea să iasă.

— Se întîmplă des? — am mai îndrăznit.

— Des.

Am plecat rușinat de mine însumi că am putut amări în nalul ăsta un om atît de binevoitor.

Mircea NOVAC

N.R. Am vrea să știm ce părere au forurile de resort din Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor despre funcționarea automatelor telefonice tot atît de neoperative ca anumiți funcționari din personalul ajutător?

INTERSECȚIA PERICULOASĂ

Simigieria COVRIGEL se află situată la întretăierea străzii Mihail Eminescu cu Calea Moșilor. Pe aici trec autobuzele liniilor 33, 37, 40, tramvaietele 1 și 21, troleibuzul 86 și cîteva mii de camioane și autoturisme, zilnic. După cum vedeți în fotografie, imobilul, vechi de aproape jumătate de veac, strîngulează circulația, două autobuze abia putîndu-se strecura pe lîngă el. Accidentele în acest punct sînt destul de dese. Ne întrebăm dacă nu s-ar putea găsi o soluție pentru asigurarea unui trafic normal, ferit de

primejdii? Cine se opune? Nu se poate renunța oare prin «repliere» la această simigierie-circiumă ai cărei clienți, mai ales cei ce consumă peste măsură bău-

turi alcoolice, constituie o grijă permanentă pentru conducătorii de autovehicule?

I. MUNTEANU

FOTOGENIE NEDORITĂ

Se spune că măgarii sînt niște animale cu scrupule; cînd simt că vor muri, fug în păduri și se ascund în prăpăstii. Se prea poate. Dar cînd simt că vor trăi,

nu mai au scrupule și circulă în voie de zi, în plin centrul unui oraș civil ca Brașovul. Or fi ei drăguți și fotogeni dar nici așa...

NEGRU PE ...NEGRU

Un proverb vechi își reclamă parafrazarea la Suceava. Ar suna cam așa: «O mînușă spală pe alta și amîndouă fața de masă». Măcar! Dar la restaurantul «Suceava» din Suceava chiar dacă ospătarii poartă mînuși adevărate cuvîntul «spălat» stă îndărătul unor gratii de fier. Să ne imaginăm ce s-ar întîmpla dacă, printr-un concurs de împrejurări nefericite, în ciuda mînușilor, cuvîntul acesta ar evada. S-ar putea ca toți clienții să se simtă bine sau, mai știi, să laude localul, să-i mărească vadul.

Dar să ne întoarcem la mînușile cu pricina, căci despre ele este vorba. Într-una din zile, îmi închipui că a apărut la afișierul restaurantului următoarea hotărîre: «Începînd de azi, X septembrie a.c., se introduc noi măsuri de igienă după cum urmează:

Paragraful 1. Fiecare ospătăriță va purta, începînd cu data de azi, mînuși la servirea bucatelor.

Paragraful 2. Mînușile vor fi confec-

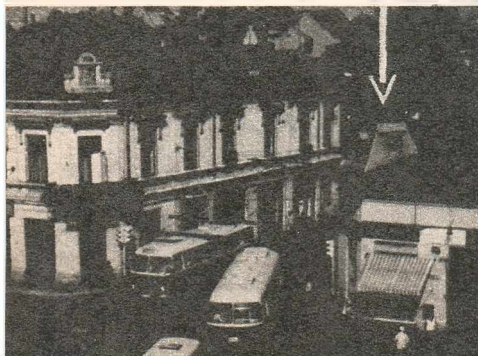
ționate din material de culoare albă dar cu pronunțate proprietăți de viraj în negru, spre nuanța feței de măr. În caz contrar, clienții ar putea fi deranjați de distonanța coloristică dintre nuanșă și fața de masă.

Paragraful 3. Respectarea dispozițiilor de mai sus este obligatoriu spălarea sau oricare alt act care ar duce la denigrarea localului nostru fiind asanționată.

Paragraful 4 este inutil; tot personalul restaurantului știe ce înseamnă hotărîre și o respectă în totul. Pînă prezent n-a semnalat nici un sancționat.

Și totuși ne permitem să ne purtăm fără mînuși atunci cînd propunem responsabilității restaurantului «Suceava» renunțarea la mînușile murdare și să supvegheze ca într-adevăr o mînușă să spele pe alta și amîndouă să spele feța de masă.

Adrian BARB

AUTOMOBILUL ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

INTERVIU CU DR. GIOVANNI AGNELLI
PREȘEDINTELE SOCIETĂȚII FIAT DIN TORINO

nobile pe pista de încercare din incinta uzinei.

- AUTOMOBILUL ȘI ASPIRAȚIILE OMULUI MODERN
- ÎNCADRAREA MAȘINII ÎN URBANISTICA MODERNĂ
- AUTOMOBILUL VIITORULUI

Doctorul Giovanni Agnelli, președintele Societății italiene FIAT, este — în domeniul industriei constructoare de automobile — una dintre cele mai prestigioase personalități pe plan mondial. Răspunzând unor întrebări ce i le-am adresat, dr. Agnelli a avut amabilitatea de a ne împărtăși câteva dintre punctele d-sale de vedere în legătură cu situația prezentă și perspectivele automobilului în lume.

— Credeți că automobilul a atins maximum de tehnicitate materie sau se mai poate totuși obține ceva?

— Dacă avem în vedere concepția tradițională asupra automobilului, cred că el a atins un nivel destul de ridicat. rește că progresul tehnic și bogata experiență în materie, care se adaugă exigențele circulației moderne — intensitatea traficului, structura autostrăzilor și altele — vor duce la continuare ameliorări, determinate de folosirea tot mai intensă a materialelor plastice, de preocuparea pentru confortul și securitatea călătorilor, de restrângerea serviciilor omului în relația cu mașina prin simplificarea folosirii.

Toți acești factori sînt chemați să ducă la modificări de natură să schimbe aspectul și funcțiile automobilului. — *Considerați că numărul vehiculelor în circulație azi în țara noastră corespunde aspirațiilor de confort ale omului modern?*

— Potrivit statisticilor, dacă se iau în considerare cifrele globale, sînt țări în care revine câte o mașină sau chiar mai multe mașini pentru o familie. Acestea sînt însă situații cu totul excepționale. Automobilul n-a atins încă maximum în răspundere, corespunzător înlesnirilor pe care le oferă, muncă și în ce privește confortul personal, omului de azi, mașinilor moderne.

— *Ce ne puteți spune despre preocuparea constructorilor de automobile în raport cu problemele ce le ridică urbanistica modernă, precum și dificultățile parcurii?*

— Cred că contribuția constructorilor de automobile la ameliorarea regimului rutier în urbanistica modernă se scrie într-o relație care a început sub semnul unei colaborări voluntare, pentru a se dezvolta azi într-o permanență care determină și promovează rezolvări dintre cele mai complexe. Noi, constructorii de mașini, sîntem preocupați

de realizarea unor vehicule tot mai bine adaptate funcțional, precum și sub raportul celorlalte atribute — dimensiune, aspect — caracteristicilor circulației. De aici, gama producției noastre de automobile — de la minusculul tip 500, care se integrează ușor în circulația intensă a marilor aglomerări urbane, pînă la «mașina majoră», destinată protocolului și drumurilor pe autostradă.

În ceea ce privește traficul urban, această problemă stimulează ingeniozitatea specialiștilor, inspirați de elementul nou pe care-l aduce an de an industria de automobile, impunînd soluții de la cele mai elementare — de ajustare a drumurilor existente — pînă la crearea autostrăzilor suspendate și a spațiilor de parcare aeriene sau subterane.

— *Care sînt preocupările dv. în legătură cu asigurarea prezenței automobilului alături de om și în serviciul acestuia?*

— Societatea FIAT și-a adaptat producția la diferite perioade, ținînd seamă, în definirea caracteristicilor automobilelor și a regimului de prețuri aferente, de imperativul social.

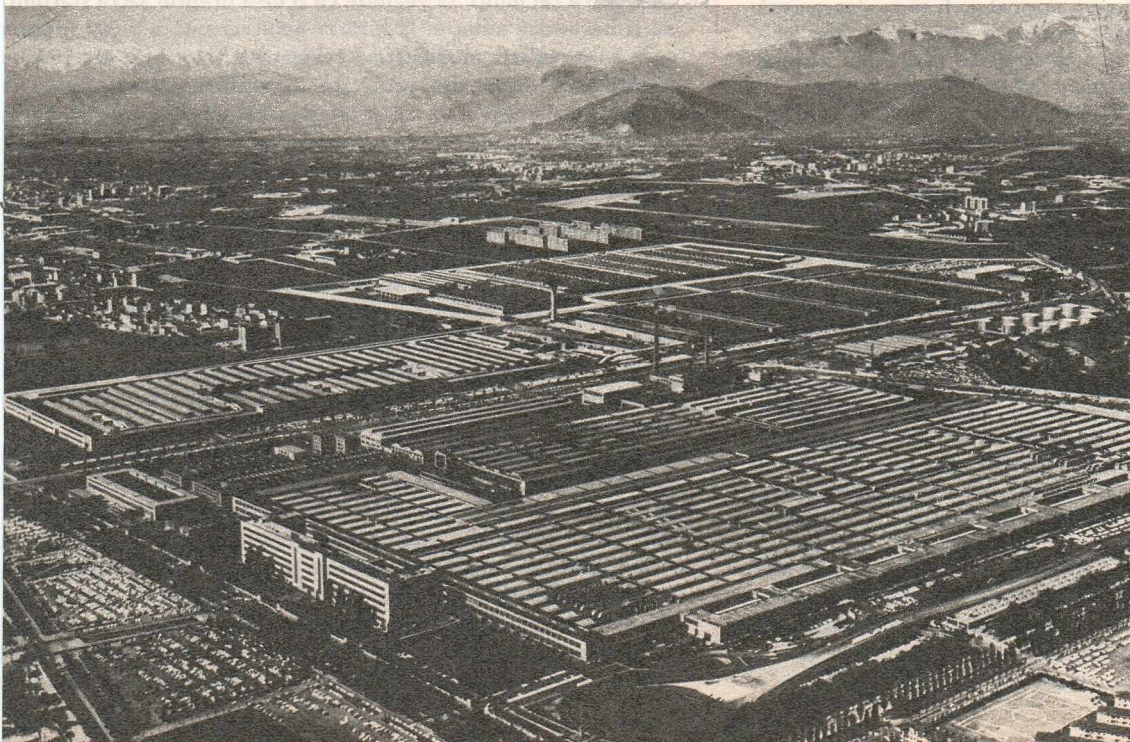
În afara granițelor italiene am realizat acorduri de colaborare directă și colaborare tehnică pe bază de licențe. Am făcut toate eforturile pentru a menține producția noastră la un nivel modern și de eficiență economică, dictat de evoluția pieței mondiale.

— *Și, în sfîrșit, ce ne puteți spune despre automobilul viitorului?*

— Cred că un rol determinant îl vor juca cele trei elemente de care am mai pomenit și care ne călăuzesc în construirea noilor mașini: calitatea, linia și prețul scăzut, cât mai accesibil păturilor largi ale populației de pretutindeni.

V. FIROIU

Vedere generală a uzinei FIAT din Torino.

PENTRU TALILE IEȘITE DIN COMUN

Magazinele de confecții au pus la dispoziția copiilor un sortiment foarte bogat de uniforme școlare. La ora cînd apar aceste rînduri sezonul vinzării de acest fel este practic încheiat. Totuși mai există încă destui copii ale căror necesități în acest domeniu n-au fost încă totul satisfăcute: cei ale căror talii necesită comenzi speciale. Părinților acestor copii le amintim că unitățile comerciale care desfac uniforme școlare sînt obligate să livreze și uniforme special croite pentru asemenea cazuri. În acest scop se va completa un formular tip de comandă — magazinele ce desfac uniforme posedă asemenea formulare — în care se înscriu cotele dimensionale și orice alte precizări în raport cu conformația fizică a elevilor respectivi. Prin organizația comercială de care aparține magazinul, aceste comenzi sînt înaintate fabricilor furnizoare. Cetățenii care fac asemenea comenzi trebuie să ceară magazinului să le elibereze o confirmare a comenzii. Fabricile de confecții care execută uniformele le vor expedia direct, contra ramburs, la domiciliul cumpărătorilor. asemenea comenzi se mai primesc și în lunile octombrie și noiembrie.

NUMĂRUL ZECE

La Timișoara sînt în curs lucrările de amenajare ale unui nou magazin alimentar cu autoservire. Amplasată pe strada Gheorghe Lazăr, noua unitate va fi cel de-al zecelea magazin de acest gen din rețeaua timișoreană de comerț cu produse alimentare.

COMERȚUL ȘI ARTA DECORAȚIEI

51 de cadre din comerț (33 vitrinieri și 18 pictori decoratori), recrutați din toate județele țării, au urmat un curs de specializare cu o durată de 6 săptămîni. În cadrul acestui curs vitrinierii și pictorii decoratori au urmărit cursuri pe teme de psihologie, estetică, istoria artelor și scenografie, ținute de economiști, psihologi, sociologi, artiști plastici și critici de artă și adaptate specificului profesiei. Cursurile s-au terminat cu examene practice: vitrine speciale și lucrări de decorații într-o serie de mari magazine din București, Pitești, Ploiești, Iași, Hunedoara, Tg. Mureș și Craiova.

REZULTATE BUNE

În trei luni de sezon estival unitățile comerciale din Mamaia, aparținînd filialei «Romarta», au încasat din vânzarea mărfurilor cu peste 6 milioane lei mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. Prin aceste realizări, prevederile planului de desfacere au fost depășite cu peste 18 la sută. Valoarea desfacerilor realizate direct în valută a depășit, numai în aceste trei luni, dublul cifrei realizate în întregul sezon estival 1967.

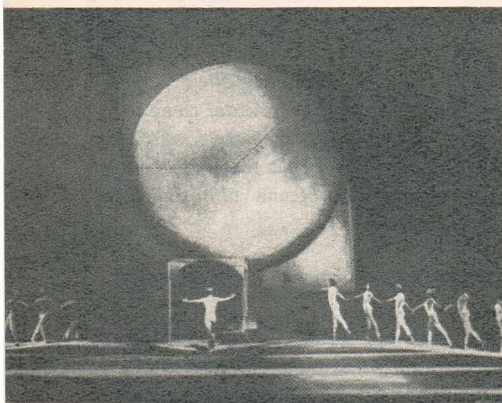
La baza acestor succese stau buna aprovizionare a unităților, diversificarea rețelei, stabilirea corectă a acesteia în raport cu cerințele turiștilor.

de Teodor MAZILU

de Lucian RAICU

La Veneția s-a desfășurat în luna septembrie al XXXI-lea Festival internațional de muzică contemporană. Au participat «New York Philharmonic Orchester» sub conducerea lui Leonard Bernstein (în fotografie), «Residentie Orkest» dirijată de Bruno Moderno etc. În program: Debussy, Webern, Boulez, Stravinski, Xenakis, Bartok.

«Cataliză», un balet care durează doar treizeci de minute, a fost prezentat de coregraful John Cranko pe scena teatrului din München (R.F.G.). Autorul a intenționat să transpună în artă noțiunea acestui termen tehnic și a reușit într-o bună măsură prin asocierea dansului modern cu cel clasic. Cronicarii de specialitate afirmă că Heinz Basl în rolul «catalizatorului» a fost magistral.

Cunoscutul coregraf sovietic Igor Moiseev, al cărui ansamblu a cucerit o faimă internațională, este intermediarul unei noi formații denumite «Baletul tânăr». Ansamblul, compus din tineri dansatori, a întreprins de curând un lung turneu prin U.R.S.S. În fotografie, o scenă din suita «Impresii din opera lui Dante» pusă în scenă de I. Moiseev.

PRINTRE PICĂTURI

Deși individul e vânzător, nu filozof, și e plătit tocmai în acest scop, îți lasă impresia că dacă te servește îți face o concesie. Șueta i se pare sacră și orice întrerupere echivalează cu o barbară profanare. Zîmbetul lui, acru și jignit, pare să spună: «Te servesc, dar e pentru ultima oară cînd îți fac hatîrul ăsta».

De aceea mă îndrept spre această categorie de vânzători cu o mare emoție, îmi pare rău că sînt silit să-i deranjez. Curios e că de cîte ori sînt siliți să muncească se simt jigniți; pentru ei trîndăvia e tot una cu demnitatea. Se poartă atît de grav încît îmi dă convingerea că este un savant adîncit în cine știe ce complicate probleme de cunoaștere, și dacă-l întrerup, opresc progresul științei. Asta mă intimidează: niciodată n-am vrut să barez calea progresului. Mă privește cu un aer abulic și superior, ca omul obligat să coboare din lumea abstracțiilor aici, pe pămînt. Mă examinează rece, ca pe un pigmeu care a cutezat să intre în templul zeilor.

— Ce vrei dumneata?

Într-adevăr, cum am cutezat să tulbur sacra pălăvrăgeală a unui vânzător?! Unde mi-a fost capul?

Dintr-o dată te simți mărunț și meschin. Nici nu-ți mai vine să mărturisești că vrei o pereche de pantofi. Acest vânzător intră în categoria oamenilor care reușesc ca tocmai datorită lor de bază, pentru care sînt retribuiți și bătuți pe umăr, să o facă printre picături... printre altele, dacă au timp. Fiecare comportare, cît de cît civilizată, îi cere un efort supraomenesc. Dacă e politicoș, îți face o concesie, ca și cum normal ar fi să-ți dea cu ceva în cap. Dacă te servește, își calcă pe inimă, ca și cum normal ar fi să te dea pe ușă afară... Dacă vorbește amabil, o face chinîndu-se și stăpînindu-se, ca și cum normal ar fi să rinjim și să urlăm unii la alții.

Cînd s-a hotărît, cu chiu cu vai, să-mi vîndă o pereche de pantofi, mi-am dat seama ce eforturi a făcut bietul de el. A trebuit să renunțe la toate principiile neghioabe pe care le agonisise o viață întreagă. Cuprins de un curaj nebunesc, l-am sfidat și am respins prima pereche de pantofi. A rinjit amenințător și mi-a arătat încă o pereche de pantofi. Îl vedeam cum suferă, cum se stăpînește să nu mă dea afară. Îi tulburasem tabieturile, grandoarea, acreala și liniștea. Părea să-mi spună: «Cu ce drept vii dumneata într-un magazin de încălțăminte și ceri o pereche de pantofi?» Într-adevăr, cu ce drept? Îmi dădeam seama că dacă îi cer să-mi arate și a treia pereche de pantofi mă ucide acolo în magazin... Abuzasem de imperiala lui indulgență, trebuia să înțeleg că, dacă insist, se întîmpla o nenorocire... Îl aștepta partida de table și n-aveam dreptul să-i răpesc această divină relaxare.

Am preferat să trăiesc și să umblu într-o pereche de pantofi care mă strîng.

E. LOVINESCU

TEXTE CRITICE

Reparația, după mai mulți ani, a unui volum selectiv din opere critice a lui Eugen Lovinescu (Ediție îngrijită, Studiu introductiv și Tabel cronologic de I. Negoitescu, Colecția «Lyceum», Editura tineretului, tiraj 50 149) are semnificația unui gest reparativ întârziat dar nu tardiv, și a unui act de cultură, de etică a culturii și de etică pur și simplu. Este un început, realizat cu seriozitate cărui îi va urma, sîntem încredințați, tipărirea din ce în ce mai insistentă și în cele din urmă integrală a operei celui mai mare critic român, adevăratul «patron» al literaturii noastre moderne. E. Lovinescu ne-a deprins cu incisivele operații ale spiritului critic, el ne-a învățat să fim lucizi și neiertători în judecățile de valoare, acuitatea demistificatoare reprezintă o însușire esențială a scrisului său; cum am putea să-i întoarcem această lecție? Oricîte tentative de discreditare s-au produs în jurul acțiunilor sale critice, Lovinescu a continuat să rămînă un mit, și este bine că s-a întîmplat așa, că, dincolo de rezervele posibile, stea prestigiului său urcă fără încetare, renumele său e în permanență creșterea ajungînd a se confunda cu ființa fascinantă, orbitoare criticii însăși, cu misterioasa putere ce-i este proprie, mai presus de fatalele erori, limitări și incertitudini legate de făptura nedesvirșită și pieritoare a oficianților ei.

Luată în parte, cîte din obiecțiile aduse lui E. Lovinescu (vorbesc de cele de bună-credință!) nu sînt adevărate? Puțin sau chiar foarte puține. Insuficiențele criticii sale relevate de Camil Petrescu în strălucitul pamflet «Eugen Lovinescu și zodia seninătății imperturbabile» sau de G. Călinescu în succesivele portrete culminînd cu acela din «Istoria literaturii române» sînt reale; în chip enigmatic însă marea prezență a lui E. Lovinescu nu scade în intensitate și nu are nimic, dar absolut nimic de sufer de pe urma aglomerării lor, oricît de înverșunate. Desigur, n e chiar o enigmă această imunitate dovedită cu vremea și temeiurile sale se cuvin a fi, pe cît cu puțință (firește, nu în cadrul sumarelor însemnări de față), clarificate. S-a întîmplat acest lucru ciudat, că temperamentul «latin», mai degrabă terestru, oricui lipsit de orice umbre mistice, al lui E. Lovinescu a intrat de la un moment dat în «ecuație» cu o implacabilă chemare care l-ales, între cei mulți, să vegheze cu o de-a dreptul sacră stăruință; cu o neclintită atenție la forfota neîntreruptă a vieții literare spre a-i înregistra modificările, revelațiile, valorile, și el a răspuns chemării cu exemplară probitate. Literatura a fost singura rațiune de existență a lui E. Lovinescu, «absolutul» care se detașă cu atît mai mare claritate cu cît firea sa autentică îl orienta spre o atitudine contemplativă, oarecum sceptică și «pesimistă». Omul care simțea ca nimeni altul gustul de cenușă al permanentelor deveniri (și uneori al vieții însăși în totalitatea ei), rămînea neînduplecat într-o singură privință, perfect imobil în convingerea că literatura merită să fie scrisă, scriitorii merită să fie comentați de critică. Acest moldovean contemplativ și sceptic lua în foarte serios «luptele» literare și în această «mărginire» stă grandoarea sa, în atenția gravă pe care o dădea bieteii și aparent inutilei literaturii... Forța morală a scrisului său, a acțiunii sale critice, este impresionantă și trebuie să dea de gîndit celor frivoli.

Selecția realizată de I. Negoitescu corespunde unei viziuni specifice, bine argumentate de-a lungul întinsului studiu introductiv, nu mai puțin discutabilă: E. Lovinescu ar fi fost în esență «un critic simbolist». Calificarea implică o vădită restrîngere lăsînd fatal pe dinafară posibilități interpretative, după părere noastră, la fel de plauzibile. Limitare răscumpărată prin finețe observațiilor de amănunt și, mai ales, prin marea fervoare și prietenia de a înțelege, a admira și a iubi una din operele copleșitoare, continuu iradiante, ale criticii și ale literaturii române.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Pentru a facilita circulația, municipalitatea Marsiliei intenționează să împartă străzile în trei categorii. Cele de trafic intens, unde se vor impune restricții severe de staționare, vor fi marcate cu roșu. Străzile de trafic mediu vor căpăta culoarea verde și, în sfârșit, cele de trafic secundar vor fi însemnate cu albastru.

● În Japonia se proiectează construirea unor «apartamente» cu electricitate și apă curgătoare pentru pești. Este vorba de o metodă de ameliorare a condițiilor de viață a faunei submarine care procură niponilor 60% din proteine. «Apartamentele» vor fi mari cuburi de beton în care se vor amenaja «pășuni» și curenți de apă curgătoare nepoluată. Lumina electrică va avea darul de a atrage peștii.

● Femeile care fumează nasc copii mai mici decât nefumătoarele, afirmă profesorul Charles Scott Russell de la Universitatea din Sheffield. Un argument în plus împotriva fumatului.

● O întreprindere din Sydney (Australia) s-a specializat în fabricarea unor centuri de siguranță pentru cîini. În numeroase accidente de automobil, prețioasele patru-pede pierau catapultate de șocul izbiturii... Centurile se confecționează pe mărimi și în culori variate. Să se asorteze cu lătrătorii.

COLIERUL DE PERLE... ȘI CLASICII

FLAUBERT

«Ronault îi aduse lui Charles banii ce îi datora, 75 de franci în piese de doi franci».

(«Madame Bovary»)

ANATOLE FRANCE

«Nasul său mare și cărnos, buzele sale groase păreau niște puternice pompe aspiratoare-respingătoare, în timp ce fruntea sa întinsă sub ochii săi mari și palizi trăda rezistența la orice delicatețe morală».

(«Ulmul din parcu»)

CORNEILLE

«Asta îl costă pe Pompei viața și capul».

(«Pompei» II, 3)

VICTOR HUGO

«Trei fete își țineau picioarele în apă, pînă la genunchi... Una din ele era o femeie bătrînă. Celelalte două...»

(«Călătorii»)

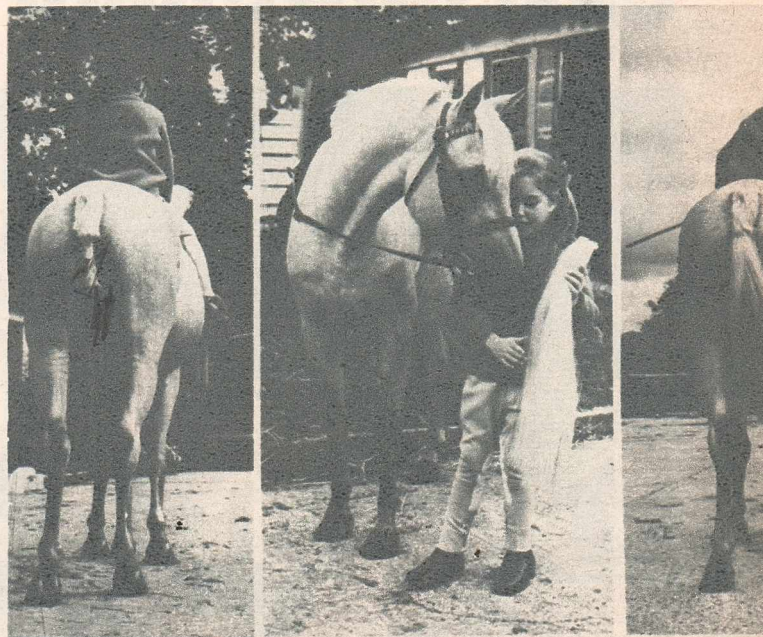
MINI-MOTO...

İată-l pe cel mai tînăr motociclist suedez: Kenny Jansson, în vîrstă de 4 ani!

El face parte dintr-o familie de mari pasionați ai acestui sport, în care nici un membru nu călătorește cu alt mijloc de transport decît cu acest vehicul.

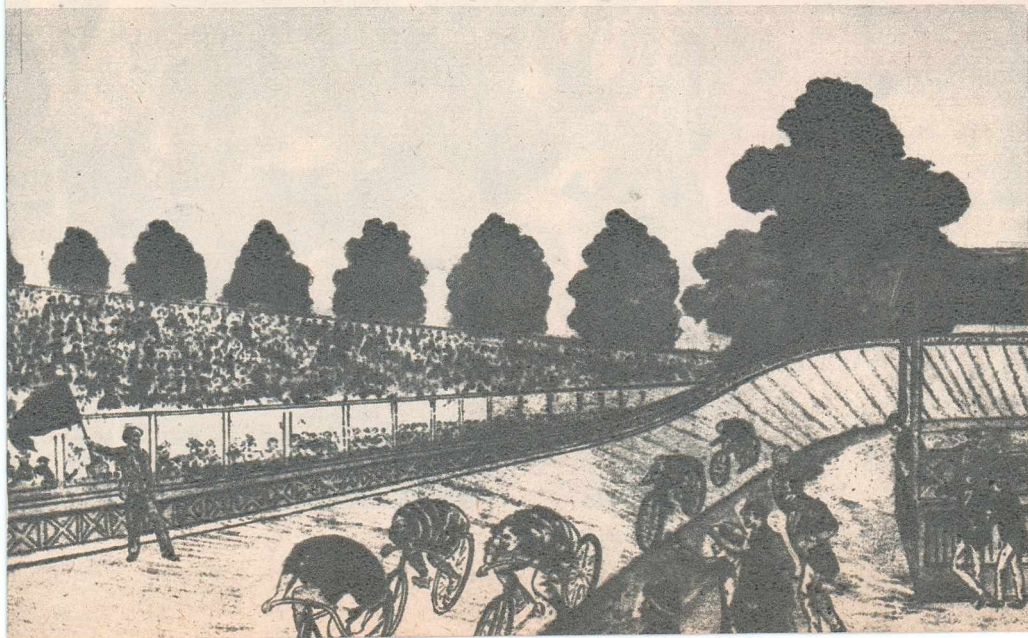
SOLUȚIA SALVATOARE

«Coadă de cal» postîșă poate servi chiar și... cailor. Poneiul din fotografiile noastre risca — spre marea amărăciune a micuței lui stăpîne — să piardă locul ce i s-ar fi cuvenit într-un concurs de frumusețe cavalină, din cauza cozii. Lucrurile s-au aranjat cînd poneiul a fost înzestrat cu o bogată coadă postîșă.

PRIMUL VELODROM

În vara anului 1895 Bucureștiul avea primul său velodrom, instalat la rîndul II de la șosea. Se numea *Velodromul Pucher*. Luigi Cazzavillan a făcut, tot la șosea, un nou velodrom, modern, cu pistă de lemn lungă de 333 de metri (în desen), care a fost inaugurat la 14 septembrie 1896. Aici s-au disputat marile curse internaționale, la care au participat așii ghidonului din România, Franța, Germania, Italia, Austria. Pentru atragerea spectatorilor, conducerea velodromului încheiase o convenție cu societatea tramcașelor — cine cumpăra un bilet pentru alergările de biciclete, călătorea gratis de la Sfîntul Gheorghe și pînă la șosea.

OPTIMISTELE ASTEPTĂRI ALE PUBLICULUI ȘI PROGRAMUL TOAMNEI CINEMATOGRAFICE

- Placiditatea continuă
- De la liste de titluri la ecrane
- În sfârșit — NOAPTEA lui Antonioni
- Filmul de valoare — «rara avis»
- Pe cînd un reviriment?

După profilul predominant turistic-sportiv al sezonului de vară, toamna face să renască «apetitul» cultural. Deschiderea stațiilor teatrale și muzicale a devenit astfel prin tradiție, un eveniment care polarizează atenția publicului. Momentul stîrnete de fiecare dată efervescență, indiferent dacă urmează unei perioade de vid artistic sau dacă în lunile calde au avut loc felurite spectacole și concerte adaptate specificului estival. Oare nu ar fi firesc să se întîmple la fel și în rețeaua cinematografică? O dată cu venirea toamnei, cînd grosul publicului își întoarce din nou fața spre sălile de spectacol abandonate în timpul caniculei, se simte acum nevoia unui reviriment despre care, de altfel, se tot vorbește cam de mult. În locu promisiunilor, ar fi preferabilă primenire: atmosferei indifferente și incolore în care premierele de film se perindă parcă în virtutea inerției, fără o zvicnire de autentică atracție artistică. Și o primă măsură în acest sens, o măsură absolut elementară, ușor de înfăptuit și cu ecou sigur la spectatori, ar fi să se marcheze prin ceva măcar momentul inaugural al unei noi stagiuni cinematografice. După care să se încerce și asigurarea unei continuități de preocupări în direcția repertoriului consistent pe care îl dorim. Probabil că, teoretic, toată lumea va fi de acord. Dar în practică...

lată, ne apropiem de începutul lui octom

Ziua în care peștii vor ieși..., o pledoarie umanistă într-un decor copleșitor. Regizor M. Kakoyannis.

brie, fără ca un minim indiciu să anunțe vreo înnoire, vreo acțiune specială care să scoată din monotonia obișnuințelor obosite calendarul cinematografic al noului sezon. Se menține formula celor 14 premiere pe lună în București, cu grija să se dea un aparent echilibru (care nu rezistă unui examen serios) combinației precare dintre pelicule mediocre și submediocre, așa-zis comerciale, rentabile — acestea dețin un loc precumpănitor — și câteva filme mai răsărite, unele având merite incontestabile, dar nu mari opere ale celei de-a șaptea arte, ci constituind la drept vorbind etalonul calitativ sub care ar fi recomandabil să nu se coboare.

Există și excepții, pe care le salutăm în nădejdea că nu vor rămâne izolate. De pildă, *Noaptea* de Michelangelo Antonioni care ar urma să ruleze abia în noiembrie. Realizare capitală în filmografia acestui mare cineast contemporan, văzută cu ceva timp în urmă la cinematecă, *Noaptea* (cu Marcello Mastroianni, Jeanne Moreau și Monica Vitti) datează din 1960 și se leagă într-o unitate estetică de nedesfăcut de *Aventura*, care o precede (1959) și de *Eclipsa*, care o urmează (1962), formând un triptic esențial pentru înțelegerea universului de gândire al lui Antonioni. A programa, deci, *Noaptea* presupune și a relua *Aventura*, și a pregăti pentru imediat mai departe *Eclipsa*. E o cerință culturală, și cel puțin atunci când avem de-a face cu filme de mare valoare să facem să primeze în programare criteriile culturale.

Sau bunăoară *La Est de Eden*, celebră adaptare a lui Elia Kazan după romanul omonim al lui John Steinbeck, film turnat acum 14 ani și care și datorează renumele în primul rând protagonistului său, James Dean. Va fi cea dintâi apariție pe ecranele noastre a acestui actor ieșit din comun deopotrivă prin personalitatea sa explozivă, întru care a tumultului spiritual al unei tinere generații răzvrătite dar deabusolate, și prin destinul său tragic. A murit la nici 25 de ani, în 1955, în urma unui accident de automobil, lăsând de firmamentul stelilor cinematografice o diră strălucitoare, ca a unei comete ascinate.

Dar să lăsăm excepțiile și să vedem configurația de ansamblu și condiționările repertoriului cinematografic pînă la sfîrșitul acestui an. În perioada care urmează, programarea filmelor e constrinsă să recurgă la un fond limitat de producții, gata achiziționate și sosite în țară, cărora li se adaugă, eventual, unele filme comandate, sau aflate încă în tratative, care ne vor parveni la timp pentru a putea fi prezentate pe ecrane. Caracteristic și foarte neplăcut este mai ales faptul că tocmai în această zonă, a incertitudinilor, se găsesc titlurile cele mai interesante. În aceste condiții, selecția e, fatalmente, handicapată și prevederile nu se pot încumeta nici nu au cum) să încerce modificări structurale în repertoriu.

Desigur, e mult mai ușor să compui liste de titluri care sună frumos decît să realizezi efectiv un program armonios, complex, te-

meinic elaborat, care să poată face față atît multiplelor condiții de ordin ideologic, estetic, financiar, tehnic, organizatoric, cît și extremei diversități de gusturi a celor care plătesc biletele ca să vadă filme pe placul lor. Desigur, așternute pe hîrtie într-o alcătuire ideală (care nu prea ține seama de împrejurările concrete ale achiziției de filme, de realitatea materială a tranzacțiilor cu diferite case producătoare sau de distribuție), titlurile producțiilor așteptate să apară pe ecrane pot oferi foarte comod o imagine seducătoare, în stare să «lase gura apă» cineaștilor și să satisfacă vanitățile criticii informate și exigente. Dar toate acestea nu pot fi transformate automat în scuze de circumstanță, nici nu pot ascunde trista mediocritate care tinde să se perpetueze în programarea filmelor, minînd chiar și bunele intenții, atunci cînd ele își fac apariția.

Spre exemplificare și ca să părăsim considerațiile de principiu, apelez mai întîi la câteva cifre. Din cele aproximativ 42-45 de filme care vor intra în premieră în ultimul trimestru doar 14-15 depășesc o anumită treaptă calitativă, fără a fi toate mari creații. Deci numai o treime, ceea ce, să recunoaștem, nu e un procent satisfăcător. Cum însă trebuie să aminăm speranța într-o ameliorare pentru anul viitor (proiectul de repertoriu pe 1969 se pregătește acum cu mai mult spirit de răspundere ca în trecut, cu consultarea largă a criticilor și cu tendința declarată de a da prioritate filmului de calitate), nu ne rămîne decît să ne mărginim deocamdată la aceste 14-15 realizări și să lăsăm totodată deschisă șansa de a mai «nimeri» cîte un film mai valoros și printre celelalte, care formează un strat gros și cenușiu.

Dintre realizările demne să suscite interes, cinematografia românească va fi prezentă cu *Columna* lui Mircea Drăgan și cu comedia *Pantoful Cenușăresei*, care adaugă încă un titlu în filmografia bogată a mereu tinărului veteran al regiei de film de la noi, Jean Georgescu. În plus, pînă la sfîrșitul anului vor mai rula două producții realizate de casa de filme «București» în colaborare cu «Franco-London Film»: *Aventurile lui Tom Sawyer* și *Moartea lui Joe Indianul*, ecranizări inspirate din Mark Twain și turnate în regia lui Mihai Iacob și Wolfgang Liebeneiner.

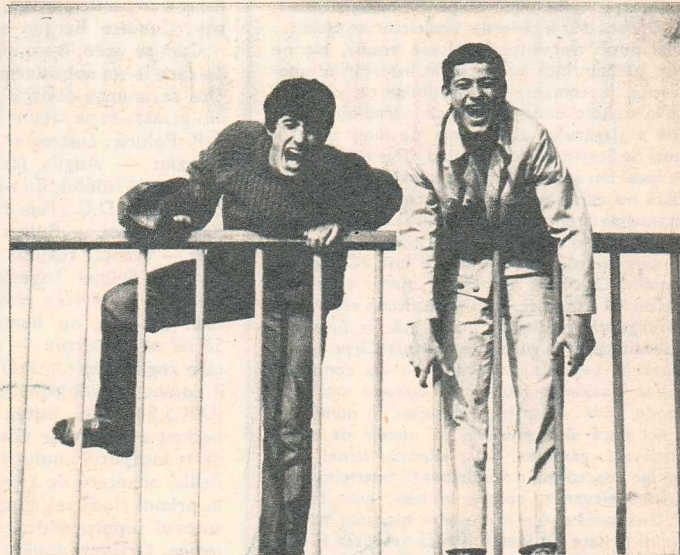
Patru creații remarcabile, aparținînd cinematografiilor din țările socialiste figurează printre prevederile viitorului trimestru. Este vorba mai întîi de două filme situate în fruntea palmaresului la Festivalul internațional de la Karlovy Vary 1968: *Vară capricioasă* al tinărului cineast cehoslovac Jiří Menzel, comedie tanzistă incisivă, distinsă cu Marele Premiu, și *Clovni pe pereți*, producție a studiourilor din R.P. Ungară (regia, Sandor Pal), care a obținut unul din premiile speciale. Celelalte două sînt o ambițioasă ecranizare a romanului lui Tolstoi, *Anna Karenina*, semnată de Aleksandr

(Continuare în pag. 18)

◀ Anna Karenina va avea în curînd un alt chip pentru noi: cel al Tatianei Samoilova.

O reîntîlnire cu Claudia Cardinale în filmul lui Richard Brooks. Profesioniștii.

▲ O imagine promițătoare a doi Clovni pe pereți.

A sosit timpul să-l vedem pe ecranele noastre și pe Dean Martin, marele actor și cîntăreț american. Prilejul binevenit este westernul *Rio Bravo* al lui Howard Hawks.

De ce n-am fi inteligenți?

E lucru știut că Dumnezeu n-a împărțit mintea după criterii egalitariste. Dar, ne atrag atenția psihologii, nici n-a drămuic-o în porții imuabile, eterne. Fiecare are dreptul și posibilitatea de a-și spori zestrea intelectuală, de a deveni din zi în zi mai deștept, mai ager, mai cultivat. În afară de efortul individual nu s-a inventat metodă mai eficientă de ascuțire a inteligenței decât contactul permanent, activ, cu spirite generos inzestrate de natură. Televiziunea ar putea să ne cufunde timp de câteva ore pe zi într-o baie concentrată de înțelepciune, silindu-ne să ne depășim mereu pe noi înșine. Trebuie să recunoaștem că uneori ne mijlocește întâlniri cu inteligențe superioare, debordante, care ne antrenează în vârtejul unor gânduri și idei neprevăzute, propunându-ne noi orizonturi și teme de reflecție. Niciodată nu va putea face prea mult în această direcție. Regretăm cu toții, alături de Eric Nussbaum, insuficiența peliculelor-document despre George Călinescu, dar e prea târziu, trebuie să ne mulțumim cu mica zestre de aur pe care a agonisit-o televiziunea în timpul vieții maestrului.

Telerecordingul, neutru, înregistrează cu aceeași indiferență și relativă fidelitate un concert dirijat de Zubin Mehta și încercările vocale ale unei tinere fără șanse de a ajunge vreodată cîntăreață. El reține în mod egal replicile sclipoare, cu miez, ale academicianului Moșil și răspunsurile anoste, îngăimate de unii intervievați care, de fapt, n-au nimic de comunicat omenirii. Singura contribuție a aparatului rămîne amputarea primelor două-trei cuvinte din orice discuție. Cei ce-l minuiesc, cei care decid cu ce să-l hrănească, n-au însă dreptul de a fi la fel de neselectivi și de a ne oferi de-a valma, bune și rele, produse ale inteligenței și produse ale lipsei de inteligență. Spiritele geniale nu ne pot vizita în fiecare zi — ar fi absurd să pretindem așa ceva — dar ar trebui fixat un anumit barem minimal al exigenței intelectuale. E, într-un fel, reconfortant să asistăm la manifestarea inteligenței agresive a lui Radu Popescu (rubrica «Nimic despre teatrul» a zigzagului din 15 septembrie), să ascuțim subtila și plurivalenta fabulă povestită de Radu Vasiliu în «Post-scriptum săptăminal» din 14 septembrie. Întîlnirile cu savanții români și străini, organizate periodic de secția științifică (de exemplu colocviul cu arheologii de miercuri 18 septembrie), anumite emisiuni de cultură plastică, literară, muzicală oferă incontestabile satisfacții celor mai exigenți telespectatori.

O, dacă n-ar fi căderile, zăpăcitoarele căderi... Mai puțin frecvente în ultima vreme, ele ne mai pîndesc încă în special în încercările umoristice, în comperajul emisiunilor de varietăți și în textele unor cîntece ca incredibila parodie a șlagărului «La femme de mon ami». Îl auzi pe Ștefan Bănică spunînd «Dar miine seară la local îmi scot pîrleala de la bal» și te întrebi dacă nu există nici un cod care să sancționeze asemenea atentate la bunul gust. Uneori televiziunea știe să renunțe din proprie inițiativă la aventuri deplorabile cum a fost «Cartea de vizită». O tină actriță nu numai talentată, nu numai frumoasă, ci în același timp realment inteligentă, cultivată, înzestrată cu finețe și subtilitate — e vorba de Melania Cîrje — era pusă în penibilă postură de a ne comunica cifră «maxime» (autorii le numeau maxime), ca de pildă: «Florile se dăruiesc în număr de cinci dacă sînt gladiole, în număr de șapte dacă sînt garoafe». Sau: «Pentru femei, sandalele reprezintă o încălțăminte potrivită unei tinute elegante, pentru bărbați, nu». Faptul că asemenea cod al manierelor elegante asortat lumii cîntate de Ștefan Bănică ar putea fi considerat derizoriu și intruciva insultător de către sutele de mii de spectatori ai emisiunilor duminicale a fost sesizat de televiziune abia după două săptămîni de lecții de... bună-purtare. Oricum, mai bine mai târziu decît nicodată.

Dragi prieteni de la televiziune, ajutați-ne zi de zi să fim, să devenim, să redevenim inteligenți.

Felicia ANTIP

(Urmare din pag. 17)

Zarhi, reprezentant al «vechii gărzi» de regizori sovietici și avînd o distribuție prestigioasă (Tatiana Samoilova, a cărei notorietate rămîne pentru totdeauna legată de *Zboară cocorii*, Nikolai Grițenko, Vasili Lanovoi, Iuri Iakovlev, A. Vertinskaia și alții), și o realizare mai veche (1964) a cuplului de regizori cehoslovaci Jan Kadar și Elmar Klos, autorii binecunoscutului *Magazin de pe strada mare*, anume filmul *Acuzatul*, o dezbateră etică densă și dramatică, ale cărei implicații depășesc cazul de conștiință al eroului.

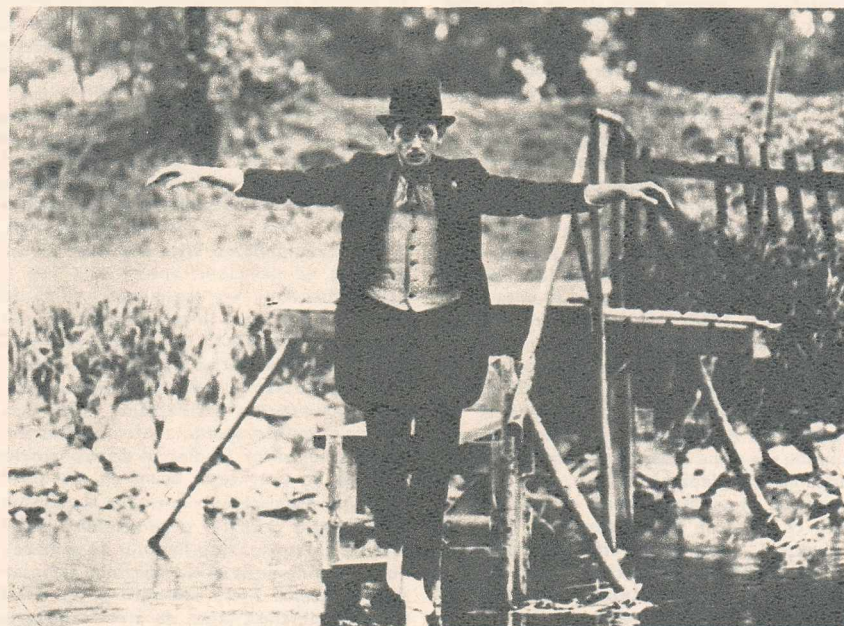
O alternare de producții de «ultimă oră» cu altele descoperite tardiv de organele noastre de difuzare se observă și la capitolul filmelor de aventuri (includem aici genuri diferite, de la western la film polițist sau de suspense psihologic), deși rămîne incontestabilă în acest domeniu strădania de a ridica exigența, de a da înțelitate unor opere autentice în dauna surrogatelor și contrafacierilor mult timp abundente pe ecranele noastre. Vom avea astfel prilejul să vedem pînă la sfîrșitul anului patru westernuri: *Vera Cruz* (1953 — regia, Robert Aldrich, cu neuitatul Gary Cooper, alături de care mai apar Burt Lancaster și Sarita Montiel, pe atunci debutantă); un western clasic, considerat printre modelele genului, *Rio Bravo* (1958 — regia, Howard Hawks, cu John Wayne, Dean Martin și Angie Dickinson), film de o rigoare exemplară a stilului, superior mai recentului *El Dorado* al aceluiași regizor, pe care capriciile programării ni l-au oferit înainte; *Profesioniștii* (1965 — regia, Richard Brooks, cu Burt Lancaster, Lee Marvin, Claudia Cardinale și Jack Palance), film aspru despre patru «gun-men» care înțeleg superioritatea unei cauze drepte și imperativul de o ajuta; *Hombre* (1967 — regia, Martin Ritt, cu Paul Newman, Fredric March și Richard Boone).

Samuraiul (1968) va însemna o reînțelire cu regizorul Jean-Pierre Melville, a cărui precedentă apariție la noi a fost filmul *Denunțatorul*. Regizorul francez se dovedește și în noua sa realizare un analist subtil, preocupat înainte de orice de semnificațiile psihologice și morale ale destinelor înfățișate și, pe această bază, construind o narațiune de intens suspense. Protagonist e Alain Delon, avînd ca parteneri pe Nathalie Delon și François Périer.

În sfîrșit, să menționăm că se mai prevede filmul de anticipație al lui M. Kakoyannis, *Ziua în care peștii vor ieși...* După *Electra* și *Zorba grecul*, reputatul cineast tratează acum cu accente patetice o temă arzătoare a epocii noastre — pericolul atomic. Și a făcut-o cu participarea actorilor Tom Courtenay, Candice Bergen și Sam Wanamaker.

Cum se vede, n-am notat aci decît filmele pe care le-am considerat deasupra seriei din cite se anunță pentru această toamnă. Iar din această serie citam: *Week-end cu Ana* — R.P. Polonă; *Lustragiul* — Grecia; *Veșnicul întîrziat* — Anglia (cu cunoscutul comic Norman Wisdom); *Eu v-am iubit* — U.R.S.S.; *Eroina* — R.D.G.; *Fete în uniforme* — R.F.G.; *Regele suedez* — Bulgaria; *Judoka, agent secret* — Franța; realizat după binecunoscuta carte a Selmei Lagerlöf, filmul *Minunata călătorie a lui Nils Holgersson* va aduce în sală, desigur, nu numai micii spectatori; *Să nu ne despărțim* — un film amuzant pe care regizoarea din R.D.G., Ingrid Reschke, îl consacră problemelor căsniciei; *Mariana* (U.R.S.S.). S-ar putea sa mai ruleze și Beckett al lui Peter Glenville, anunțat încă de la începutul anului, sau *Cidul*, după Corneille, adaptare de anvergură (ca proporții în primul rînd) realizată de Anthony Mann, autorul superproducției *Căderea imperiului roman*. Oricum, două concluzii se impun la capătul acestei incursiuni: creșterea ponderii acordate în repertoriul filmului de valoare, care continuă să fie «rara avis», și nevoia adîncirii muncii de perspectivă în achiziționarea filmelor, căci numai dispunînd de un fond cu adevărat reprezentativ se va putea îmbunătăți și programarea. Să așteptăm începutul anului viitor.

Mihail LUPU

▲ Jiri Mentzel — cineast cehoslovac este autorul și interpretul Verii capric

▲ După Denunțatul filmului Samuraiul ne vinge încă o dată încă cu mai mult goare — de rafina arta lui Jean-P Melville. În rolul cipal — Alain D

▲ Idolul venerat al tineretului anilor '50: James Dean, actor unic, extraordinar prin forța magnetismului său.

Comedia Pantoful Cenușăresei, recent creație a regizorului Jean Georges marchează debutul cinematografic al studentei Ioana Pavelescu.

ARTISTUL ȘI MATCA LUI

Spuneam nu demult, într-o conferință, la radio, despre «Florile în arta românească»: «Ghiață a pictat cu bucurie flori care strigă că sînt de pe plaiurile noastre».

Desigur, Ghiață este, după Luchian, unul dintre «florarii» plasticii românești.

Se simte la acest artist matca din care pornește. Din dragostea pentru elementul floral, cultul vădit din începuturile poporului român, care este fenomen de structură.

Sentimentul bucuriei de a picta se desprinde din totalitatea pinzelor, din aproape întreaga operă a lui D. Ghiață. Dar ceea ce-i dă adîncime, valoarea structurii picturii sale, este conștiința că este un cronicar al culorilor și formelor care compun peisajul țării sale și, în particular, al peisajului oltenesc.

Pe alte date și modalități artistice decît Țuculescu, s-a inserat în specificul, în fondul permanențelor artei populare. Anumite accente din cromatica, linia și stilizările anecdotice ale artei populare se fac simțite în linia, în paleta și spiritul în care pictează D. Ghiață. Retina artistului mereu impresionată de solul original, de elementele directe ale universului cromatic și formelor transmise prin atavică organicitate și prin proprie observație devotă, transpune pe pînză *imaginile dictate*, care se materializează în opere omagiale, definindu-l ca artist cronicar al specificului pămîntului natal.

O scoarță oltenescă, comprimînd elementele la un cadru strîns, la microproportii, înfățișează, simbolizînd o geografie spirituală a pămîntului și universului sensibil oltenesc.

Vorbînd despre arta pictorului Dumitru Ghiață, nu m-aș lăsa dus spre acea nevoie sau deprindere a clasificării și comparației, nici cu valori din circuitul plasticii universale, nici cu unii pictori ai noștri. Totuși dacă e să-l înrudim cu unii dintre artiștii plastici români, l-aș apropia de Ștefan Dumitrescu.

Mai frust uneori sau în unele pinze, mai direct ca expresie, mai violent sau viguros în tușă și game de culoare decît moldavul confrate, exprimîndu-se temperamental, cu un desen nu căutat primitiv ci *dictat de retină și mod de înțelegere*, atît peisajele cît și personajele, de predilecție țărani olteni sau argeșeni, în varii stări și atitudini, tratînd în linie, în tonuri, fondul psihologic, surprinși în poze definitive, care le conferă sau le expune identitatea, nu numai prin portul, prin veșmintul specific, ci și prin aerul locului. Ele, personajele, primesc în plus, peste culorile proprii, reflexul cromatic al peisajului, subliniînd înrîndirea sensibilă a figurilor cu gama preponderentă a tabloului.

Fără tendințe de caricare sau șarjă, Ghiață își compune grupurile de țărani pe cîmp, la tîrguri, cu un susținut simț al ritmului și echilibrului formelor în mișcare sau în poze statice, redînd nu stilizat, ci simplificînd liniile și suprafețele, păstrînd esențialul incît, din cîteva trăsături și tușe de culoare, portretul apare diferențiat, cu toate valorile expresiei umane, iar plastica mișcării sau atitudinea personajului îi apare și se impune definit și ca expresie umană proprie, riabilă.

De aci nu este mult drum înapoi spre figurile primitive, iar elocvent stilizate pe scoarțele oltene.

Simți în grupurile țărănilor lui Ghiață, gesturile specifice anumitor ritualuri de viață, acele caracteristici ale grupului social. Fie că-i privești înfățișîndu-ți-se din față, ca într-o poză conștientă că slujesc unei fixări pe pînză a unor momente și psihologii de cronică românească prin imagine, prin culoare, fie că-i ai grupați în cerc, văzuți din spate, reocupați de un punct nodal, de obiectul care îi antrenează a o participare, și compun motivul tabloului, ca în pinza «Tîrguiala». Gesturile, expresia liniilor fizice, traduc pregnant starea de spirit, preocuparea. Ghiață este un excelent observator al expresiei umane, și redă perfect, sugestiv, expresiv, momentul psihologic al grupului compus care se adrează pe pînză.

Ghiață este un figurativ, dar modern prin viziunea sa plastică, prin înțelegerea peisajului, necalcat, ci interpretat, ras prin sentimentul și candorile artei populare. Este temperamental, un intuitiv de mare sensibilitate cromatică.

ecouri

În urma publicării anchetei «Splendori și dezastre» în nr. 28/968, am primit la redacție un amplu răspuns din partea Departamentului întreprinderilor agricole de stat, în legătură cu degradarea castelului Kendeffi de la Sîntămăria Orlea. Printre altele ni se face cunoscut că «de la data expropriării și pînă în prezent, castelul sus-amintit a fost ocupat de mai multe instituții, printre care Sfatul popular, G.A.S., gospodăria anexă a Ministerului Minelor și Petrolului etc.»

G.A.S. (în perioadele cînd a ocupat această clădire) a încercat de mai multe ori să execute unele reparații, dar acestea au fost oprite (pe bună dreptate!!! — n.n.) fie de Comisia monumentelor istorice, intrucît se cerea executarea lucrărilor cu un anumit material, fie de banca finanțatoare, deoarece imobilul nu aparținea nici uneia din instituțiile pe care le finanța.

Degradarea castelului (se arată în scrisoare) nu se datorează lipsei de interes din partea gospodăriei (n.n.), ci Comisiei monumentelor istorice, care are clădirea în nomenclatorul său și care are datoria, cît și mijloacele (specialiști, fonduri etc.) pentru a repara și întreține acest monument; dacă întîrzierea efectuării reparațiilor se prelungește, castelul se va dărîma de la sine.

În încheiere se scrie: «Considerăm ca deosebit de valoroasă preocuparea revistei în această problemă și așteptăm ca C.S.C.A.S. și Comisia monumentelor istorice să treacă la măsuri eficiente».

La foiletonul «Pămînt de flori, haine vechi, sticle goale», apărut în nr. 29/968, prin care se semnalau o serie de aspecte negative privind asigurarea liniștii în unele cartiere ale Capitalei, Inspectoratul Miliției Municipiului București ne-a comunicat că acest aspect a stat în atenția organelor de miliție, că au fost depistate și sancționate, pentru fapte ca cele sesizate în foiletonul amintit, numeroase persoane. Această situație a fost analizată, intensificîndu-se acțiunile de depistare a elementelor ce nu respectă liniștea în Capitală.

Întrebarea pusă în nr. 33 al revistei noastre: «De ce librăriile primesc înscrieri anticipate numai la anumite cărți și nu la orice carte care te interesează» a adus la redacție o sugestie din partea cititorului prof. Stevin Silvestru din Timișoara, pe care o menționăm:

Intrucît în ultimele luni ale fiecărui an apare «Planul editorial» (bine ar fi să se găsească în fiecare librărie), cititorii pot afla ce lucrări vor apărea și ce cărți îi interesează.

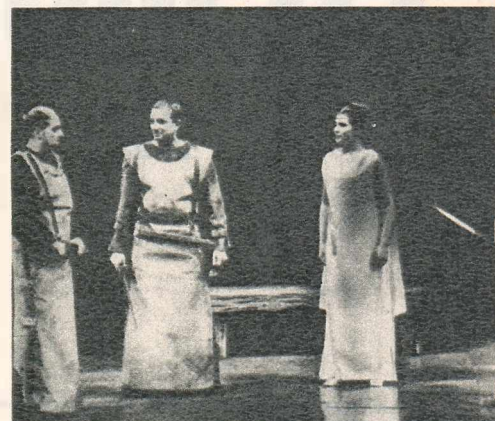
Înscriindu-se la librării pentru lucrările solicitate, se poate afla tirajul aproximativ cerut. De asemenea, poți fi sigur că lucrarea îți va parveni fără «a face ochi dulci» vinzătorilor din librării.

În felul acesta tirajele vor fi mai aproape de cerere, iar cumpărătorii mai mulțumiți decît în prezent.

Răspunzînd unei critici de la «Instantanee» (nr. 32/968) cu privire la funcționarea automatelor care-i aparțin, Direcția generală a marilor magazine ne-a trimis o «justificare» a celor semnalate.

«I.C.S.-Comaliment exploatează în mod experimental 5 baterii de automate urmînd ca pe baza rezultatelor ce se vor obține conducerea ministerului să hotărască dacă aceste tipuri de automate vor fi achiziționate și introduse în rețeaua comercială. (Solicitanții știu că este un experiment?, n.r.) Datorită intensei solicitări a aparatelor, s-au înregistrat unele defecțiuni, a căror remediere însă a fost efectuată în timp scurt; de asemenea, au fost zile cînd cererea mare de răcoritoare făcea necesară reprovizionarea frecventă a automatelor.

Sesizările dv. ne sînt de un real sprijin pentru urmărirea modului de funcționare a aparatelor și la luarea unor măsuri operative în cazurile de întrerupere a vînzării, pentru defecțiuni tehnice sau necesități de reprovizionare».

Pe scena teatrului din Freiberg (R.D.G.) se prezintă noua punere în scenă a «Ifigeniei în Taurida» de Johann Wolfgang von Goethe. Cu toate că întreaga distribuție este formată din tineri absolvenți ai institutului de teatru, spectacolul regizat de Fritz Westphal este apreciat ca o veritabilă realizare artistică.

Baletul național din Senegal a devenit cunoscut în lumea întreagă prin impecabila virtuozitate a interpreților cît și prin pitorescul dansurilor și costumelor. Repertoriul ansamblului este format în exclusivitate din creații ale artei folclorice africane.

Asemănarea dintre mica localitate Valreas și orașele castiliene e unul din motivele care l-au determinat pe regizorul René Jouneau ca în cadrul celui de-al patrulea festival de teatru ce se desfășoară aici să pună în scenă «Alcaldele din Zalamea» de Calderón. Spectacolul prezentat în aer liber, avînd ca decor impunătorul castel Simiane, s-a desfășurat într-un ritm alert, aproape cinematografic, dar fără a împieta asupra atmosferei și semnificațiilor piesei.

ÎN ACELE ZILE LA MÜNCHEN

II

Konrad Henlein era într-o stare de agitație extremă. După ce guvernul cehoslovac acceptase cererile partidului sudet, fusese nevoie de organizarea unor incidente pentru a întrerupe din nou tratativele. Iar acum se afla în fața unei misiuni delicate. De la Berlin sosise un ofițer din serviciul lui Canaris, pentru a dirija la fața locului toate acțiunile partidului sudet. În plus, prin intermediul ambasadei naziste din Praga, sosise următoarea instrucțiune pentru conducerea partidului sudet: «Informați-l pe deputatul Kundt că trebuie să ia imediat contact cu slovacii pentru a-i determina să formuleze încă în cursul zilei de mâine cererea lor de autonomie».

O zi mai târziu însărcinatul cu afaceri germane de la Praga informa Berlinul că fuseseră stabilite contacte cu partidul popular slovac de nuanță clericalofascistă și că acesta își formulase pretențiile în sensul preconizat. Totuși erau necesare noi eforturi în această direcție.

DEMERSURI

La Londra, Chamberlain a convocat de urgență o ședință a cabinetului britanic pentru a fi examinate în cadrul acesteia rezultatele călătoriei sale. Era prezent și lordul Runciman, chemat în grabă de la Praga. La 18 septembrie au sosit în capitala engleză premierul francez Daladier și ministrul de externe, Georges Bonnet.

A urmat, după cum era de așteptat, o presiune conjugată asupra cehilor. Pragă i-a fost prezentată o declarație comună a celor două guverne. «Sintem convinși că, după recente evenimente, situația a devenit de așa natură încât regiunile locuite în principal de germanii sudeți nu mai pot fi în mod real menținute în interiorul frontierelor statului ceh fără a se risca compromiterea

intereselor Cehoslovaciei ca atare și ale păcii europene».

Declarația anglo-franceză cerea primirea unui răspuns urgent pentru ca Chamberlain să-l poată supune lui Hitler în cursul întrevederii ce urma să aibă loc la Bad Godesberg.

Prin demersuri paralele, Londra și Parisul au «sfătuit» guvernul cehoslovac să nu adopte nici un fel de contramăsuri legate de știrile privitoare la mișcările de trupe germane de la frontieră.

Încorporarea regiunii sudete era considerată o chestiune ca și terminată. Departamentul economic, consemnând consecințele economice ale acestui act, se referea la creșterea producției germane de lemn și cărbune. «În situația noastră actuală, avantajele predomină». Iar în continuare urma un pasaj semnificativ.

«O uniune economică între Reich și Cehoslovacia (după înglobarea regiunii sudete — n.r.) va fi de asemenea avantajoasă pentru noi din punct de vedere economic. Totodată ea va echivala cu o abandonare a independenței economice și într-o largă măsură și politice a Cehoslovaciei...».

Putea oare Cehoslovacia să accepte declarația anglo-franceză? «Aceasta ar însemna — a răspuns guvernul de la Praga — ca mai devreme sau mai târziu întreaga Cehoslovacie să fie plasată sub dominația completă a Germaniei».

Întâlnirea de la Bad Godesberg nu-și avea însă sensul fără ca premierul englez să fie în posesia acceptării cehoslovace. Reprezentanții Angliei și Franței au făcut noi demersuri ultimative la Praga. În 1957 a fost făcut cunoscut conținutul exact al acestor demersuri. Londra și Parisul îi amenințau pe cehi cu riscul declanșării unui război mondial în cazul că aceștia nu ar accepta cedarea regiunii sudete. În plus, Pragă i se declara că Anglia și Franța nu o vor sprijini...

După întvederea Hitler-Mussolini, înainte de München.

În aceste condiții grele guvernul ceh a trebuit să capituleze. La 21 septembrie președintele Beneš a acceptat planul anglo-francez. A doua zi guvernul și-a dat demisia.

*

Hitler se pregătea și el pentru Bad Godesberg. Intenția lui era de a-l menține și pe mai departe pe Chamberlain în genunchi.

În timp ce oficiul nazist «Volkischer Beobachter» publica un amplu articol care «demonstra» că «Cehoslovacia trebuie să dispară complet», provocările împotriva ei luau amploare. Unitățile de comando create pe teritoriul Germaniei hitleriste atacau punctele de frontieră. La 21 septembrie Goebbels și Göring primeau rapoarte despre atacarea bastionului Masaryk și a punctului vamal Neuendorf, care a fost complet distrus de un incendiu. «Doi cehi uciși, doi — prizonieri. Noi n-avem nici o pierdere...» — consemna nota.

MOMENTUL GODESBERG

Chamberlain a sosit în micul orașel renan Bad Godesberg în după-amiaza zilei de 22 septembrie. Ca reședință i-a fost ales Petershof Hotel. Întrevederile cu Hitler au avut loc însă la Hotel Drossen, pe celălalt mal al Rinului. Convorbirea Hitler-Chamberlain a fost consemnată de același Schmidt. Textul, deși redus, este deosebit de semnificativ pentru maniera dictatorului nazist de a-și promova politica. Reținem din însemnările lui Schmidt.

Chamberlain: După negocieri laborioase am reușit să fac să se admită, în principiu, nu numai de către cabinetele englez și francez, dar și de către guvernul cehoslovac, ceea ce fűhrerul mi-a cerut în cursul ultimei întâlniri.

Hitler: Aș dori să mulțumesc sincer domnului prim-ministru pentru eforturile depuse în vederea unei soluții pașnice a problemei ceh... Dar cu

regret trebuie să declar că acest proiect nu mai poate fi menținut.

Și, premierului englez stupefiat, Hitler îi declară deschis că lucrurile nu se mai pot limita numai la cererile germane.

— În cursul întrevederii de la Berchtesgaden am declarat d-lui prim-ministru că sînt în primul rînd purtătorul de cuvînt al germanilor. Dar cred de datoria mea să atrag atenția domniei-sale și asupra cererilor altor naționalități din Cehoslovacia, adăugînd că toate aceste cereri se bucură de întreaga simpatie a Reichului german și că nu va fi restabilît calmul în Europa centrală pînă cînd aceste naționalități nu-și vor fi văzut revendicările satisfăcute.

Și, în continuare, Hitler declară: — Oricum, problema sudetă trebuie să fie reglementată definitiv și complet înainte de 1 octombrie.

Chamberlain își reia argumentarea. Din nou face istoricul problemei. Amintește despre Berchtesgaden. Declară că nu poate înțelege atitudinea lui Hitler: — Pentru a ajunge la rezultatul actual mi-am pus în joc toată cariera mea politică...

Întvederea s-a terminat fără nici un rezultat. Cel mult faptul că se subînțelegea o eventuală întîlnire a doua zi.

Hitler voia să forțeze mîna Angliei. În aceeași zi de 22 septembrie, în urma unor indicații primite din Berlin, unitățile de comando și grupurile militare ale naziștilor sudeți organizau noi incidente pe teritoriul cehoslovac. Hitler dă personal ordinul ca unitățile de comando să ocupe unele puncte din regiunea sudetă. Presa mondială, edițiile de dimineață și de după-amiază ale ziarelor publicau în permanență știri alarmante din Cehoslovacia.

*

A doua zi dimineață, Hitler primește la reședința sa o scrisoare din partea lui Chamberlain, care se afla la Hotel Petershof. Premierul britanic, pe un ton mult mai concesiv, îi scrie lui Hitler

Conferința de la München: Chamberlain, Daladier, Hitler, Mussolini.

7.) Es wird ein Optionsrecht für den Eintritt in die abgetretenen Gebiete und für den Austritt aus ihnen vorgesehen. Die Option muss innerhalb von sechs Monaten vom Zeitpunkt des Abschlusses dieses Abkommens an ausgeübt werden. Ein deutsch-tschechoslowakischer Ausschuss wird die Fristen der Option bestimmen, Varianten zur Vereinfachung des Austausches der Bevölkerung erwägen und grundsätzliche Fragen klären, die sich aus diesem Austausch ergeben.

8.) Die Tschechoslowakische Regierung wird innerhalb einer Frist von vier Wochen vom Tage des Abschlusses dieses Abkommens an alle Staatsangehörigen aus ihren politischen und politischen Verbänden entlassen, die diese Entlassung wünschen. Innerhalb derselben Frist wird die Tschechoslowakische Regierung sudetendeutsche Gefangene entlassen, die wegen politischer Delikte Freiheitsstrafen verbüßen.

München, den 29. September 1938.

Mussolini, Chamberlain, Daladier

Ultima filă a acordului de la München semnat de cei patru participanți.

«Sînt gata să remit guvernului cehoslovac propunerile dv. teritoriale pentru a putea examina frontiera provizorie pe care o sugerați». Chamberlain vede singura dificultate în faptul că Hitler cere intrarea imediată a trupelor naziste în regiunea sudetă.

— Chiar dacă aș considera de obligația mea să transmit acest plan guvernului ceh, sînt convins că nu-l va găsi în conformitate cu spiritul acordului pe care noi și guvernul francez i l-am recomandat și el l-a acceptat.

El îi cere astfel lui Hitler... să mai aibă răbdare:

— Ținînd seama de faptul că principiul în sine nu este pus la îndoială și că germanii sudetși vor fi alipiți Reichului, problema pe care trebuie s-o reglementăm imediat constă în a ști în ce fel legea și ordinea pot fi menținute în timpul cit va fi pusă la punct cedarea teritoriului.

Hitler a înțeles că Chamberlain și-a mai rezervat un spațiu de manevră. De aceea, scrisoarea de răspuns pe care i-a expedit-o premierului englez în după-amiaza aceleiași zile nu se abătea nici cu o iotă de la poziția adoptată cu o zi înainte. Acuzîndu-i pe... cehi că ar intenționa să nu respecte acordul privind cedarea regiunii sudete, Hitler recurge din nou la atacarea punctului sensibil al diplomației britanice — amenințarea cu războiul.

Amenințarea își făcu efectul. În aceeași seară a avut loc a doua întrevvedere între Hitler și Chamberlain. Întrevederea s-a desfășurat în general sub semnul unui dictat. Hitler i-a înmînat lui Chamberlain o notă cuprinzînd cererile formulate anterior. Chamberlain n-a făcut decât să revină la aceleași argumente:

— Nu pot crede că führerul, pentru o chestiune de câteva zile (just for the sake of a few days), este gata să compromită toate șansele unei colaborări între Germania și Anglia.

Cererile lui Hitler erau formulate de

asa manieră încît chiar Chamberlain le-a calificat drept ultimatum.

Nota remisă de Hitler lui Chamberlain — document care s-a păstrat și în arhiva secretă germană — era însoțită de o hartă pe care erau însemnate cu roșu teritoriile ce urmau a fi cedate imediat (pînă la 1 octombrie) Germaniei naziste și cu verde teritoriile unde urma să fie organizat un plebiscit care să decidă asupra viitorului acestora.

Henderson ar fi exclamat, se pare: «Diktat», dar Hitler i-a ripostat: «De fapt este vorba de un memorandum...»

Pentru Praga nu mai era nici un dubiu: tranzacția anglo-germană însemna sacrificarea independenței Cehoslovaciei. În seara zilei de 19 septembrie Beneș l-a primit pe conducătorul comunist Gottwald. Acesta i-a adus la cunoștință poziția fermă și hotărîtă a Partidului Comunist, a oamenilor muncii, de a apăra țara. Beneș l-a asigurat pe Gottwald că orice capitulare este exclusă. Totuși președintele avea un aer abătut.

În acele zile la Praga a avut loc o mare manifestație populară împotriva politicii hitleriste. Acțiunea, la care au participat mii de oameni, s-a deschis în sunetele imnului cehoslovac. Toți cei prezenți au cerut, după cuvîntarea lui Gottwald, ca guvernul să reziste presiunii desănțate a hitlerismului.

Într-o telegramă trimisă din Moscova, la 20 septembrie, V. Potiomkin — comisarul adjunct pentru afaceri externe — îi dădea reprezentantului plenipotențiar sovietic la Praga următoarele instrucțiuni: «La întrebarea lui Beneș dacă U.R.S.S. va acorda, conform tratatului, un ajutor imediat și efectiv Cehoslovaciei, în cazul în care Franța va rămîne fidelă și îi va acorda de asemenea ajutorul, puteți da în numele guvernului U.R.S.S. un răspuns afirmativ...»

Franța însă nu mai avea intenția să-și respecte angajamentul luat...

«O PROBLEMĂ A PĂCII ÎN GENERAL»

Reviste, ziare pîrînd pe ele date apropiate — septembrie 1938; documente de arhivă strînse și cartonate, avînd încă note ale unor diplomați ai vremii. Arhiva Ministerului de Externe român consemna — prin documente referitoare la acele zile dramatice — acțiunile guvernului român față de presiunile politice și militare asupra Cehoslovaciei. La Geneva, ministrul de externe al României, Comnen, într-o întrevvedere cu un reprezentant al guvernului britanic, declara: «România își va îndeplini cu sfințenie obligațiunile sale contractuale». Practic, aceasta însemna un protest — exprimat prin reprezentanții diplomatici români în Germania și Italia — împotriva pretențiilor formulate față de Cehoslovacia. România își îndeplinea în felul acesta obligațiile asumate ca membru al Tratatului micii înțelegeri.

Telegramele lui Fabricius — ministrul german la București — aveau un ton nervos, oglindind nemulțumirea față de reacția României. Rapoartele sale din București au provocat o reacție promptă a Berlinului. Ribbentrop nu a lăsat misiunea aceasta unuia dintre subsecretarii săi de stat, ci l-a convocat personal pe ministrul României la Berlin pentru a exprima «regretul profund» față de atacurile din presa română...

Într-adevăr, ziarele românești scriau mult despre Cehoslovacia. «Tratatele au fost călcate în picioare — scria Nicolae Iorga în «Neamul Românesc» — națiuni au fost prăvălite de la culmea la care se credeau ajunse definitiv într-o situație de umilință și nesiguranță». «Universul», «Timpul», alte ziare înregistrau protestul opiniei publice împotriva soartei ce era rezervată Cehoslovaciei.

Printre aceleași documente de arhivă se păstrează o declarație făcută de ministrul Cehoslovaciei la București, ministrului de externe român: «Guvernul

cehoslovac nu va uita niciodată serviciile imense aduse de România în timpul actualei crize...».

Opinia publică românească se ralia cauzei drepte a poporului cehoslovac. Un important număr de intelectuali români au transmis președintelui Republicii Cehoslovace un mesaj de respect și afecțiune.

Partidul Comunist Român continua să sublinieze grava primejdie pe care o prezenta pentru România politica de concesi față de expansionismul hitlerist. «După München — scria „Scînteia» — cu creșterea influenței statelor fasciste în răsăritul Europei, existența însăși a României și independența ei națională sînt grav primejduite din afară».

Într-o broșură editată de P.C.R. scria: «La München s-a comis o crimă la adresa păcii. Crima de la München se încadrează în lungă listă de capitulări față de provocatorii de război ai fascismului internațional». Iar «Lupta de clasă»: «Problema Cehoslovaciei este o problemă a păcii europene centrale, este o problemă a păcii în general, precum și a existenței independenței naționale a tuturor popoarelor din sud-estul Europei și din Balcani».

Acțiunile deschise ale muncitorimii din centrele industriale și din alte orașe din țară, demonstrațiile de simpatie și sprijin față de poporul cehoslovac au dat expresie luptei poporului român alături de poporul cehoslovac în momentele grele ale soartei acestuia. Acest crîmpei de istorie a însemnat totodată un real examen al prieteniei dintre cele două popoare, al tradițiilor comune de colaborare.

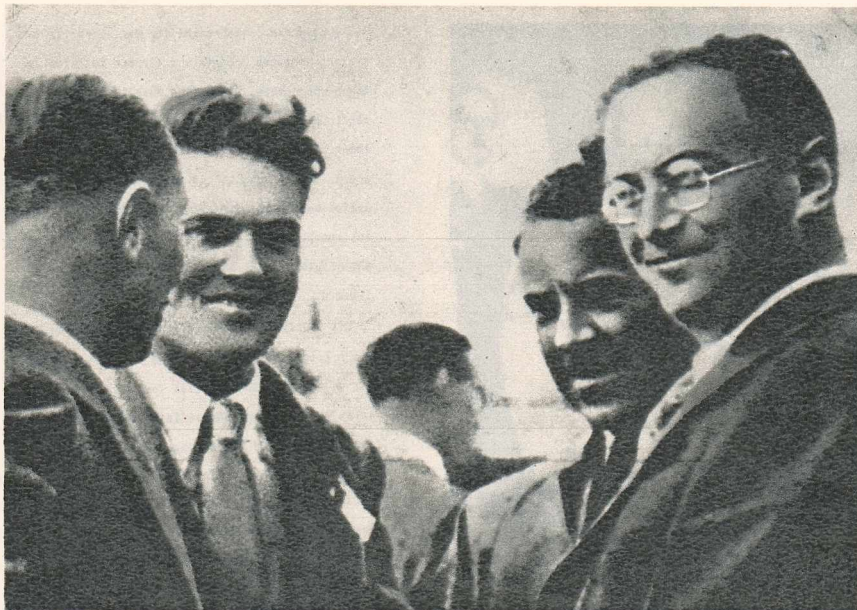
LONDRA EXAMINEAZĂ

La 25 septembrie, Daladier și Georges Bonnet au sosit la Londra, la invitația lui Chamberlain, pentru o nouă trecere în revistă a situației.

Georges Bonnet reconstituie astfel momentul în memoriile sale: «Confe-

IN ACELE ZILE LA MÜNCHEN

II

Hentlein (dreapta), lider al sudeților din Cehoslovacia și executor al ordinelor lui Hitler.

Titluri provocatoare în presa nazistă.

rînța a fost dramatică deoarece noi considerăm că șansele păcii sînt extrem de fragile. Miniștrii francezi au declarat că memorandumul de la Godesberg — de altmînderi respins de Beneș — este inacceptabil. Chamberlain a afirmat că va face un suprem efort pentru menținerea păcii. El îl va trimite la Berchtesgaden pe colaboratorul său, Sir Horace Wilson, cu o scrisoare, invitîndu-l pe Hitler să accepte negocierile și să nu recurgă la forță...»

De fapt misiunea lui Horace Wilson era de a-l determina pe Hitler ca în discursul ce urma să-l rostească la 26 septembrie, la Sportpalast, să nu rupă punțile.

În acea seară, în discursul său Hitler nu a făcut însă decît să-și afirme condițiile sale ultimative, puse practic nu numai Cehoslovaciei, ci și Angliei și Franței:

— Dacă guvernul ceh nu va ceda singur întreaga regiune sudetă pînă la 1 octombrie, Germania o va ocupa la acea dată...

După cum remarcă și ambasadorul Henderson: «După acest discurs părea imposibil ca el să revină asupra cuvintelor sale».

ULTIMATUMUL

Manevrele diplomatice au continuat, dar nicidecum în detrimentul lui Hitler. O nouă întrevvedere a lui Hitler cu Horace Wilson (la 27 septembrie), purtător al unui nou mesaj din partea lui Chamberlain, oferă cadrul unor amenințări nedisimulate:

Hitler: Deci, de azi într-o săptămînă războiul general va izbucni.

Declarația și-a făcut efectul. În aceeași zi, la Berlin au sosit două proiecte: unul englez și unul francez. Ambele prevăd «ocuparea simbolică» a unei părți din regiunea sudetă de către tru-

pele naziste, pînă la reglementarea definitivă a cedării întregului teritoriu. O nouă și serioasă concesie făcută lui Hitler.

La 27 septembrie Hitler îi expediază lui Chamberlain o nouă scrisoare în care îi dă din nou mînă liberă «pentru continuarea eforturilor de pace...»

Răspunsul lui Chamberlain nu s-a lăsat așteptat: «Sînt gata, dacă doriți, să vin imediat la Berlin pentru a discuta, împreună cu dv. și cu reprezentanții guvernului ceh, ca și cu reprezentanții Franței și Italiei, măsurile ce trebuie luate în vederea cedării...»

Ideea unei conferințe Londra-Paris-Roma-Berlin nu era nouă și mai ales nu-i aparținea lui Chamberlain. Ea fusese propusă mai demult, firește pe canalele diplomatice, de ambasadorul Henderson.

Londra a făcut un demers asemănător și la Roma, unde a găsit sprijin. Hitler acceptă și el. La 29 septembrie presa a dat publicității comunicatul oficial.

CONFERINȚA DE LA MÜNCHEN

Într-un fel, Conferința de la München a început înainte de întrunirea propriu-zisă a celor patru oameni politici. Hitler l-a întîmpinat pe Mussolini la frontieră, punînd la punct cu acesta în tren, în drum spre München, o strategie comună.

Conferința s-a deschis la ora 12,45, la Casa Brună din München. În aceeași dimineață, cu avioane separate, sosiseră Daladier și Chamberlain.

Hitler a vorbit primul, reluînd tezele diplomației naziste:

— Existența Cehoslovaciei în actuala sa formă reprezintă un pericol pentru pacea europeană... În interesul păcii europene, problema trebuie rezolvată în termenul cel mai scurt prin executarea promisiunii de transfer făcute de guvernul ceh...

Și Hitler definește misiunea conferinței — și anume de a sancționa trecerea imediată a zonei sudete în stăpînirea Germaniei.

Chamberlain, sperînd însă într-un «succes personal», a declarat imediat după Hitler că reuniunea a oferit Europei «un răgaz». O idee de care avea să se cramponeze pînă la moarte — ca de altfel toți politicienii münchenezi.

A urmat apoi «cartea cea mare» a conferinței — declarațiile lui Mussolini:

— Putem considera că acordul este realizat din punct de vedere teoretic și acum a mai rămas doar să-l transpunem în practică. Propun o procedură accelerată — a spus, prezentînd un proiect de acord final.

De fapt proiectul nu-i aparținea. Potrivit precizărilor făcute mai tîrziu, la procesul de la Nürnberg, de Erich Kordt — fost funcționar al ministerului de externe nazist, care a luat notele stenografice la a doua ședință a Conferinței de la München — Weizsäcker, împreună cu Neurath și Göring, elaborase un text concis cuprinzînd condițiile posibile ale unui compromis. Göring i-a supus proiectul lui Hitler, care l-a parcurs rapid și i-a spus: «Bine, este acceptabil». Weizsäcker i l-a comunicat ambasadorului italian Attolico. Acesta a plecat de urgență să-l întîmpine pe Mussolini, care se afla în drum spre München. Și, după ce Conferința de la München s-a deschis..., Mussolini, spre marea surpriză a unor persoane de față, a prezentat proiectul ca aparținîndu-i.

Prima reuniune de la München și-a desfășurat lucrările, prin urmare, pe baza acestui document elaborat în anturajul lui Hitler. Potrivit conținutului acestuia, inovații pentru agravarea situației internaționale deveneau... cehii.

Reținem din stenograma conferinței: **Daladier:** Guvernul francez nu va tolera în această chestiune nici o ma-

nevără de tergiversare din partea guvernului cehoslovac.

Hitler: Dacă va trebui să ceri pentru orice detaliu aprobarea guvernului ceh, nu putem spera într-o soluție înainte de 15 zile.

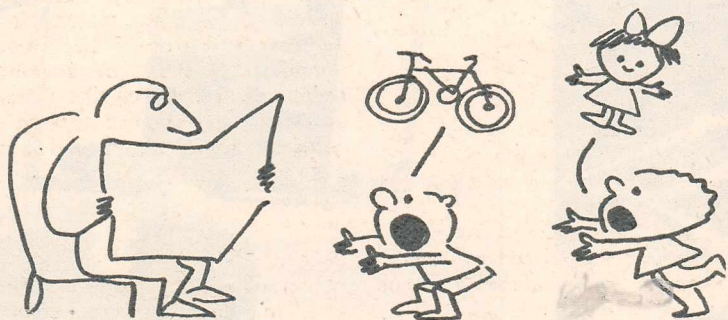
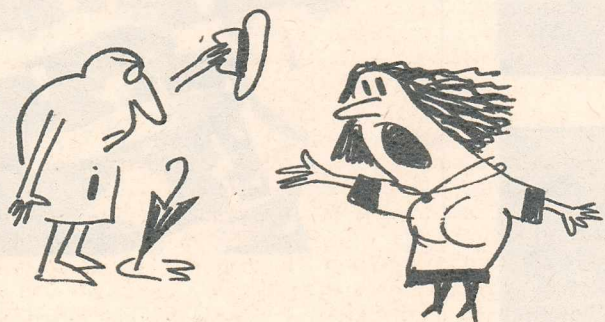
Chamberlain: Nici eu nu sînt o părere că trebuie așteptat.

Mussolini: Nu cred că este posibil să așteptăm un reprezentant ceh. Mărire puteri trebuie să-și asume garanții morale că evacuarea va avea loc și că nu vor fi distrugerii. Ele trebuie să semnaleze la Praga că guvernul ceh trebuie să accepte cererile și că, în caz de refuz, va trebui să suporte consecințele militare ale acestei atitudini.

După-amiază, la orele 16,30, avut loc a doua reuniune a celor patru. Discuția a fost înlocuită prin examinarea, punct cu punct, a proiectului «italian». Textul definitiv al acordului a fost gata pentru semnare la orele 2. Ultimul a vorbit Chamberlain, care enunța «satisfacția pe care o vor provoca popoarelor interesate rezultate de la München».

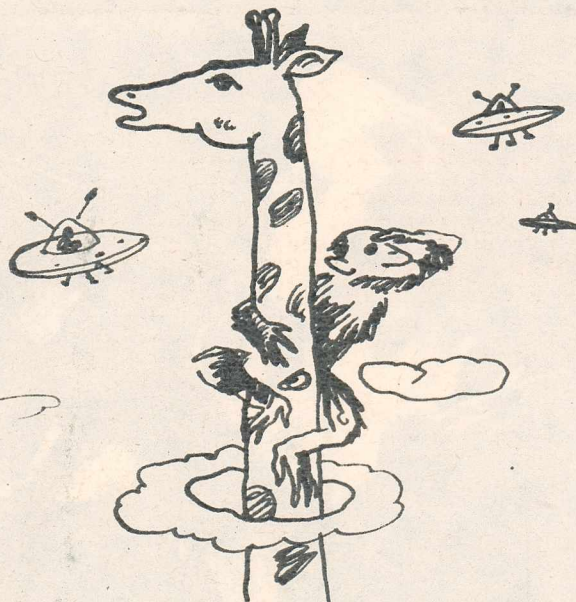
Ce prevedea acordul? La primul punct — evacuarea regiunii sudete trebuia să înceapă la 1 octombrie. Punctul doi fixa termenul final al evacuării de către Cehoslovacia — 10 octombrie. În baza punctului patru — trupele germane trebuiau să pătrundă de la 1 octombrie în regiunea sudetă «preluînd-o treptat».

Soarta Cehoslovaciei era pecetluită. Hitler primise un cec în alb pentru politica sa, obținînd tot ce își propusese. La 5 octombrie, președintele Beneș își dădea demisia, iar peste cîteva luni trupele naziste, sfidînd orice urmă de «garanții», ocupau întreaga țară.

DE CE MERGE EL LA MECI

ZOO... FĂRĂ CUVINTE

1	A	2	L	3	I	4	G	5	A	6	T	7	O	8	R	9	I	10	11	12	13
2	R	I	N							E											
3	I	N	A							T											
4	E	X								E											
5																					
6		O	L	T																	
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					

ORIZONTAL: 1) Plîng cu lacrimi de... crocodil — Un cal însemnat. 2) Inorogi... ionescieni — O «...avis!» 3) Consumatoare înrăpată de in — Căluți. 4) Chix! — Nume feminin — Nici o vorbă! 5) Unitate de plasticitate — Tîr! 6) Balaur oltenesc — După ou și înaintea găinii (pl.). 7) Specie de antilope — Marinari de apă dulce — Bărbierită... în temă. 8) Un fel de focă — Cuci! — Pană. 9) Cam ca o... rasă — Planta indigoului. 10) Argint — Gri — Se maimuțesc. 11) Familie (abr.) — Stăpîn al fiarelor — Merge cu capul în pămînt. 12) Se desfășoară-n zbor — Educație la obiect.

VERTICAL: 1) Urzică animală —

* Ține capul sus. 2) Ris în toată regula — 1968 — Merge pe urmele altora. 3) Diminutiv feminin — Spaima vinatului — Colț de mistreț! 4) Maimuțoi — Ținut în nordul țării. 5) Acvilă! — Ris! — Vultur (pop.). 6) Musca somnului — Zburătoare. 7) Face echilibristică în junglă — Ca peștele în apă! 8) Cari! — Lac în S.U.A. — Pămînt și apă. 9) Se întoarce! — Săli de școală. 10) Cavaleriști (od) — Dus la piață. 11) Baghera! — Strict interzis. 12) Posedă — Veselii pădurii — Ansamblu muzical. 13) Cațe — Printre vulturi.

Toma MICHINICI

Dicționar: PLA, ANIL, ERIE.

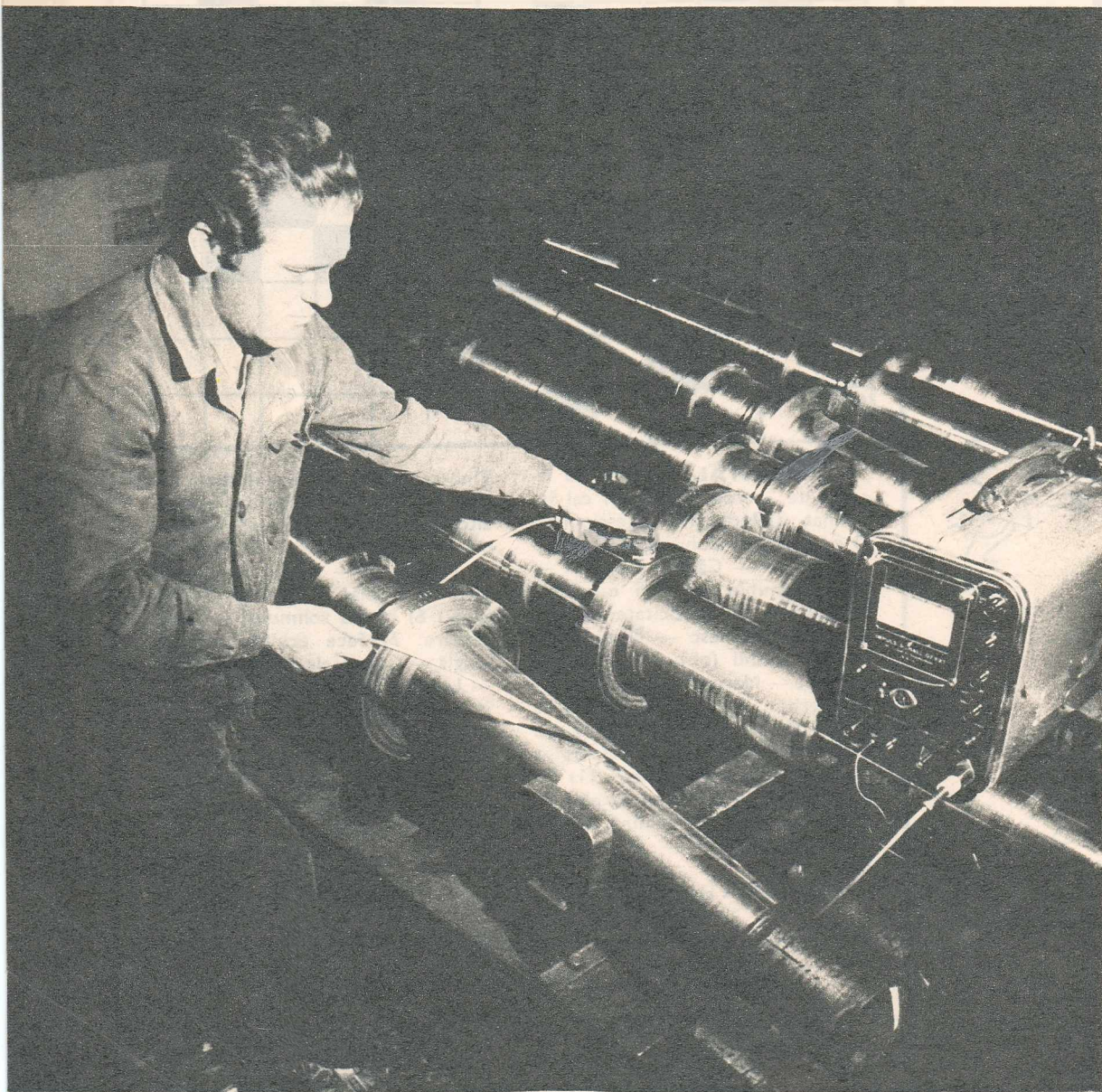
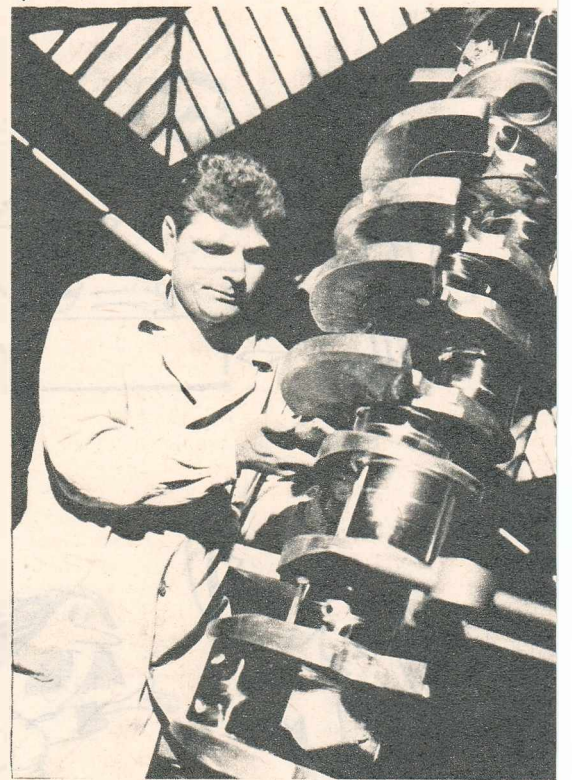
Dezlegarea jocului «APA» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) ROBINET — SIFON. 2) INUTILITATE — E. 3) UD — ALESE — ARCA. 4) ILL — VASE — MUG. 5) INDICA — APA — RR. 6) NE — AA — ST — BEGA. 7) C — M — ISCUSITA. 8) ICAR — MARE — CTG. 9) NARAT — PATA — OU. 10) T — INOTA — IMPAR. 11) AINI — ATELIERE. 12) TEATRU — LAC — ES.

◀ Carcasa lui «250» nr. 2
prinde contur.

▶ Măsurarea
cu o precizie... micronică
a vilbrochenului (arborele cotit),
această piesă de bază
a motorului locomotivei.

▶ Un «ochi» infailibil:
oscilograful
pentru controlul ultrasonic
al fuselor de osii.

«250 HP» SEMINAL VERDE

Text de H. MIHAI — Fotografii de A. OSMULCHIEVICI

Recent, de pe porțile celei mai mari întreprinderi bucureștene, uzinele «23 August», a ieșit, în prima cursă de probă, prototipul locomotivei diesel-electrice cu transmisie hidraulică de 250 H.P. S-a consumat astfel ultimul act al unei neîntrerupte și febrile activități de cercetare, proiectare și execuție, în care au fost antrenate forțele de prim rang ale uzinei, ingineri, maiștri, muncitori cu înaltă calificare, eforturi convergente ce au dus în final la această reușită de anvergură a industriei noastre. La ora când scriem aceste rânduri, pe calea ferată București-Oltenița dieselul de 250 H.P. circulă în succesive curse de probă care, solicitându-l la maximum, au dat același răspuns: locomotiva, aparatele de bord, funcționează perfect!

De fapt, biografia atât de recente locomotive «diesel 50» nu poate fi despărțită de cea a mult mai vîrstnicei «120», locomotivă care de cîteva decenii străbate căile noastre ferate, dar ale cărei performanțe, devenite moarte în contextul traficului modern, au făcut-o din ce în ce mai ineficientă. În 1956 s-a renunțat la fabricarea acestei locomotive și s-a trecut la studii complexe care vedeau ca scop modernizarea ei în întregime, de fapt crearea unei complet alte mașini, cu performanțe superioare din toate punctele de vedere. După ani de studii, proiectări și execuții de diverse tipuri posibile, s-a ajuns la soluția finală: mărirea capacității lui «120» și a unui intermediar, locomotiva de 220 H.P., folosită pentru cartament îngust. Astfel s-a născut noua locomotivă care pe lângă o serie de calități net superioare (posibilități de manevrare sporite, posibilități de a fi folosită și pentru traficul mic, de pînă la 100 km distanță, cît în cadrul celui interuzinal), posedă fundamentala particularitate de a fi acționată prin transmisie hidraulică nu mecanică, procedeu foarte economic care

aproape o singularizează în contextul construcțiilor de acest gen pe plan mondial.

— Calitățile locomotivei cu transmisie hidraulică, diesel-250 H.P., o vor pune rapid în atenția specialiștilor din țară și străinătate, ne confirmă ing. Ion Răduț, șeful sectorului «Cercetări-dezvoltări». Concepută pentru manevrarea de vagoane pe căile ferate normale (unde poate dezvolta o viteză medie de 45 km/oră, trăgînd 400 t), locomotiva va putea fi folosită însă după necesități și pentru remorcarea unor vagoane de pasageri pe linii secundare. Parametrii ei (puterea mărită a motorului, schimbarea, după cum am mai amintit, a transmisiei mecanice cu un convertizor hidraulic, îmbunătățirea radicală a sistemului de comenzi) interesează deja o serie de firme din R.D.G. și R.A.U. Se profilează de asemenea posibilitatea unor contracte cu o serie de țări din Asia. Avem în fabricație un prim lot de 30 locomotive de acest gen, după care, evident, ne vom extinde.

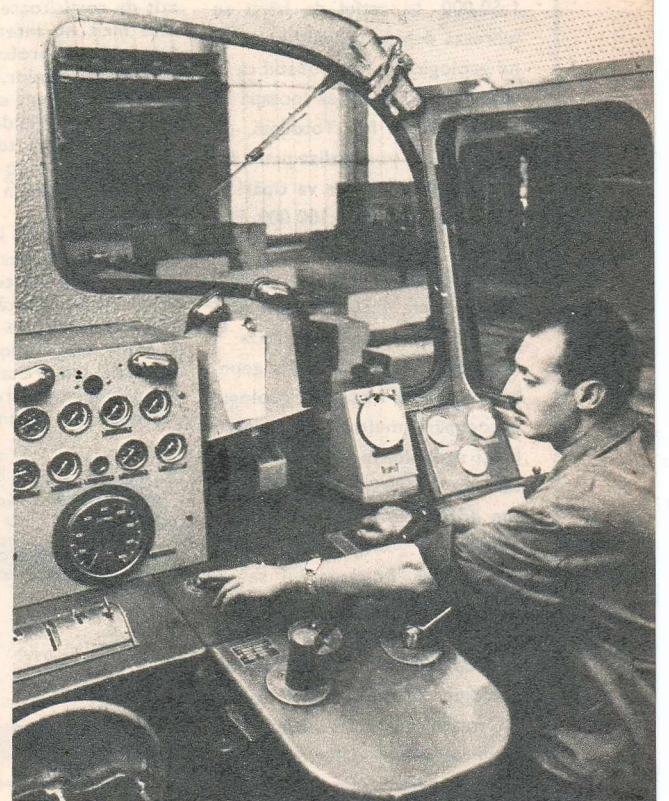
*

După cum se vede, la uzinele «23 August» premierele

nu se lasă așteptate. Locomotiva, care în următoarele zile va porni pe liniile ferate ale țării remorcînd cu viteză constantă sute de tone, nu este decît o singură piesă, e drept, poate cea mai reușită, a unui șirag prestigios care cuprinde locomotive de 350-450 H.P. (pentru ecartament îngust, folosite mai ales în industria forestieră), de 700 și 1 250 H.P., adevărați bolizi cu putere de remorcare de mii și mii de tone.

Dar se pare că «mezinul» va avea, măcar pentru o anumită perioadă, cea mai mare căutare. Reușita construcției sale — definită ca «rotundă» de unul din «nașii» săi principali, ing. specialist Ion Dumitrache — în sensul marilor calități de manevrare și a economicității sale, a adus-o în această postură demnă de invidiat.

Miile de muncitori ai acestei uriașe uzine, în care metalul se transfigurează în mașini de o altă de înaltă perfecțiune, îi urmăresc, ca de altfel noi toți, cu legitimă mîndrie primele curse, primele galopuri pe magistralele de oțel ale patriei.

▲
Pupitrul de comandă al locomotivei, dotat cu cele mai moderne aparate, garantează o execuție promptă a comenzilor

◀ Dieselul-electric de 250 H.P., gata de start!

**NOI HĂRȚI
GEOLOGICE
ALE ROMÂNIEI**

Harta geologică a României la scara 1:200 000 — alcătuită în cadrul Institutului geologic, după mai mulți ani de muncă — este o realizare remarcabilă pe plan științific și editorial. Reprezintă o sinteză a tot ce s-a acumulat ca date geologice în decursul anilor, ea este o hartă modernă, exprimând ultimele puncte de vedere asupra stratigrafiei și structurii subsolului țării, reflectate și în secțiunile și coloanele stratigrafice care însoțesc harta propriu-zisă.

«Cu această hartă se încheie o etapă — arată ing. Marcian Bleahu, director adjunct științific la Institutul geologic — și orice se va face de aici înainte în acest domeniu va trebui să aibă această hartă ca punct de plecare și de referință. Ce va urma? Desigur că hărți mai detaliate. Deoarece scara 1:100 000 este prea apropiată, se va trece direct la 1:50 000. La astfel de hărți se lucrează deja în cadrul Institutului geologic și este probabil ca în cursul anului 1969 să înceapă să apară primele foi. Totodată, pe măsură ce se vor realiza patru foi la scara 1:50 000, se va tipări și reducerea la scara 1:100 000. Elaborarea acestor hărți va ocupa însă mai multe generații de geologi, căci la scara 1:50 000 țara este acoperită de circa 900 de foi!»

Pe lângă hărțile geologice generale, există la Institutul geologic preocupări multiple și pentru hărți speciale, în curs de redactare sau în perspectivă. Să amintim doar câteva:

Atlasul geologic la scara 1:1 000 000. Editarea lui se va încheia în 1970.

Harta hidrogeologică a țării este o altă inițiativă a Institutului geologic. Ea este menită să dea informații generale asupra pinzelor de apă și să furnizeze elementele necesare pentru proiectarea alimentărilor cu apă. Ținând seama de acest scop, s-a ales scara 1:100 000 și s-a început cu zonele de câmpie, unde problema alimentării cu apă este acută.

Harta solurilor la scară medie constituie o altă preocupare — am putea spune tradițională — a Institutului geologic; pedologia românească, a făcut primii pași în acest institut...

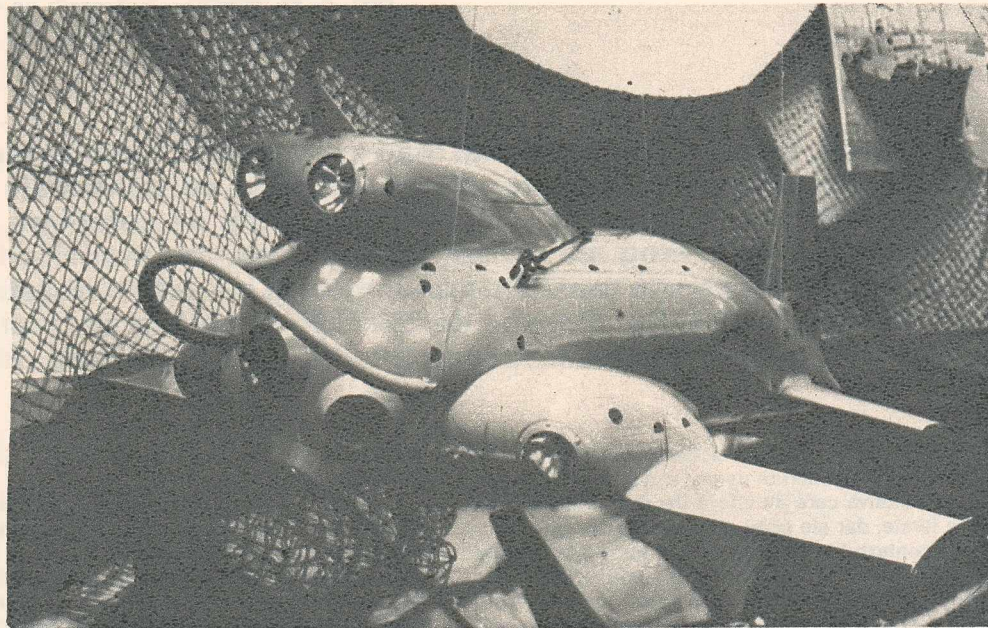
**ORA EXACTĂ,
ORA CUARTULUI**

Japonia este pe punctul de a întrece Elveția într-un domeniu oarecum neașteptat, și anume acel al artei ceasornicăriei. Artă care, firește, în zilele noastre este strâns împletită cu tehnica cea mai înaintată. Și, fapt încă mai remarcabil, «pierderea de viteză» a producătorilor elvețieni se înregistrează într-un sector deosebit de important, mai ales pentru implicațiile sale viitoare: ceasurile cu cuarț, de mare precizie.

De fapt «mare», în cazul de față, reprezintă o palidă reflectare a realității, întrucât este vorba de o aproximație de maximum o secundă pe lună. Rezultatul trebuie comparat cu cele mai bune performanțe pe plan mondial ale ceasurilor tradiționale: o aproximație, în cel mai fericit caz, de 4—5 secunde pe zi. Dar chiar și această ultimă realizare este excepțională. De aceea, se poate afirma că aproximația pe un an a «noului venit» egalează aproximația pe o zi a unui excelent ceas «convențional», cu arc.

Să menționăm în treacăt că doar orologiile atomice, cu care sînt înzestrate observatoarele astronomice, dau rezultate superioare, dar aceste mecanisme sînt atât de costisitoare și de complicate încît nu interesează, și nu vor interesa probabil niciodată, piața ceasornicilor. În adevăr, este greu de închipuit că un om obișnuit va avea vreodată nevoie, în activitatea sa de toate zilele, de un ceasornic care să rămînă în urmă cu maximum o secundă la un secol...

Pentru a reveni la ceasurile cu cuarț, trebuie spus că modul lor de funcționare este în principiu foarte simplu, dar că nu și-a putut găsi o concretizare practică decît în urma progreselor microminiaturizării. Un cristal de cuarț de 2 cm lungime vibrează cu 8 000 perioade pe secundă, deci mai

Vă prezentăm

BATIPLANUL

Oamenii de știință și constructorii din orașul Klaipeda, R.S.S. Lituaniană, au realizat un nou aparat de cercetare submarină la

mare adîncime: batiplanul. El este destinat în special cercetărilor piscicole. Cu ajutorul lui se poate controla funcționarea la adîncime a dragelor cu plasă de pescuit, comportarea peștilor, se pot face filmări subacvatice etc.

Pilotul-observator poate manevra cu ușurință aparatul, atît

pe verticală cît și pe orizontală; prin cele patru ferestre circulare ale aparatului el efectuează observații științifice, eventual filmări.

Primul batiplan a trecut cu succes probele tehnice și acum este folosit în cercetările subacvatice din Marea Baltică.

multe circuite electronice sînt necesare pentru a «diviza» această frecvență, aducînd-o la cea dorită: una pe secundă. Această treabă o fac 60 de transistoare, 80 rezistențe și 50 condensatori, precum și o sursă de curent de dimensiuni sublimputane. În versiunea japoneză se utilizează o pilă cu mercur care furnizează energie timp de un an fără întrerupere.

Firma japoneză «Sucoa Seiko-șan» a anunțat — înaintea concurenților elvețieni — prețul primului ceas cu cuarț. Este cam piperat. Așadar, precizia costă... dar este totuși accesibilă.

L. NIȚESCU

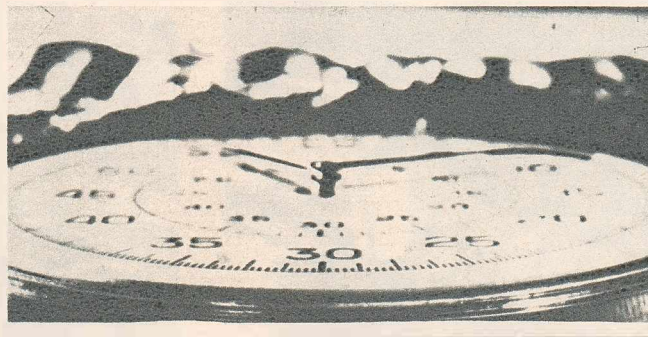
**NOI STUDII
DESPRE OMUL
DE LA VOLAN**

Dr. Grattan, de la Laboratorul de cercetări rutiere al Marii Britanii, studiind un mare număr de accidente de automobil, a ajuns la concluzia că în producerea lor un rol însemnat îl joacă anumite boli cronice ale conducătorilor auto respectivi. O concluzie oarecum surprinzătoare, deoarece, deși se știe că starea fizică a omului de la volan înrîurește în mod nemijlocit asupra modului de conducere, accentul cădea pe stări trecătoare (ebrietate etc.). De data aceasta inovații par a fi și asemenea afecțiuni cronice ca diabetul, astma, boli congenitale, cardiovasculare ș.a.m.d. Astfel, din 311 conducători-auto internați în spitale engleze după acci-

dente de circulație provocate de ei înșiși, 14% sufereau de maladii cronice.

Cercetări ulterioare au fost efectuate și în California, cu rezultate și mai concludente. S-au studiat comparativ 2 602 conducători-auto suferinzi de boli cronice și 922 complet sănătoși, constatîndu-se în final că celor dintîi le revin, proporțional cu numărul lor, de două ori mai multe accidente.

Este adevărat că statistici suedeze par să infirme această concluzie (4,1% din autorii unor accidente sînt suferinzi de boli cronice, în timp ce procentajul respectiv, la cei sănătoși, se ridică la 7,7%), totuși cifrele engleze și americane dau de gîndit. Se pare că în S.U.A., în lumina studiilor mai sus-menționate, se va refuza permisul de conducere conducătorilor-auto care nu se bucură de o sănătate perfectă.

**O SUTĂ DE MII
DE LĂCUSTE...**

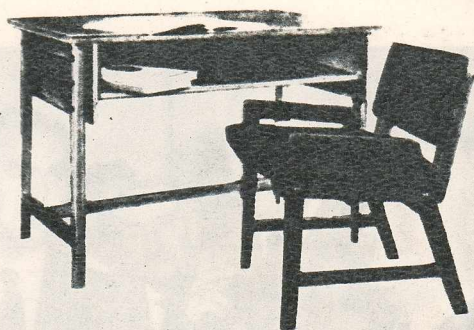
...se află adunate într-o singură colecție! Ea aparține cercetătorului dr. Kiss Bela, de la catedra de zoologie a Universității din Cluj. În neîncetatele sale peregrinări cercetătorul le-a adunat

din peste 300 localități din țară. El a descoperit și 7 specii noi în știința mondială și 21 specii noi pentru fauna României. În bogata colecție sînt reprezentate 170 specii.

Dr. Kiss Bela întreține legături cu specialiști din 17 țări și este autorul a numeroase lucrări publicate în revistele de specialitate din țară și de peste hotare.

Poveste fără cuvinte.

PUPITRUL ȘCOLAR

BACĂU

util
ieftin
dimensiuni
convenabile

Pentru copiii dumneavoastră, «Pupitrul școlar», un produs deosebit, care oferă confortul atât de necesar în timpul studiului. Având dimensiuni convenabile, «Pupitrul școlar» se poate ușor integra în aranjamentul general al apartamentului dv.

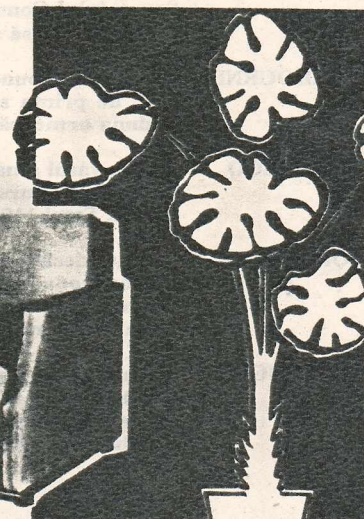
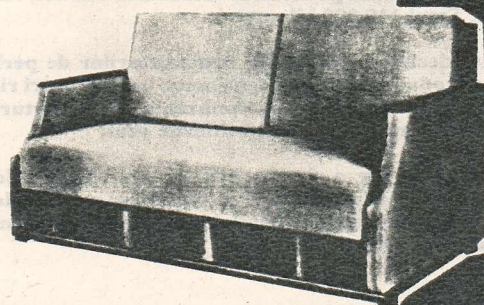
Preț de vânzare:

418 lei — furniruit cu fag

446 lei — furniruit cu nuc.

Rezistentă și comodă, canapeaua extensibilă SANDA este mult solicitată de cumpărători pentru avantajele pe care le oferă. Având dimensiuni convenabile pentru orice apartament, canapeaua extensibilă SANDA se poate transforma după dorință într-un pat de două persoane. Sistem de extensie simplu și ușor de manevrat. Prețuri de vânzare: lei 2 341, 2 535, 2 729, în funcție de calitatea stofelor folosite.

canapeaua
extensibilă

SANDA

rezistentă
comodă

elegantă

modernă

pret convenabil

Realizată din materiale de cea mai bună calitate, furniruită cu mahan și având un fileu decorativ din lamelin, SUFRAGERIA ASTOR conferă apartamentului dv. o notă de bun-gust, eleganță și confort.

Preț de vânzare: vitrina — lei 1 818, bufetul — lei 1 214, masă cu placă extensibilă — lei 680, măsuță joasă — lei 153, scaun tapițat — lei 183.

SUFRAGERIA

ASTOR

- TOKYO** Piața japoneză este în ultima vreme teatrul unei adevărate bătălii între Franța și S.U.A. pentru vânzările de grâu. Exportatorii francezi au și furnizat 6 000 de tone la un preț cu 12% mai mic decât cel american.
- ADDIS ABEBA** Potrivit unui acord de cooperare încheiat între Yemen și Etiopia, numeroși tineri yemeniți vor urma cursurile unor școli tehnice etiopiene.
- CIUDAD DE MEXICO** Datorită unui nou procedeu de stabilire a vechimii unor piese arheologice s-a putut stabili vârsta unor vestigii valoroase ale unei culturi înfloritoare care a existat în urmă cu 5000 de ani la Teotihuacan.
- MOSCOVA** Institutul de marxism-leninism și-a îmbogățit arhiva cu unele documente noi, între care figurează un portret al lui Lenin, purtând autograful acestuia. Portretul a fost dăruit de Lenin ziaristului suedez Otto Grimlund, la Moscova, în urmă cu aproape 50 de ani.
- NAPOLI** Celebrul vulcanolog francez Haroun Tazieff și echipa sa au reușit să stabilească temperatura lavei în zona eruptivă a vulcanului Etna: 1 070°C.
- PARIS** După recenta conferință de presă a generalului De Gaulle, ziarele pariziene anunță că referendumul pentru unificarea Senatului și Consiliului economic într-o Cameră consultativă urmează să aibă loc în martie sau aprilie 1969.
- MELBOURNE** Australia dispune în prezent, la Morea, în Noua Galie de Sud, de prima sa stație de comunicații prin sateliți. La Ceduna urmează să funcționeze curînd o a doua stație.
- SAN DIEGO** «Argo», vasul american de cercetări oceanografice, a pornit într-o lungă cursă pe întinsul oceanelor Pacific, Atlantic, Indian. Total: 110 000 kilometri.
- YOKOHAMA** Recentă decizie a Federației producătorilor de perle de a reduce producția, pentru menținerea unor prețuri ridicate, a determinat o scădere corespunzătoare a exporturilor de perle cu nu mai puțin de 8 miliarde yen.
- WASHINGTON** Edward Kennedy a fost numit de președintele Johnson în consiliul de administrație al Centrului artistic de spectacole «John Kennedy», în locul devenit vacant prin moartea fratelui său, Robert Kennedy.

EXPOZIȚIA VULCĂNESCU ÎN ITALIA

Un aspect de la vernisajul expoziției artistului plastic român Mihu Vulcănescu, deschisă în Italia la Cortona în prezența președintelui Senatului, Amintore Fanfani.

Expoziția cuprinde 30 de lucrări, peisaje românești și italiene, ilustrații la «Ghepardul» și o serie de desene dedicate memoriei lui Salvatoare Quasimodo.

În cursul lunii octombrie aceeași expoziție va fi deschisă la Arezzo.

CONGRESUL MEDICAL BALCANIC

Recent a avut loc la Istanbul al IX-lea Congres al Uniunii medicale balcanice. Au luat parte medici din Bulgaria, Cipru, Grecia, Iugoslavia, România, Turcia. De asemenea au fost reprezentate o serie de organizații medicale din alte țări: Academia națională de medicină (Franța), Uniunea medicală mediteraneană latină etc. Lucrările au cuprins rapoarte și comunicări din diverse specialități. Țara noastră a fost reprezentată de acad. prof. dr. C.C. Iliescu, prof. dr. I. Ţurai, membru corespondent al Academiei, precum și de mulți profesori, cercetători și medici care au susținut comunicări în diferite specialități medicale. În fotografie: președintele celui de-al IX-lea Congres medical balcanic, prof. dr. K.I. Gürkan (Turcia), rostind discursul inaugural.

KNOKKE-LE-ZOUTE, CAPITALĂ A POEZIEI

Proprietate a poetului Gustave Nellens, cazinoul din Knokke-le-Zoute (Belgia) găzduiește între 5 și 9 septembrie cea de-a 8-a Bienală internațională de poezie.

Bienala, ale cărei lucrări s-au desfășurat sub președinția lui Jean Cassou, a prilejuit un schimb larg de opinii și informații menite să descifreze viitorul poeziei, așa cum se întrevede în periodicele de astăzi. (Tema reuniunii din acest an s-a intitulat «Horoscopul poeziei poezia de mine în revistele de astăzi».)

Printre participanți s-au numărat poetul Radu Boureanu și criticul literar Constantin Crișan.

În fotografie: poetul de origine română Mihail Steriade, împreună cu poetul de renume mondial Maurice Carême, în fața standului cu publicații literare românești.

ROADELE TOAMNEI

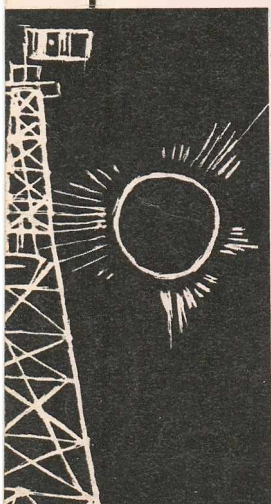
Toamna, în târguri, se fac, din vechi timpuri, prețurile roadelor. În târgurile țării și-n târgurile mari ale lumii. Toamnele noastre, mereu mai bogate, ne-au deprins, de la o vreme, să aflăm, pretutindeni în lume, prețuire. Pentru ce facem, pentru ce gândim, pentru ceea ce putem da lumii. Așa și-n acest an. La Viena, la Tîrgul internațional, invenții românești au fost premiate cu medalii de aur și argint. La Zagreb, unde întregul târg e dominat de silueta instalației de foraj F. 200, în virful căreia flutură tricolorul românesc, prezența țării noastre a fost primită cu mare interes. La Tîrgul de la Lausanne — cunoscutul «Comptoir Suisse» — unde țara noastră a participat ca «oaspete de onoare», am fost înconjurată de simpatie. La fel și la vechiul Tîrg din Leipzig, și la Brno, și-n alte părți ale lumii... În timpuri vechi, cînd se statornicea la Buzău tîrgul «Drăgăci», cînd la răscrucea drumurilor de șes cu cele de munte se strîngea lume peste lume să-și pregătească, prin schimburi, lunile grele de iarnă, prezența era cinstea gospodarului. La tîrg venea doar cine avea cu ce: lîină de la oile coborîte din munte, grîu de soi, vin nou care înghimpa dulce în cerul gurii... Oieri și

plugari, vieri și pescari se întâlneau în târguri slăvind roadele acestui pămînt și ale vredniciei.

Sau schimbat vremurile, s-au schimbat oamenii, s-au schimbat gusturile, s-a schimbat și înfățișarea târgurilor. Alor noastre și ale lumii. Statornică le-a rămas semnificația. La târguri vin cei care au cu ce veni, și târgurile laudă, prin prețuirea mărfurilor, vrednicia, inteligența, priceperea. Și încă ceva: dorința celor care vin la tîrg de a se învoi, după cuviință, de la egal la egal, în deplin respect, asupra celor ce vor să cumpere și să vîndă. Căci târgurile au fost de cînd sînt ele pe lume, punte între oameni, loc de înțelegere și de bună învoire.

În matca veacurilor, nedezmînt, noi ne urmăm, sub zodie nouă, drumul și crezul. Și-n această toamnă, ca vrednici gospodari, am fost iarăși la marile târguri. Am fost pentru că avem cu ce merge, am fost pentru că socotim aceste târguri nu numai niște locuri priincioase negustoriei, ci și înțelegerii între oameni. Și pretutindeni unde am fost, am pășit cu cinste. Și cu cinste ne-am întors acasă. E cinstea care măsoară roadele toamnelor noastre, mereu mai bogate.

Virgil DĂNCIULESCU

COMENTARIU

Sesiunea a 23-a

de Silviu BRUCAN

Zilele acestea s-a deschis la New York a 23-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Este totdeauna greu să se facă previziuni sau caracterizări apriorice ale unei sesiuni, deoarece evenimente neașteptate, de care lumea din zilele noastre nu duce lipsă, pot produce schimbări sensibile în atmosfera și direcția dezbaterilor și hotărârilor Adunării Generale.

Istoria celor 22 sesiuni care au avut loc în perioada postbelică cunoaște numeroase cazuri în care deschiderea lucrărilor sub auspiciu internațional favorabile a fost urmată de dezbateri și rezoluții în spiritul războiului rece și al tensiunii militariste, după cum se pot cita cazuri în care desfășurarea lucrărilor Adunării Generale a urmat un curs invers spre înțelegere și destindere pe arena mondială.

Desigur, eficacitatea Adunării Generale a O.N.U. trebuie apreciată în contextul fenomenului social atât de complex al relațiilor internaționale, care spre deosebire de fenomenele sociale care au loc în interiorul statelor nu sunt controlate de instituții capabile să-și facă respectate deciziile. De aceea, ca organism internațional chemat să promoveze cauza păcii și a colaborării între popoare, O.N.U. se bazează prin excelență pe forța de persuasiune a principiilor Cartei, la care au aderat statele membre ale O.N.U., a legalității internaționale, a conștiinței popoarelor, care reflectă în fiecare epocă gradul de dezvoltare a civilizației umane.

Din acest punct de vedere, chiar dacă nu oglindește integral marile prefaceri ale lumii contemporane, O.N.U. oferă o tribună majoră de exprimare a opiniilor și pozițiilor a 125 state, fapt care nu poate rămâne fără ecou în evoluția relațiilor internaționale.

Printre punctele înscrise pe ordinea de zi a actualei sesiuni, mai multe privesc problema majoră a dezarmării, care rămâne un deziderat primordial, în pofida rezultatelor infructuoase cu care s-au soldat pînă astăzi negocierile de dezarmare. Lucrările Conferinței de la Geneva a statelor nenucleare, ale cărei hotărâri vor fi discutate în Adunarea Generală, au relevat cu deosebire părerea majorității statelor că Tratatul de neproliferare a armelor nucleare trebuie să fie însoțit de măsuri efective de dezarmare, de garanții serioase de securitate și — ca orice tratat cu vocație universală — de acel climat internațional de încredere și legalitate pe care-l poate asigura numai respectarea principiilor fundamentale

ale dreptului internațional. Observatorii politici constată în aceste zile că semnarea și mai ales ratificarea tratatului rămîn problematice dacă aceste cerințe nu-și găsesc rezolvarea convenită. În privința măsurilor de dezarmare, punctul înscris de Uniunea Sovietică pe ordinea de zi preconizează încetarea experiențelor atomice subterane, sistarea producției de armament nuclear, crearea de zone denuclearizate, retragerea trupelor statelor de pe teritorii străine, desființarea bazelor militare străine, măsuri a căror adoptare ar avea un efect salutar.

Un număr de puncte de pe ordinea de zi se referă la o altă problemă majoră — bătălia împotriva subdezvoltării. Recomandările celei de-a doua conferințe internaționale U.N.C.T.A.D., care a avut loc la New Delhi, organizarea industrializării țărilor în curs de dezvoltare, împiedicarea scurgerii cadrelor de specialiști din țările lumii a treia în țările capitaliste avansate (brain-drain) și lansarea unui nou Deceniu al dezvoltării vor constitui prilejul unei discuții ample și al adoptării unor rezoluții într-un domeniu în care O.N.U. s-a dovedit deosebit de activă.

Situația din Orientul Mijlociu rămîne critică și explozivă atîta timp cît nu se ajunge la o înțelegere pentru lichidarea urmărilor războiului din vara anului trecut și a găsirii unui modus vivendi pentru stabilirea păcii în regiune. Adunarea Generală va relua dezbaterile problemei rămase pe agenda ei pînă la soluționare.

Deși agresiunea americană în Vietnam nu este de competența juridică a O.N.U., în sala Adunării Generale vor răsună și în acest an vocile reprezentanților popoarelor care condamnă acest război și cer să i se pună capăt.

Discutarea stadiului în care se află lucrările pentru codificarea principiilor fundamentale de drept internațional va prilejui o puternică reafirmare a necesității interzicerii recurgerii la forță sau la amenințarea cu forță, respectării principiilor independenței și suveranității, egalității dintre state mari și mici, neamestecului în treburile interne ale statelor, avantajului reciproc.

Niciodată n-a apărut mai clar omenirii adevărul că numai respectarea scrupuloasă a acestor principii — pentru care România socialistă desfășoară o activitate energetică și neobosită — poate asigura pacea și securitatea internațională și acel drept sacru, inalienabil, al fiecărui popor de a-și decide singur soarta.

PLOVDIV

ÎN ZILELE TÎRGULUI DE MOSTRE

Correspondență specială de la Dic. BABOIAN

A devenit tradiție: prima zi a Tîrgului internațional de la Plovdiv coincide cu echinocțiul. Între 22 septembrie și 1 octombrie imensul parc de expoziție (510 000 metri pătrați) își etalează cele aproape 30 de pavilioane moderne și clădiri auxiliare, care — laolaltă cu întinsele standuri în aer liber — constituie o vitrină de dimensiuni neobișnuite, prin fața căreia se perindă într-o singură decadă aproape un milion de vizitatori.

Brătrînul Plovdiv, atît de sobru, potolît, în restul anului, este cuprins în aceste zile — ca de altfel în fiecare an în zilele tîrgului — de o tinerete acută. După statistici, orașul are 230 000 locuitori, dar după afluența de vizitatori din țară și de peste hotare, la ora aceasta se află în Plovdiv — stabili sau în trecere — peste 300 000 de oameni. Tîrgul se găsește în centrul atenției generale; cea de-a XXIV-a ediție a lui reunește steagurile unui număr de 39 de țări. La această ediție, în cadrul tîrgului funcționează un oficiu românesc de informații economice, cu șase birouri speciale pentru tratative comerciale. În prima zi a tîrgului, imediat după inaugurare, oficiul a fost vizitat de către conducători de partid și de stat bulgari, în runte cu tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P.C. Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria.

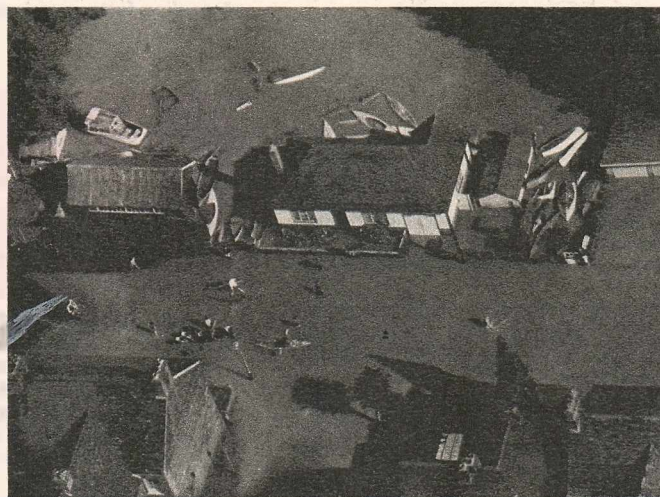
Ca să vizitezi pe îndelete tîrgul întreg, ai nevoie de citeva zile. Impresionează, prin forța și dimensiunile lor, exponatele din pavilioanele industriei constructoare de mașini din țara-gază cît și din alte țări ca U.R.S.S., R.F.G., Anglia și te cucerește varietatea, prospețimea și coloritul produselor industriei bunurilor de consum — de la textile pînă la produsele ali-

mentare cu care Bulgaria este masiv reprezentată.

Alături de pitoreștile produse de artizanat realizate de meșteri iscusiți din țările arabe, se prezintă vizitatorilor o adevărată paradă a automobilelor, de la practicul Bulgarrenault și noul Moskvici, pînă la bolidul NSU-Prinz și alte limuzine.

Construcțiile mecanice ocupă un loc central în spațiul ce revine țării-gază. Pe o suprafață de 17 000 metri pătrați sînt expuse 3 000 de mostre, dintre care 70 noutăți de ultimă oră. Industria chimică bulgară prezintă, prin 80 de întreprinderi participante, peste 1 500 de eșantioane.

Într-un interviu acordat cu prilejul Tîrgului de la Plovdiv, ministrul comerțului exterior al R.P. Bulgaria, Ivan Budinov, s-a declarat satisfăcut de colaborarea economică dintre Bulgaria și țările membre ale C.A.E.R. De asemeni, referindu-se la schimburile economice ale Bulgariei cu țările occidentale (în general schimburile cu aceste țări au crescut de 15 ori în raport cu 1955), ministrul a spus: «În fiecare an, aceste țări vind și cumpără tot mai multe mărfuri la Plovdiv, dar, s-o spunem deschis, noi așteptăm nu numai vânzări și cumpărări mai multe de mărfuri, ci de asemeni contacte fructuoase în scopul unei mai bune cunoașteri mutuale și al discuțiilor posibilităților unei cooperări comerciale reciproc avantajoase, mai stabile și de mai lungă durată». Ediția a XXIV-a a Tîrgului internațional de la Plovdiv se desfășoară tocmai sub semnul strădaniilor Bulgariei de a extinde sfera relațiilor sale economice cu toate țările lumii, inclusiv cu cele în curs de dezvoltare. Cu acestea din urmă Bulgaria și-a dublat cuantumul tranzacțiilor economice față de cel din 1965.

O imagine din avion a localității Tonbridge din comitatul Kent, regiune a Angliei unde s-au produs recent mari inundații, soldate cu zeci de mii de oameni rămași fără locuință și pagube materiale în valoare de peste un milion de lire sterline.

STOCKHOLM

LIMBA AZTECĂ NU MAI E UN MISTER

Correspondență specială de la Stig LARSSON

Scrierea aztecă a fost, în sfîrșit, descifrată. Descoperirea se datorește unei cercetătoare suedeze, Birgitta Leander.

«Am reușit să descifrez scrierea aztecă datorită unei întimplări» — a declarat B. Leander. Într-un anticariat prăfuit din Madrid, tînăra cercetătoare suedeză a dat peste un document scris în hieroglife aztece, însoțit de o traducere în limba spaniolă. Documentul descoperit la Madrid se referă la impozitele plătite de locuitorii unui sat aztec. El data din anul 1549, treizeci de ani după venirea spaniolilor.

Scrierile aztece sînt în general o raritate, deoarece au fost aproape toate distruse de misionarii spanioli. Valoarea documentului descoperit la Madrid nu este însă numai filologică, el conținînd și numeroase

date ce reflectă condițiile materiale și sociale ale statului aztec după cucerirea spaniolă.

Descifrarea documentului a cerut tinerii cercetătoare mari eforturi. Ea a trebuit să-și însușească atît limba actuală, cît și cea veche a indienilor de origine aztecă din Mexic. După ce a petrecut cîțiva ani în mijlocul familiilor de indieni, strădaniile ei au fost încununade de succes: Birgitta Leander a reușit să găsească cheia descifrării hieroglifelor aztece.

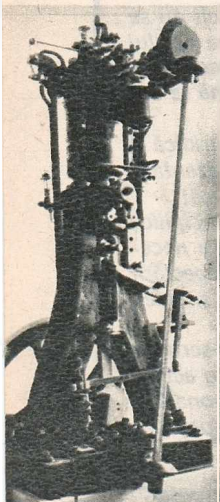
Institutul național de antropologie și istorie din Mexic a publicat recent, în facsimil, documentul descoperit de cercetătoarea suedeză, care a adus o importantă contribuție la cunoașterea culturii aztece.

ARHIVA-FOTO

ENIGMA DIESEL

În anul 1897 inginerul german Rudolf Diesel intra triumfător pe poarta celebrității, dînd lumii una dintre cele mai epocale invenții — motorul care-i poartă numele. După trecerea a zece ani, motorul său era răspîndit în toată lumea, în peste un milion de exemplare. În al șaisprezecelea an de existență a miraculoasei mașini intervine enigma — rămasă nedezlegată pînă în zilele noastre: Diesel, invitat de amiralitatea britanică la o consfătuire, în vederea noilor aplicări ale economicosului motor, călătorește, cu vaporul DRESDEN, de la Anvers spre Aynwick, la 29 septembrie 1913. În seara acelei zile a fost văzut, pentru ultima oară, plimbîndu-se pe puntea vaporului. În dimineața următoare nu se mai afla pe vapor. Era cert — dispăruse în mare. Sinucidere? Excluz. Accident? Probabil. O crimă? Și mai probabil.

Fotografiile îi înfățișează pe Diesel și Edison, în cursul unei întrevăderi pe care au avut-o în anul 1913 (1), precum și primul motor construit de Diesel, aflat astăzi în Muzeul tehnic din München (2).

COMPUTER

• Numărul avioanelor particulare crește necontenit în S.U.A. De la 110 000, în prezent, se va ajunge în 1979 la 203 000 de aparate.

• Potrivit ultimelor statistici, în prezent companiile americane Ford și General Motors (Opel) construiesc 2/5 din numărul de automobile care se fabrică în R.F.G.

• În prezent, în R.D. Vietnam sînt școlarizați anual 3 600 000 copii — cu 30 la sută mai mult decît în anul școlar 1964-1965. Numărul studenților a crescut în aceeași perioadă de 4 ori.

• Peste 1 000 de treceri de nivel au fost suprimate în R.F.G., numai în ultimii 2 ani. Ele au fost înlocuite cu pasaje subterane sau șosele suspendate.

• La vîrsta de 57 ani, artista și cîntăreața americană Ginger Rogers a obținut un contract pe un an la Londra pentru o sumă ceva mai mare de 600 000 de dolari.

• Din subvenția de stat acordată pentru extinderea rețelei școlare, peste un miliard de forinți sînt alocați în Ungaria pentru centrele de formare profesională.

• Un fost agent al poliției cubaneze a lui Batista a fost arestat la New York pentru contrabandă de stupefiante. Asupra lui s-au găsit 6 kg de heroină.

• Siria a achiziționat un număr de 500 mașini mari de transport de la firma Fiat. Majoritatea model «619».

• Numărul bicicletelor în Suedia: 2 250 000. În Italia cifra se ridică la 7 500 000.

• În urma unor măsurători recente s-a constatat că în multe zone din Tokyo se produc scufundări masive de teren. 27 km de teren au și ajuns sub nivelul mării. Cauza? Întreprinderile industriale consumă imense cantități de ape subterane.

NECAZURI SUPPLEMENTARE

Ian Smith are toate motivele să fie furios. Pînă acum îi produceau bătaii de cap cei 4 000 000 de negri care se încapăținează să nu se resemneze în fața apartheidului, precum și avalanșa de critici venite din diferite zone ale acestei planete. Premierul rhodesian părea totuși capabil să se acomodeze cu aceste neplăceri. Suplimentul de necazuri a venit de unde nu se aștepta: chiar de la cei ce păreau a fi sprijinitorii săi cei mai devotați. Ultimul congres al «Frontului rhodesian», partidul de guvernămînt la Salisbury, l-a pus în fața unei «rebeliuni» pe care a înăbușit-o doar cu... 11 voturi. Smith a obținut 217 voturi, iar proaspeții săi oponenți — 206. Scandalul din congres a fost urmat de demisia spectaculoasă din guvern. Lordul Graham, ministrul de externe, a părăsit formația lui Smith, mărturisindu-și răspicat dezacordul cu premierul. O rezoluție redactată în termeni aspri la adresa lui Smith a fost pregătită spre a fi prezentată în parlament.

Smith nu mai este... Smith? De ce a pierdut încrederea multora dintre suporterii săi de ieri? Deși votul din congresul extraordinar s-a produs pe marginea unor «proponeri constituționale» ale premierului, care marchează trecerea la aplicarea apartheidului total, noii adversari ai lui Smith îi reproșează... incetineala. Ideea unei «perioade de tranziție» spre apartheidul fără drept de apel li se pare inadmisibilă, o abdicare de la rasismul pur, o concesie pe care cei 200 000 de albi nu trebuie să o facă celor 4 000 000 de negri. Nerăbdătorii vor o Rhodesie fără Anglia, fără regină, fără O.N.U., cu rezoluțiile sale jenante. Smith, strateg experimentat în bătălii de palat, crede că a găsit un colac de salvare: referendumul pe care îl organizează spre sfîrșitul anului și reluarea dialogului cu Londra. Smith afirmă, categoric, că respinge «orice compromis», că Londra nu trebuie să se aștepte la concesii substanțiale. Aparent fără perspective, dialogul este menit să întărească pozițiile lui Smith în confruntarea internă. Căci mulți sînt convinși că rasiștii cei zoriți doresc și altceva decît aplicarea imediată a apartheidului total, și anume fotoliile lui Smith și ale protejaților săi. Ceea ce, s-o recunoaștem, ar putea să explice furia premierului, încolțit din toate părțile...

M. RAMURĂ

SECRETUL LUI SOTHEBY

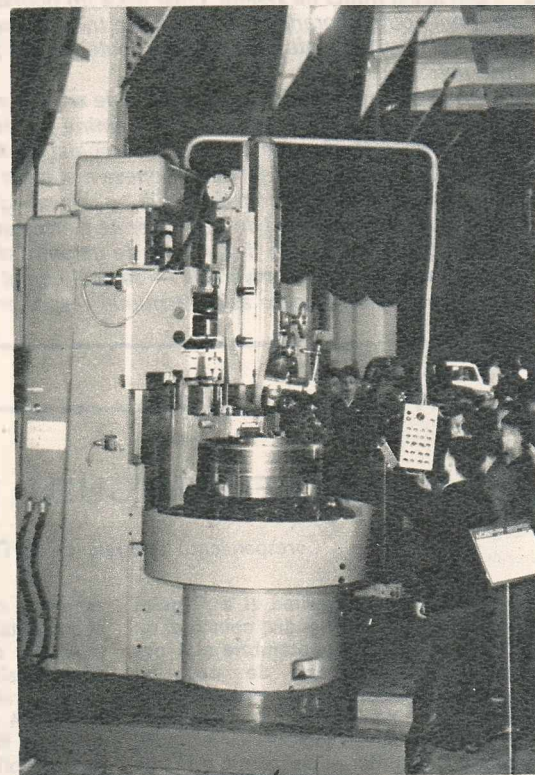
Un cumpărător anonim a plătit 50 000 lire sterline pentru a achiziționa un manuscris al lui Firduși, scris și ilustrat la Sirhaz, prin 1436-1440... Celebra actriță Liz Taylor cîștigă licitația unui nu mai puțin faimos inel cu briliante... Dar dacă

în presă apar aproape zilnic asemenea relatări despre vinzările la licitație și cei ce iau parte la ele, mult mai rar sînt publicate amănunte din culisele acestor afaceri. Cu atît mai interesant este, de aceea, un articol bilanțier apărut în ziarul londonez «Daily Telegraph» sub titlul *Secretul ascensiunii lui Sotheby*, în care se arată că licitațiile au devenit unul din cele mai înfloritoare businessuri din Anglia!

Cifrele indicate sînt edificatoare. Cifra de afaceri a

lui Sotheby a crescut de la 3 087 982 lire sterline sezonul 1957-1958 la nu mai puțin de 20 592 764 li pentru sezonul 1967-1968 recent încheiat! «Nu sînt multe industriile britanice care și-au mărit cifra de afaceri cu mai mult de 500 la sută pe parcursul un deceniu», remarcă autorul articolului amintit. Ca este «secretul» ascensiunii galeriilor Sotheby specializate în licitații? A fost lărgită gama vinzărilor — de tablouri ale vechilor maeștri din secolul trecut la porțelanuri fine, de la străvechi manuscrise la rarități numismatice, de la bijuterii la obiecte extravagante chiar și de felul unor instrumente medievale de tortură... Sotheby început în ultimii ani să acorde o deosebită atenție proiectării pieței internaționale. Experții săi recrutați din specialității marilor muzee vizitează permanent galeriile similare din alte capitale vest-europene și de peste ocean, cunosc în orice moment ce și unde se caută tarifele vamale din țările interesate. Multe reuniuni de licitație sînt însoțite de reprezentații de artă televizate și radiodifuzate. Este evident că ascensiunea licită obiectelor rare sau de artă se datorează însă și scaderii încrederii în obișnuitele căi de investire a banilor — aur, devize — ca urmare a fenomenelor de criză care se manifestă în sistemul monetar intercontinental...

Florin UDRE

Roadele eforturilor depuse de oamenii muncii din R.P. Chineză de-a lungul celor 19 ani ce au trecut de proclamarea republicii s-au concretizat în importante succese obținute pe calea dezvoltării industriale. Fotografie: dintre cele mai recente realizări ale constructorilor de mașini-unelte din R.P. Chineză.

CRONICA DE TREI SECADE

REȚETE (1)

După opinia mea, e mai necesar ca niciodată să ne fortificăm spiritul prin umor. Fără cinism, evitînd apatia și indiferența, atenți la tot ce e trist și urt în jurul nostru — nu trebuie să abandonăm cura zilnică de vitaminizare prin reflecții surzătoare. Pastile în acest gen avem, fiecare își poate recomanda singur o medicație corespunzătoare; în ce mă privește, vă propun:

DMINEAȚA.

cînd spiritul e mai aspru și mai excitat, câteva doze mici de gînduri cu privire la vindicarea unei englezoaice surde prin urale. Doamna nu mai auzea din '43, cînd căzuse lîngă ea o bombă.

În '68, în epoca ultrasunetelor, ultrascurtelor și ultraultra, bătrîna se duce la Portsmouth să-l primească pe Sir Alec Rose, marele navigator solitar, și uralele celor citeva sute de mii îi deschid deodată auzul.

SPRE PRÎNZ.

cînd începem să obosim — și pentru a echilibra dozele prea optimiste luate pe stomacul gol — sînt bune citeva picături din exploziile care au avut loc de curînd într-o fabrică de jucării din Spania și într-o lăptărie franceză. Au început să sară în aer jucăriile și laptele — din ideea asta nu trebuie pipat mai mult de două ori, pentru a nu deranja bila.

SEARA.

înainte de culcare, o pastilă — e suficient — «Erle Stanley Gardner», celebru autor de romane polițiste care la 79 de ani se căsătorește cu secretara sa, doamna căreia de 40 de ani îi dicta

minunatele crime și enigme polițiste concepute de dînsul. Căsătoria a avut loc în casa unui vechi director al înclisorii din Nevada.

REȚETE (2)

Dacă doza vi se pare prea mică puneți pe nopțieră, în caz de insomnie și știrca că mari turme de elefanți din Uganda, Kenya și Tanzania, îngrămădite pe un spațiu prea mic (cam citic departament francez), cu o vegetație de ce în ce mai redusă, sînt predispuși infarctul de miocard. Din cauza îngrămădii — elefanții pe acolo sînt sardelele în cutii — inimile lor sînt amențate tot mai slab cu oxigen. Se constată — din același motiv de spațiu — și o proastă dispoziție printre elefanți, vecină cu plicticseala.

Aceasta e, firește, o rețetă la zi. Mii s-ar putea să apară alte vitamine. Sfîșitul lumii ar fi dispariția unor asemenea pastile la îndemîna oricărui muritor

Radu COSAȘ

carte

● Notăm mai jos pe proaspeții laureați ai Premiului pentru literatură, instituit de C.C. al U.T.C.:

— Poezie: ANA BLANDIANA — Căldușul vulnerabil, GHEORGHE TOMOZEI — 46 poezii de dragoste, SZILAGHI DOMOKOS — Poeme (în limba maghiară), HANS SCHUBER — Cînd stau înaintea ta (în limba germană).

— Proză: GEORGE BĂLAIȚĂ — Conversioid despre Ionescu, NICOLAE VELEA — Zbor jos.

— Dramaturgie: DUMITRU RADU POPESCU — Vara imposibilei iubiri.

— Reportaj: ILIE PURCARU — Focuri în junglă.

● În colecția «Lyceum» a apărut romanul Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război de Camil Petrescu. Studiu introductiv și note finale de Marian Popa (Editura tineretului).

● În volumul Cugetări — apărut recent — de Nicolae Iorga, printre atâtea gânduri grele de aurul înțelepciunii întâlnim și următoarele cuvinte surprinzătoare și amar evocative pentru destinul marelui nostru cărturar: «În cetatea dreptății tale poți fi ucis; învins însă, nu». Ediția e îngrijită și prefată de Barbu Theodorescu (Editura tineretului).

● V. Arachelian semnează o carte vie de actuale dezbateri etice, intitulată Aventurile «Originalității» (Editura tineretului).

● În cartea sa Filarmonica «George Enescu», muzicologul Viorel Cosma prezintă o «schităz monografică» a valorosului ansamblu bucureștean în cei o sută de ani de existență. Volumul, frumos tipărit, cuprinde un istoric succint dar semnificativ al instituției, precum și un cuprînzător «fond documentar» ce oglindește prin imagini și text bogata ei activitate artistică.

● Prietenul și biograful marelui scriitor grec Nikos Kazantzakis, Pandelis Prevelakis, la rîndul său valoros om de cultură și scriitor, e prezent în librăriile noastre cu o carte de proză, Cronica unei cetăți, editată de Editura pentru literatură universală. Traducerea și prefața de Polixenia Carambi.

● La aceeași editură a mai apărut, de curînd, și una din cărțile de succes ale scriitoarei italiene Elsa Morante: Insula lui Artur. Traducerea: Constantin Ionciac.

● Citeva cărți de proză intrate recent în librării: Martorii (roman) de Mircea Ciobanu, Singurătatea lucrurilor (roman) de Constantin Georgescu, Interludiu în gerșol (povești) de Al. Siru-teanu.

cinema

● Frumosele vacanțe. Coproducție Republica Socialistă România-R.P. Ungară. Itinerar turistico sentimental de-a lungul celor două țări și prin câteva inimi, itinerar colorat ca o mapă de prea frumoase ilustrate uicioase. Scenariul: Dumitru Carabăț, Dan Dețliu, Kallay Istvan, Katona Ferenc. Regia: Makk Karoly. Interpreți: Ilinca Tomoroveanu, Sztankay Istvan, Ernyei Bela, Ottilia Barabath, Florin Piersic, Florian Pittiș, Ion Dichiseanu, George Demetru, Aimée Căbeșcu.

● Inimă de mamă. Un tandru și totodată sobru portret feminin (cel al mamei lui Vladimir Ilici Lenin) realizat de Mark Donoski, veteran al cinematografului sovietic («Copilăria mea», «Universitățile mele», «La stăpîn», «Foma Gordeev»). Interpreți: Elena Fadeeva, Daniel Sagal, Nina Menșikova, Ghenadi Certov, Rodion Nahapetov.

● Testamentul unui pașă. Romanul lui Istvan Fekete a fost transpus pe peliculă de către regizoarea Eva Zaurs respectînd coordonatele sale esențiale: aventură, intrigi cavalereste și amoroase, proiectate pe fondul unei istorii îndepărtate. Interpreți: Gyula Benkő,

Ilinca Tomoroveanu

Klari Tolnay, Peter Benkő, Ferenc Bessenyei, Adam Szirtész, Terez Varhogyi.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: Howard Hawks («El Dorado», «Hartari»), Stanley Kramer («O lume bună, nebună, nebună»), Louis Malle («Viva Maria»), Jacques Demy («Domnișoarele din Rochefort»).

● Michèle Mercier, Peter Ustinov și Hardy Krüger sînt interpreții noului film al lui Jean Delannoy, «Jocurile singurătății», pe care cunoscutul cineașt francez îl realizează în prezent. Scenariul este o ecranizare a cărții lui Jean-Louis Cotte.

disc

● Surpriza pe care o produce fiecare manifestare în public a formației Musica Nova continuă să acționeze și pe disc. Hilda Jerea (pian), Mircea Opreanu (vioară), Valeriu Pituca (violă), Cătălin Ilea (violoncel), Octav Popa (clarinet) și Nicolae Albuțescu (percuzie) alcătuiesc, suna, dinamizează excelența noastră formație care și propune ca obiectiv popularizarea muzicii contemporane. Iată titlurile originalelor și valoroselor bucăci cuprinse pe discul cu indicativul ECE-0341.

● Concertino pentru Musica Nova — o scriitură compozițională destinată expres formației mai sus-menționate. Autorul lucrării, Adrian Răuș, un nume ce se afirmă în creația muzicală românească.

● Variațiuni pentru vioară, violă, violoncel și pian de Dan Constantinescu, reprezintă o lucrare originală mai ales prin intenția fațășă a compozitorului de-a îmbina gândirea muzicală nouă cu unele evocări ale tradiției.

● Omagiu lui Ţuculescu, op. 31 pentru clarinet, vioară, violă, violoncel și pian de Doru Popovici, lucrare de culme în creația compozitorului, îl omagiază realmente pe genialul pictor român, prin valorile autentice ale ideilor muzicale cuprinse.

● Mic divertisment pentru sextet instrumental de Dumitru Bughici vine să continue o înclinație mai veche a artistului: abordarea plină de îndrăzneală a sugestiilor oferite de muzica de jazz.

plastică

● Artă decorativă europeană din sec. XVIII. Secolul al XVIII-lea, dominat în arte de stilul rococo considerat drept crespusal al barocului propriu-zis, a fost cu deosebire propice dezvoltării și proliferării artelor «minore» (mobilier, tapiserii, ceramică etc.). O selecție de obiecte din această epocă prezintă muzeul de artă. Pot fi văzute circa 100 de piese: tapiserii de Beauvois, mătăsuri de Lyon, dantele din atelierile flamande și franceze, miniaturi pe fildeş, porțelanuri din ateliere celebre (Sèvres, Meissen etc.), precum și piese de mobilier. O incursiune într-o epocă a grației.

● Trei sculptori tineri expun împreună în sălile din bd. Magheru 20. Dacă drumurile lor sînt aparent neidentice, se poate remarca totuși o convergență stilistică proprie unei întrege generații:

Radu Afenie (n. 1936). Artistul expune doar patru lucrări, o tendință (fertilă în rezultatele ei) spre simplificarea și esențializarea formelor, spre crearea momentelor de simbol. Două lucrări care atrag atenția: «Sărbătoare» și «Familie».

Alexandru Călinescu-Arghira (n. 1935). Metalul, lemnul sau piatra sînt adeseori subordonate imaginarii lui, dacă nu insolitelui. Artistul caută în metal echivalențele chiciirii și a vîntului rece, reținînd efectele simbolice. Sugestivă, lucrarea «Pe glanduri».

Minea Grigore (n. 1939). La ora tentațiilor multiple sculptorul este în căutarea unei definiții stilistice. Dintre cele cinci lucrări pe care le expune, «Aer cald», prin sugestiile sale nu lipsite de o undă metaforică, ni s-a părut cea mai expresivă.

● J. Ruskin. «Însemnări despre artă». Istoric și teoretician al artelor plastice, John Ruskin (1819-1900) a dominat critica de artă engleză, și nu numai pe aceasta, citeva decenii de-a rîndul în secolul XIX. Autor al unei vaste opere din care trebuie menționate cu deosebire «Pictorii moderni» (1843-1860), «Pietrele Veneticii» (1851-1853), «Șapte candelabre ale arhitecturii» (1849) etc., Ruskin a fost pentru timpul său un mare deschizător de drumuri în interpretarea unor stiluri și opere. Dacă multe din aprecierile și concluziile lui au căzut în desuetudine, el a intuit și apărut în schimb marcele genului lui Turner și operele altor artiști.

Volumul prezintă fragmente din cele mai importante lucrări ale scriitorului englez (Ed. Meridian).

muzică

● Pe prima filă din agenda melomanilor: deschiderea stagiunii 1968-1969 la Filarmonica «George Enescu». După reușite manifestări preluate de centenar, prima noastră orchestra simfonică începe un nou an de lucru, pe care avem toate motivele să-l anticipăm cel puțin la nivelul trecutului stagiunii. Dirijorul Mihai Brediceanu îi revine cîstea de a conduce primul simfonic al anului al cărui program e construit precum urmează: Suita a II-a de George Enescu; Concertul pentru vioară și orchestră de compozitorul american contemporan Samuel Barber (Premiul Pulitzer — 1940), solista concertului — Dina Schneidermann din R.P. Bulgaria; Simfonia a V-a în Do major — a Destinului — de Beethoven (28.IX. Sala Ateneu).

Mihai Brediceanu

● La 2 octombrie se ridică cortina și la Teatrul de operă și de comedie, întru totul justificată, a spectacolului May Fair Lady, succes de prestigiu al trecutului stagiunii. Nu sînt anunțate, cel puțin pînă în prezent, modificări în distribuție.

● Ne vizitează țara între 5 și 11 octombrie o formație muzicală a Universității din Illinois (S.U.A.) al cărei crez artistic este — după cum informează O.S.T.A. — cultivarea celui mai pur. mai autentice muzici de jazz.

teatru

● La Teatrul Național din Iași, în premieră, spectacolul cu piesa Conaștea urasului de Ștefan Oprea, realizat în regia lui Eugen Bordonaru și scenografia Hristofeniei Cazacu. Din distribuție fac parte: Cornelia Gheorghiu, Sorin Lupa, Teofil Vilcu, Violeta Popescu, Petru Ciubotaru, Valeriu Burlacu, Ion Schimbischi, Valeriu Oțeleanu, Puiu Vasiliu, Valca Marinescu, Alfons Radvanschi, C. Obadă, Tatiana Manea. Textul, ca și regia, aparținînd unor începători, suscită discuții.

● Melodia varșoviană de L. Zozin în premieră la Teatrul «L. Sturdza-Bulandra». Scheci liric cu implicații melodramatice povestind etapele unei iubiri neîmplinite. Spectacolul e interesant prin creația de o mare profunzime și forță artistică a Rodicăi Tapalagă, care vădește noi ipostaze ale talentului ei. O secundează Aurel Cioranu cu unele reușite momente — mai ales în final. Spectacolului nu i-ar fi lipsit un plus de invenție și fantezie în regia (Ivan Helmer) și scenografie (D. Itianu).

● Teatrul «Matei Millo» din Timișoara întreprinde un turneu în Iugoslavia cu spectacolul Tache, Ianke și Cadre de Victor Ion Popa, în cadrul unor schimburi de spectacole cu Teatrul «Steria Popovici» din orașul Vrșeș.

● O dată cu deschiderea noii stagiuni din toamna aceasta, în foaierele Teatrului Mic va fi prezentată o expoziție de afișe ale Teatrului «Gérard Philipe» din Saint-Denis — Franța. Acum doi ani, Teatrul Mic a fost prezent cu o expoziție de afișe ale spectacolelor din București în foaierele amintitului teatru francez.

● 100 de ani de la moartea scriitorului Costache Negruzzi. Pe cînd unele spectacole inspirate din creația primilor noștri dramaturgi? Oricum, Teatrul Național din Iași a fost prezent la adunarea festivă cu celebra «Muză de la Burdujenu».

● S-a deschis stagiunea teatrală și pentru micii spectatori. Teatrul «Țărănic», în sala din Calea Victoriei, a prezentat spectacolul — «poveste cu dințee»: Șoricelul și Păpușă de Al. Popovici, la care «premieristii» s-au amuzat din plin.

televiziune

Emisiunile închinare filmului și teatrului, citeva ore de sport, un «în direct» de la Viena, cu nume remarcabile din lumea muzicii de jazz și ușoară, lăse ce ne-a rășinat în primul rînd atenția din programele televizate ale săptămînii viitoare. Recomandările noastre:

DUMINICĂ 29 SEPTEMBRIE. Programul 1. Zigzag se instalează trăsnic în teleduminicile noastre. Eforturile pentru îmbunătățirea acestei emisiuni ultramozaiicate sînt lăudabile. Programul 2. În transmisie directă de la Cluj, concertul de deschidere al Festivalului internațional «Toamna muzicală clujeană» (19.30) ● Cine s-a angajat să urmărească seriosul serial «Forsythe Saga» îi va rășine fidel pînă la capăt (22.10).

DUMINICĂ 29 SEPTEMBRIE. Programul 1. Zigzag se instalează trăsnic în teleduminicile noastre. Eforturile pentru îmbunătățirea acestei emisiuni ultramozaiicate sînt lăudabile. Programul 2. În transmisie directă de la Cluj, concertul de deschidere al Festivalului internațional «Toamna muzicală clujeană» (19.30) ● Cine s-a angajat să urmărească seriosul serial «Forsythe Saga» îi va rășine fidel pînă la capăt (22.10).

stantin Gabor, Dionisie Konya, Rodica Simion, Dan Moise (21.45).

LUNI 30 SEPTEMBRIE. E foarte bine că filmul documentar recompensat cu prestigioase premii internaționale «Sena întîlnește Parisul» de Joris Yvens poposește și în studiourile din Floreasca (20.25) ● «Sus cortina». Da, este vorba de deschiderea stagiunii teatrale 1968-1969 (20.55) ● Film, producție a studiourilor din R.P. Chineza: «Desene secrete» (21.30)

MARȚI 1 OCTOMBRIE. În obiectivul camerelor de luat vederi, altă... deschidere de stagiune: noul an universitar. Așadar, cu Vivat Alma Mater! la Institutul politehnic din București (19.00) ● O transmisie directă de la Viena. Louis Armstrong, Swingie Singera, Sandie Shaw, Hana Patzeltova sînt doar cîteva dintr-un șirag numeros de nume ilustre (21.15).

Louis Armstrong

MIERCURI 2 OCTOMBRIE. Un sfert de oră (plăcut, fără îndoieli) în compania Mariei Pietraru, a lui Ion Luican și a formației Radu Voinescu (20.10) ● Telecinema: marea ne dăruiește o valoroasă operă filmică: «Viața lui Emile Zola» cu Paul Muni (21.20).

JOI 3 OCTOMBRIE. Programul 1. Anunțată, amînată, reprogramată de Studioul mic: «Sandu» de D.R. Popescu, cu Melania Cîrje, Sandu Sticlearu, Octavian Cotescu, Sonia Dumitrescu (22.05) ● Programul 2. «Scrișorile» lui Mihai Eminescu — tema rubricii O samă de cuvinte. Prezintă (și semnează scenariul) Zoe Dumitrescu-Bușulenga (20.50) ● Emisiunea Document (un fel de minileciclopedie, ceea ce n-o împiedică să fie interesantă de cele mai multe ori) prezintă: «Dansul soarelui» (tradiții ale indienilor din Canada) și «Urslu» (21.20)

VINERI 4 OCTOMBRIE. Studioul muzical, emisiune de cultură muzicală, constant bună, programează «Grieg» (20.20) ● A doua premieră cinematografică pe țară a săptămînii (adevărat răsărit): «Zăie în metro» a regizorului Louis Malle (21.15). SÎMBĂȚĂ 5 OCTOMBRIE. Programul 2. În transmisie directă de la Cluj, concertul de deschidere al Festivalului internațional «Toamna muzicală clujeană» (19.30) ● Cine s-a angajat să urmărească seriosul serial «Forsythe Saga» îi va rășine fidel pînă la capăt (22.10).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 19 din 29 septembrie 1968

I. Progresul-Steaua	2
II. Dinamo Buc.-Rapid	1
III. Vagonul-U.T.A.	x
IV. Crișul-«U» Cluj	x
V. Petrolul-A.S.A.	1
VI. Farul-Iul	x
VII. F.C. Argeș-Dinamo Bacău	1
VIII. Polit. Iași-«U» Craiova	1
IX. Atalanta-Iuventus	x
X. Lanerassi-Inter	1
XI. Roma-Fiorentina	x
XII. Cagliari-Parma	1
XIII. Bologna-Valero	1

FLACĂRA-ALBUM

Cunoscuta actriță de cinema
Claudia Cardinale.

